SALA DE LECTURA

flacara

anul XXXIV
28 (1 569)
VINERI
12 IULIE
1985

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

Cel mai înalt for științific și de cultură al țării își înnobilează centenara existență cu o istorică decizie, deschizătoare de noi orizonturi progresului multilateral al țării, înfloririi spiritualității românești

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

ilustru gînditor al epocii contemporane, autor al unei grandioase opere teoretice și practice

A FOST ALES MEMBRU TITULAR ȘI PREȘEDINTE DE ONOARE AL ACADEMIEI ROMÂNE

Pagină de aur în analele Academiei Române : Adunarea solemnă desfășurată joi, 11 iulie 1985

HOTĂRÎREA Academiei Republicii Socialiste România

Adunarea Solemnă a Academiei Române

Pagina 2

Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu

Stimați tovarăși,

Doresc, în primul rînd, să vă mulțumesc dumneavoastră pentru alegerea mea ca membru și președinte de onoare al Academiei Republicii Socialiste România.

Consider aceasta ca o mare cinste și o înaltă apreciere a activității mele de comunist și revoluționar pentru dezvoltarea patriei, pentru înflorirea și ridicarea bunăstării materiale și spirituale a întregului popor, pentru edificarea socialismului și comunismului, pentru întărirea independenței și suveranității naționale a României. (Aplauze puternice, prelungite)

Este o mare plăcere și o deosebită onoare pentru mine de a fi ales membru și președinte de onoare al celui mai înalt forum al științei românești, care, de la înființarea sa, a reprezentat un simbol al unității naționale, un factor determinant al progresului general al României. (Aplauze îndelungate)

Victoria revoluției de eliberare socială și națională, apoi a revoluției socialiste, a deschis o eră nouă în istoria multimilenară a poporului nostru. Într-o perioadă istorică scurtă, poporul român a străbătut, printr-o luptă și muncă eroică, mai multe etape revoluționare de dezvoltare economico-socială — de la orînduirea burghezo-moșierească, avînd puternice caracteristici feudale, la societatea socialistă multilateral dezvoltată.

Dăm o înaltă cinstire generațiilor din trecut, tuturor personalităților și luptătorilor patrioți și revoluționari, tuturor acelora care, de la Burebista și Decebal, au făcut totul pentru formarea și existența poporului și a națiunii române. Cinstim pe Mircea cel Bătrîn, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Tudor Vladimirescu, Nicolae Bălcescu și Alexandru Ioan Cuza, pe toți aceia care, în procesul revoluționar de formare și dezvoltare a națiunii române, au luptat pentru unitatea și independența țării.

Unirea și formarea statului național român, războiul de independență și realizarea statului național unitar, în 1918, au constituit momente hotărîtoare pentru destinele poporului român.

Cinstim pe revoluționarii, pe comuniștii și patrioții care au dus lupta contra asupririi și pentru dreptate socială și națională, împotriva fascismului și războiului, pentru victoria revoluției de eliberare națională și socială.

Dăm o înaltă cinstire oamenilor de știință și cultură, care au avut un rol de seamă în formarea limbii române, în progresul multilateral al patriei noastre.

Dăm cea mai înaltă cinstire muncitorilor, țăranilor, intelectualilor, tuturor categoriilor sociale, poporului român, care, de-a lungul mileniilor, a fost adevăratul făuritor al ființei sale înseși, al limbii, culturii, al națiunii noastre libere. (Aplauze puternice, îndelungate)

Stimați tovarăși,

În anii socialismului, țara noastră a obținut mărețe realizări în dezvoltarea forțelor de producție, a științei, culturii, în ridicarea bunăstării materiale și spirituale a întregului popor.

Dintr-o țară slab dezvoltată, cu o agricultură și o industrie înapoiate, România a devenit o țară industrial-agrară cu o industrie dezvoltată, modernă și o agricultură socialistă avansată.

Creșterea producției industriale, în 1984, de o sută de ori față de 1944, a agriculturii de 7 ori, iar a venitului național de 32 de ori demonstrează, cu puterea faptelor, marile realizări obținute de poporul nostru, sub conducerea Partidului Comunist Român — forța politică conducătoare a întregii națiuni, care își îndeplinește cu toată fermitatea și hotărîrea rolul istoric de a conduce poporul nostru spre cele mai înalte culmi de progres și civilizație. (Aplauze puternice, îndelungate)

Într-adevăr, Congresul al IX-lea a marcat o nouă etapă în dezvoltarea societății socialiste. Sînt bine cunoscute marile realizări în dezvoltarea puternică a forțelor de producție, a industriei, a agriculturii și celorlalte ramuri ale activității economico-sociale, precum și în înflorirea

(Continuare în pag. 3)

HOTĂRÎREA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

privind alegerea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, în calitate de Membru Titular și Președinte de Onoare al Academiei

Adunarea Generală a Academiei Republicii Socialiste România, exprimînd dorința fierbinte a membrilor Academiei, a oamenilor de știință, a tuturor celor ce muncesc pe tărîmul cercetării științifice și tehnologice, al învățămîntului, culturii și artei, cu conștiința îndeplinirii unui act solemn, de cea mai mare importanță în istoria Academiei Române, a științei și culturii din patria noastră, h o t ă r ă ș t e în unanimitate alegerea tovarășului

N I C O L A E C E A U Ș E S C U

în calitate de

MEMBRU TITULAR AL ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

încredințîndu-i conducerea supremă a celui mai înalt for științific și cultural al țării, în calitate de

PREȘEDINTE DE ONOARE AL ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA.

Această hotărîre constituie o expresie a înaltei aprecieri pe care, alături de întregul popor, oamenii de știință și cultură din patria noastră o dau strălucitei activități teoretice și practice, genialei gîndiri științifice, originale, cutezătoare, a conducătorului partidului și statului nostru — rod al experienței sale de peste 50 de ani în munca și lupta revoluționară pentru cauza partidului, pentru propășirea patriei, pentru triumful socialismului și comunismului în România.

Prezența t o v a r ă ș u l u i NICOLAE CEAUȘESCU în fruntea Academiei Române răspunde unei înalte rațiuni științifice și morale, unei necesități obiective a procesului de propășire științifică și culturală a României pe calea luminoasă deschisă de cel de-al IX-lea Congres al partidului, consfințind și pe această cale calitatea sa de conducător și neobosit îndrumător, în fapt, al întregii opere de dezvoltare a științei și culturii românești în epoca ce poartă, spre mîndria noastră, a tuturor, numele său iubit.

Știința și cultura românească se mîndresc cu faptul că primul revoluționar al țării, gloriosul conducător al partidului și statului nostru este, în același timp și în egală măsură, un cugetător de uriașă cuprindere, rigoare și profunzime, un om de știință, care, puternic angajat în dezvoltarea creatoare a materialismului dialectic și istoric, deschide în permanență științei, gîndirii economice și social-politice noi orizonturi, un imens front de lucru în direcții originale, asigurînd noi resurse și impulsuri ideologice, un inepuizabil izvor de idei și concepte pentru întreaga activitate teoretică și practică a partidului și statului.

Pentru conștiința națiunii, ca și pentru întreaga omenire progresistă, Secretarul General al partidului, Președintele Republicii, întruchipează, prin întreaga sa activitate, cele mai înalte virtuți ale geniului creator al poporului român, în toate domeniile, inclusiv în cel al științei, tehnologiei și culturii. Tot ce s-a înfăptuit în țara noastră în aceste două glorioase decenii poartă pecetea prestigioasei personalități a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, a concepției sale despre lume și viață, despre valorile în care credem cu toată convingerea : demnitatea, independența și suveranitatea națională, solidaritatea internaționalistă cu toate forțele iubitoare de progres și pace, idealurile socialismului și comunismului, dreptul imprescriptibil de a le gîndi și transpune în viață prin propriile noastre forțe.

Ales al partidului, al întregii națiuni, tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU a dat țării prima ei eră de adevărată înflorire economică și social-culturală, a promovat munca pe tărîmul științei la statutul și răspunderile unei forțe de producție, izvor de avuție națională, pîrghie de nădejde în înfăptuirea Programului partidului nostru. Înțelegînd mai bine ca oricine rolul fundamental al științei în construcția noii orînduiri, Secretarul General al partidului a vegheat fără încetare la asigurarea dezvoltării în ritmuri înalte a bazei materiale și de personal a cercetării și învățămîntului, la formarea unor specialiști de înaltă calificare în aceste domenii, capabili să rezolve cu succes cele mai complexe probleme pe care le ridică progresul științei, al cunoașterii universale.

Conducătorul partidului și statului nostru este făuritorul primei strategii politice pe termen lung a dezvoltării științei în România. Piatră unghiulară a acestei strategii, concepția sa revoluționară asupra integrării organice a cercetării și învățămîntului cu producția, pentru deplina afirmare a revoluției tehnico-științifice în toate domeniile muncii și vieții națiunii, se materializează astăzi în rezultate economice și sociale mereu mai substanțiale, pune cu adevărat știința în folosul societății, al creșterii bunăstării materiale și spirituale a poporului. De numele, inițiativa și contribuția directă ale tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU se leagă primele documente politice programatice de largă viziune, de cel mai înalt nivel, consacrate în țara noastră științei, începînd cu cele adoptate după Congresul al IX-lea al partidului, cu prevederile Programului Partidului Comunist Român, și continuînd cu Programele-directivă aprobate de Congresul al XII-lea, cu Programul științei și tehnologiei naționale pînă în anul 2000, adoptat de cel de-al XIII-lea Congres.

Împreună cu t o v a r ă ș a ELENA CEAUȘESCU, distins om de știință, Secretarul General al partidului s-a aflat în permanență în mijlocul nostru, a îndrumat și orientat neobosit întreaga activitate de cercetare științifică și tehnologică din țara noastră, a participat și participă efectiv la elaborarea și transpunerea în viață a tuturor obiectivelor primordiale ale științei — investigarea și valorificarea resurselor naționale, crearea unei economii moderne, de înaltă tehnicitate și eficiență, creșterea substanțială a productivității muncii sociale pe baza automatizării complexe, sistematizarea și dezvoltarea echilibrată a tuturor zonelor țării, afirmarea prestigioasă a României în circuitul economic și tehnico-științific internațional, ridicarea calității vieții întregului popor, înflorirea spirituală a națiunii.

Cu o profundă și cuprinzătoare viziune asupra dialecticii cunoașterii științifice, cu o emoționantă și mobilizatoare încredere în puterile științei, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU ne-a cerut statornic să dăm avînt cercetărilor fundamentale din domeniile matematicii, fizicii, chimiei, biologiei, îndreptate spre dezvăluirea unor noi taine ale naturii și vieții, care să fie puse în slujba progresului și civilizației, a dezvoltării pașnice a omenirii.

Într-o concepție profund novatoare, Secretarul General al partidului a fundamentat și elaborat principiile noului mecanism economic, care au stimulat puternic angajarea României pe calea dezvoltării de tip intensiv. Avînd la bază autoconducerea și autogestiunea muncitorească, relațiile de producție din societatea noastră au cunoscut un însemnat salt calitativ, pe măsura progresului accelerat al forțelor de producție în acești 20 de ani. Din inițiativa și sub îndrumarea directă a conducătorului partidului și statului, se dezvoltă continuu sistemul democrației muncitorești, revoluționare, se asigură participarea nemijlocită a oamenilor muncii la conducerea tuturor sectoarelor vieții economice și sociale — ceea ce imprimă noi trăsături întregului profil al societății românești. Prin întreaga sa activitate teoretică și practică, Secretarul General a asigurat unitatea și creșterea rolului conducător al partidului ca centru vital al națiunii, întărirea permanentă a rolului și răspunderilor statului față de întreaga noastră națiune socialistă. Unitatea fără precedent a întregului popor în jurul partidului, al conducătorului nostru iubit, consfințește fuziunea deplină a istoriei Partidului Comunist Român cu istoria României, în cea mai glorioasă epocă a dezvoltării sale. Programul ideologic al partidului, normele vieții și muncii comuniștilor, ale eticii și echității socialiste încununează strălucitele înfăptuiri ale Secretarului General al partidului, de făurar genial al civilizației românești moderne.

Determinînd și reflectînd toate aceste mărețe realizări pe tărîmul cugetării și acțiunii, monumentala operă a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, cuprinsă într-un număr impresionant de volume, paginile alese din gîndirea sa economică, social-politică, filosofică, pe tărîmul științelor, al culturii și artei, magistralele studii și analize pe care le consacră celor mai arzătoare probleme ale dezvoltării, progresului și păcii ce confruntă astăzi omenirea, publicate în țară ca și pe toate meridianele lumii, omagiate de cele mai distinse foruri academice și politice, de personalități prestigioase ale științei, culturii și vieții sociale, au adus cea mai înaltă apreciere personalității Președintelui țării, au atras României stima opiniei publice internaționale, sporindu-i renumele ca niciodată în întreaga sa istorie. Împreună cu întregul popor, intelectualitatea noastră aduce un adînc omagiu celui mai de seamă cercetător al țării, ale cărui excepționale calități, chemare spre creativitate, spre nou, curaj de a înlătura rutina, vechiul, neîmpăcare cu limitele vremelnice și cu automulțumirea, năzuință de a munci mereu mai mult și mai bine dau un strălucit exemplu de ținută științifică, politică și morală tuturor generațiilor ce își împletesc azi eforturile pe tărîmul cercetării științifice, constituind modelul însuși al savantului patriot și umanist în România socialistă.

În centrul întregii sale opere revoluționare, conducătorul partidului și statului nostru a pus și pune cu consecvență Omul, bunăstarea lui materială și spirituală, capacitatea lui de a fi la înălțimea epocii pe care o trăim. În lumina acestui generos umanism socialist ce conferă o înaltă distincție Epocii NICOLAE CEAUȘESCU, se făurește azi în țara noastră, în procesul muncii și luptei revoluționare, cu sprijinul nemijlocit al științei, culturii și artei, profilul unui om nou, stăpîn pe destinele sale, constructor conștient al viitorului său luminos.

Totodată, într-o lume confruntată cu probleme grave, marcată de puternice contradicții, conflicte și nesiguranță, Președintele României socialiste s-a ridicat cu exemplară hotărîre — inclusiv pe plan științific, ideologic și cultural — împotriva forțelor reacționare, obscurantiste, ce încită la ură între oameni și popoare, la violență politică și militară, punînd în pericol dreptul fundamental al tuturor oamenilor la pace, la viață. Angajînd întreaga națiune în lupta pentru o pace autentică și viabilă în cadrul unei noi ordini economice internaționale, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU dă o strălucită expresie convingerii pe care a afirmat-o dintotdeauna, devenită adevărată deviză a muncii și vieții tuturor oamenilor de știință din patria noastră, că progresul și independența națională, pacea și știința sînt inseparabile.

Recunoașterii excepționalelor merite ale conducătorului partidului și statului nostru li s-a dedicat, de-a lungul anilor, omagiul instituțiilor de știință și cultură, al forurilor academice sau de opinie, al celor mai marcante personalități ale cugetării din întreaga lume. Academii, universități, mari instituții active sau de consacrare în știință și cultură, prestigioase asociații profesionale și factori de înaltă răspundere în politica statelor lumii și a organizațiilor internaționale și-au exprimat în repetate rînduri admirația și prețuirea față de personalitatea și opera tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, conferind Președintelui României cele mai înalte titluri și distincții.

Se întregește astfel în conștiința tuturor oamenilor de știință și cultură, a întregii națiuni, imaginea, scumpă tuturor, a revoluționarului luminat, ctitor de țară nouă, om al acțiunii istorice, om de neegalată omenie, eminent om de știință, personalitate proeminentă a lumii contemporane.

Pentru contribuția hotărîtoare a Secretarului General al partidului, Președintele Republicii, la făurirea civilizației socialiste românești, a destinului nou al României, pentru strălucita activitate teoretică și practică desfășurată în acest spirit revoluționar, în slujba progresului și înfloririi patriei socialiste, a înfăptuirii măreților idealuri de libertate și dreptate socială ale poporului român, a întăririi independenței și suveranității naționale, pentru rolul și contribuția esențială la dezvoltarea colaborării și prieteniei cu țările socialiste, cu toate statele lumii, la cauza păcii și destinderii internaționale, Academia Republicii Socialiste România, exprimînd voința tuturor oamenilor de știință și cultură din țara noastră, a hotărît într-o impresionantă și emoționantă unanimitate, alegerea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU în calitate de Membru Titular și Președinte de Onoare al Academiei Republicii Socialiste România.

Acțiunea luminată și mobilizatoare a conducătorului nostru iubit în rîndurile și în fruntea Academiei Române vor deschide o eră nouă, de înflorire a importantului factor de cultură și civilizație pe care îl constituie această instituție. Sub înalta sa îndrumare, contribuția Academiei la dezvoltarea creativității tehnico-științifice și cultural-artistice naționale își va împrospăta izvoarele, aducînd lumii noastre noi valori, mai multă cunoaștere și bunăstare materială și spirituală.

Consacrînd în cea mai înaltă demnitate academică a României pe cel mai iubit fiu al poporului, ctitorul vremurilor noastre mărețe, oamenii de știință și cultură sînt pe deplin conștienți de marile obligații pe care și le asumă, de noua exigență pe care trebuie să o manifeste de acum înainte față de ei înșiși, față de întreaga lor activitate profesională și social-politică. Ne angajăm în fața Secretarului General al partidului, Președintele Republicii, să fim demni de marea onoare pe care o constituie prezența sa la conducerea supremă a Academiei Române, să muncim mai mult și mai bine pentru a transpune pe deplin în viață înalta sa concepție asupra rosturilor științei în făurirea unei Românii libere, independente și prospere, a societății socialiste multilateral dezvoltate, în înaintarea scumpei noastre patrii spre comunism.

Odată cu încredințarea profundului nostru respect și netărmurit devotament, adresăm tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU cele mai calde felicitări, împreună cu urările noastre, pornite din adîncul inimii, de multă sănătate și activitate rodnică, spre binele poporului român, spre propășirea și gloria României socialiste.

ADUNAREA GENERALĂ A ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

Adunarea Solemnă

Joi, 11 iulie 1985.

Academia și slujitorii ei trăiesc o zi memorabilă.

Pe frontispiciul clădirii se află portretul tovarășului Nicolae Ceaușescu, sub care este înscrisă vibranta urare : „Trăiască Partdiul Comunist Român, în frunte cu secretarul său general !".

Intrarea principală este străjuită, în semn de sărbătoare, de drapelele partidului și statului.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu au fost întîmpinați, la sosire, de membri ai Prezidiului Academiei, care i-au invitat în aula marelui for științific, unde membrii și membrii corespondenți ai Academiei, toți cei prezenți i-au primit cu multă dragoste, cu puternice aplauze.

...Ora 10. Începe adunarea solemnă a Academiei Republicii Socialiste România.

Împreună cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, în prezidiul adunării solemne iau loc tovarășa Elena Ceaușescu, tovarășii Ion Ursu, Radu Voinea și Ion Anton.

Cuvîntul de deschidere este rostit de Radu Voinea, președintele Academiei, care, după ce salută prezența la lucrările adunării solemne a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu, a celorlalți tovarăși din conducerea de partid și de stat, arată :

Permiteți-mi să vă raportez, mult stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, că, în ședința sa de ieri, Adunarea generală a Academiei, exprimînd gîndurile și voința tuturor oamenilor de știință și cultură din patria noastră, v-a ales, într-o impresionantă și emoționantă unanimitate, în calitate de membru titular și de președinte de onoare al Academiei Republicii Socialiste România.

Vă rugăm să considerați, mult stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, că această alegere este expresia înaltei aprecieri, a recunoștinței și stimei deosebite pe care membrii Academiei, oamenii de știință, de cultură și din învățămînt, cu un cuvînt, întreaga intelectualitate a țării, alături de întregul nostru popor, vi le poartă pentru prodigioasa dumneavoastră activitate desfășurată cu pilduitor spirit revoluționar și profundă dragoste de țară și de popor, care a făcut ca ultimele două decenii să se înscrie în istoria țării drept cea mai luminoasă și înfloritoare perioadă din multimilenara ei existență, pe care o numim cu mîndrie Epoca Nicolae Ceaușescu.

În continuare, tovarășul academician Ion Ursu, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-vicepreședinte al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, dă citire Hotărîrii Adunării generale, prin care se conferă tovarășului Nicolae Ceaușescu calitățile de membru titular și de președinte de onoare al Academiei Republicii Socialiste România.

Într-o atmosferă sărbătorească, tovarășului Nicolae Ceaușescu i se înmînează diploma de membru titular și diploma de președinte de onoare al Academiei Republicii Socialiste România. Totodată, i se înmînează carnetul de membru titular al Academiei și insigna de aur a marelui for științific al țării.

A luat, apoi, cuvîntul tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU. Discursul tovarășului Nicolae Ceaușescu este urmărit cu viu interes și subliniat, în repetate rînduri, cu puternice și îndelungi apaluze.

Conducătorul partidului și statului nostru este salutat din nou, la plecare, cu cele mai calde sentimente de dragoste, stimă și recunoștință, de numeroșii bucureșteni care au trăit, împreună cu oamenii de știință, cu întregul nostru popor, acest mare și strălucit eveniment din viața Academiei, a spiritualității românești.

Cuvîntarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu

(Urmare din pag. 1)

ştiinţei, învăţămîntului şi culturii, în ridicarea nivelului de trai material şi spiritual al poporului. De aceea nu doresc să mă refer acum la toate acestea.

Consider însă necesar să subliniez că toate remarcabilele înfăptuiri pe care le-am obţinut în această perioadă au fost posibile datorită faptului că hotărîrile Congresului al IX-lea au descătuşat energiile creatoare ale întregului popor şi au luminat drumul spre noi culmi de progres şi civilizaţie socialistă în patria noastră.

În întreaga activitate am pornit de la concepţia revoluţionară despre lume şi societate — materialismul dialectic şi istoric —, de la socialismul ştiinţific, de la înţelegerea justă a legităţilor general-valabile şi am acţionat pentru aplicarea lor creatoare la realităţile şi condiţiile din ţara noastră. Tocmai datorită faptului că partidul nostru a înţeles că materialismul dialectic şi istoric, socialismul ştiinţific nu constituie dogme, ci ştiinţe de acţiune pentru innoirea continuă a societăţii, a lumii, ştiinţe care dau o perspectivă nouă, şi permanent nouă, perfecţionării forţelor de producţie, relaţiilor sociale, înaintării continue a lumii, a societăţii, spre noi şi noi culmi de progres şi civilizaţie. (Aplauze puternice, îndelungate) Meritul partidului nostru este acela — sau poate, în primul rînd, acela — că a înţeles aceasta în condiţiile cînd, pe plan internaţional, se insista mult pentru a se menţine socialismul în anumite cătuşe, care îl împiedicau să-şi pună în valoare forţa şi capacitatea sa. Înlăturînd dogmele, şablonismul de orice fel, considerînd socialismul ca o forţă politică de acţiune, partidul nostru a descătuşat — aşa cum am menţionat — energiile poporului nostru, a contribuit la afirmarea prestigiului şi forţei socialismului în întreaga lume. (Aplauze puternice, îndelungate)

În întreaga activitate am acordat o mare însemnătate repartizării juste a venitului naţional pentru fondul de consum şi fondul de dezvoltare. Viaţa a demonstrat că am procedat just acordînd cel puţin 30 la sută din venitul naţional pentru dezvoltare. Se poate spune că, procedînd aşa, am aplicat în mod just legea reproducţiei lărgite, pentru asigurarea dezvoltării continue, pe o bază superioară, a forţelor de producţie, a societăţii în general.

Dacă nu am fi procedat în felul acesta, ţara noastră ar fi rămas, în continuare, slab dezvoltată, ceea ce ar fi pus în pericol întreaga dezvoltare economico-socială, nivelul de trai al poporului, însăşi independenţa şi suveranitatea patriei.

Pornind de la legitatea generală a acumulării şi reproducţiei lărgite, dar şi de la experienţa proprie, Congresul al XIII-lea al partidului a stabilit să asigurăm, în continuare, circa 30 la sută din venitul naţional pentru fondul de dezvoltare, alocînd, în acelaşi timp, circa 70 la sută pentru fondul de consum, ceea ce va asigura şi în perspectivă dezvoltarea generală a patriei noastre, precum şi condiţiile necesare ridicării continue a bunăstării materiale şi spirituale a poporului — ţelul suprem al politicii partidului nostru comunist, esenţa societăţii socialiste multilateral dezvoltate pe care o edificăm cu succes în România ! (Aplauze puternice, îndelungate)

În Programul partidului de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism, în Programul ideologic — parte integrantă a Programului partidului —, precum şi în hotărîrile Congresului al XIII-lea al partidului, sînt stabilite orientările privind dezvoltarea pe o treaptă superioară a patriei noastre în noua etapă a construcţiei socialiste, în cincinalul 1986—1990 şi, în perspectivă, pînă în anul 2000.

În concordanţă cu Programul partidului şi hotărîrile Congresului, trebuie să punem în centrul întregii activităţi dezvoltarea intensivă a industriei, a agriculturii, a celorlalte ramuri ale economiei naţionale, realizarea unei noi calităţi a muncii şi vieţii, a unei calităţi superioare în toate sectoarele.

Se impune să acordăm o atenţie deosebită dezvoltării mai puternice a bazei de materii prime şi energetice, creşterii productivităţii muncii, ridicării calităţii şi nivelului tehnic al producţiei, realizării unei eficienţe şi rentabilităţi tot mai mari a întregii activităţi economico-sociale.

În realizarea tuturor acestor hotărîri şi orientări, un rol de însemnătate primordială îl are ştiinţa, ca factor fundamental al progresului economico-social.

Partidul nostru porneşte de la faptul că socialismul se poate realiza cu succes numai pe baza celor mai noi cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii, ale cunoaşterii umane în general.

Este necesar să perfecţionăm continuu activitatea de cercetare ştiinţifică şi tehnologică, să unim toate forţele şi să întărim legătura ştiinţei cu învăţămîntul şi producţia, să facem astfel încît ştiinţa românească să soluţioneze, într-un timp mai scurt, marile probleme care îi stau în faţă pentru înfăptuirea noii revoluţii tehnico-ştiinţifice în ţara noastră.

Omenirea se află într-o etapă în care cuceririle ştiinţei, în toate domeniile, au un rol de seamă în dezvoltarea forţelor de producţie, în lărgirea orizontului de cunoaştere a universului. Noua revoluţie tehnico-ştiinţifică pe plan mondial impune ca o necesitate obiectivă pentru poporul nostru — şi, în acest cadru, doresc să subliniez, pentru ştiinţa românească, pentru toate institutele de cercetare din toate domeniile — de a se angaja cu întreaga forţă şi hotărîre în această nouă revoluţie tehnico-ştiinţifică. Viitorul poporului nostru — ca şi al altor popoare — este strîns legat, determinat de felul cum vom şti să acţionăm pentru a ridica la un nivel superior întreaga activitate de cercetare ştiinţifică. Dacă vom rămîne în urmă în noua revoluţie tehnico-ştiinţifică — aceasta va avea repercusiuni, pentru multă vreme, asupra întregii vieţi a poporului nostru. Trebuie ca toţi oamenii de ştiinţă, conducerea noastră de partid şi de stat să situeze, pe primul plan — aşa cum prevăd, de altfel, hotărîrile Congresului al XIII-lea — dezvoltarea puternică a ştiinţei, în aşa fel încît poporul nostru să ocupe un loc cît mai demn în rîndul naţiunilor înaintate ale lumii. (Aplauze puternice, îndelungate)

Sînt multe — şi apar continuu noi discipline ştiinţifice. Dar trebuie să ne preocupăm permanent ca ştiinţele de bază — matematica, fizica, chimia, biologia — să se menţină la un nivel cît mai înalt, să se dezvolte continuu. În măsura în care vom şti să facem ca tineretul patriei noastre să-şi însuşească şi să dezvolte aceste discipline, vom putea să stăpînim bine şi toate celelalte discipline tehnice şi, astfel, vom putea ocupa un loc important în dezvoltarea ştiinţei româneşti şi universale. (Aplauze puternice, îndelungate)

În acelaşi timp, trebuie să acordăm atenţia necesară şi ştiinţelor sociale — şi aş menţiona, în primul rînd, istoriei, filozofiei materialist-dialectice şi istorice, literaturii şi limbii române, cu atît mai mult cu cît inecputurile acestui înalt forum au fost legate de apărarea şi dezvoltarea limbii române. O naţiune, un popor nu pot exista fără o istorie, fără o cultură şi o limbă proprie ! Aceasta constituie chezăşia şi forţa fiecărui popor — şi, aşa cum am menţionat, poporul nostru însuşi a creat, de-a lungul mileniilor, limba, cultura românească ! Oamenilor de ştiinţă şi de cultură le revine misiunea s-o păstreze, s-o perfecţioneze şi să asigure întotdeauna ca ea să ocupe un loc demn în rîndul limbilor şi culturii universale. (Aplauze puternice, prelungite)

De asemenea, se impune să dezvoltăm, în concordanţă cu noile realităţi, ştiinţele economice şi politice, ştiinţa conducerii societăţii. Să avem întotdeauna o atitudine critică faţă de tot ceea ce este vechi şi perimat, înlăturînd fără teamă tot ce nu mai corespunde noilor realităţi. Să promovăm cu îndrăzneală tot ce este nou, acţionînd în orice împrejurări ca adevăraţi revoluţionari.

Avem o istorie minunată, ne putem mîndri cu ceea ce a înfăptuit poporul român, înaintaşii noştri ! Avem datoria să cunoaştem şi să clarificăm cît mai bine toate momentele importante din istoria formării şi dezvoltării poporului şi a naţiunii noastre, cu atît mai mult cu cît chiar şi astăzi mai sînt unii, peste hotare, care încearcă să pună în discuţie, să minimalizeze istoria şi lupta poporului nostru. Faptele, realităţile sînt de asemenea natură încît ne permit să respingem orice încercare de a diminua rolul poporului român, al naţiunii noastre în dezvoltarea omenirii, a culturii mondiale. Şi avem mindria să afirmăm acest lucru, deoarece mulţi oameni de ştiinţă şi din alte domenii ale culturii româneşti au dat, nu numai pentru poporul nostru, dar şi pentru întreaga omenire, cuceriri care vor rămîne veşnice. (Aplauze puternice, prelungite)

Să facem ca tineretul patriei noastre să cunoască istoria — şi nu numai atît, dar să lupte pentru a adăuga noi fapte şi cuceriri la istoria glorioasă a poporului nostru, prin noi înfăptuiri în toate domeniile de activitate ! Rolul Academiei Republicii Socialiste România, al ştiinţei româneşti din toate domeniile este de a continua să se afle în fruntea luptei pentru o ştiinţă şi cultură înaintate, bazate pe cele mai noi cuceriri ale cunoaşterii umane, ale ştiinţei în general, pe materialismul dialectic şi istoric — concepţia revoluţionară despre lume şi viaţă, care dă permanent o perspectivă innoitoare de progres naţiunii noastre, omenirii în general. (Aplauze puternice, prelungite)

Iată de ce este necesar să facem astfel încît ştiinţa românească să ocupe un loc de frunte şi, în unele domenii, locul de pionierat în cunoaşterea de noi şi noi taine ale naturii şi universului, în dezvoltarea cunoaşterii umane în general.

Să pornim permanent de la faptul că nu există lucruri care nu pot fi cunoscute, ci numai lucruri necunoscute încă, dar că stă în puterea omului ca, prin cutezanţa sa, să descopere noi taine şi noi legi ale naturii, să acţioneze pentru a le pune în serviciul omului, al bunăstării omenirii, al colaborării şi păcii. (Aplauze îndelungate, puternice)

Stimaţi tovarăşi,

În întreaga noastră activitate, călăuzindu-ne de principiile socialismului ştiinţific, am formulat teza construcţiei socialismului cu poporul şi pentru popor. În concordanţă cu aceasta, am acţionat pentru perfecţionarea relaţiilor de producţie şi sociale, pentru dezvoltarea puternică a democraţiei muncitoreşti-revoluţionare şi realizarea unui larg cadru democratic, de participare a tuturor oamenilor, a întregului popor, la conducerea activităţii din toate unităţile, din toate sectoarele, precum şi pe plan naţional. Am asigurat astfel participarea organizată şi activă a maselor populare, a întregului popor, la făurirea conştientă a propriului viitor, liber, a viitorului socialist şi comunist.

O atenţie deosebită trebuie să acordăm, şi în continuare, perfecţionării conducerii, planificării, dezvoltînd şi mai puternic autoconducerea, autogestiunea tuturor unităţilor economico-sociale şi localităţilor patriei noastre. Totodată, este necesar să aplicăm cu mai multă fermitate noul mecanism economic şi principiile socialiste de retribuţie, după care veniturile sînt determinate de munca depusă.

Se impune să întărim continuu proprietatea socialistă — de stat şi cooperatistă —, baza trainică a socialismului şi comunismului. Numai astfel vom asigura dezvoltarea continuă a forţelor de producţie şi ridicarea continuă a bazei tehnico-materiale a socialismului, a nivelului de trai material şi spiritual al poporului.

În acelaşi timp, este necesar ca, în spiritul Programului ideologic al partidului, să intensificăm activitatea ideologică, politico-educativă, de formare a conştiinţei socialiste, a omului nou — constructor conştient al socialismului şi comunismului. Să aplicăm ferm principiile umanismului revoluţionar, spiritul de omenie, propriu poporului român, în întreaga noastră activitate de făurire a noii orînduiri, în care omul constituie factorul fundamental ! Tot ce realizăm trebuie să servească dezvoltării personalităţii umane, ridicării nivelului de cunoştinţe generale, a bunăstării şi fericirii omului, a întregii naţiuni !

În acest cadru, literatura, arta, toate sectoarele care au un rol în dezvoltarea culturii noi, revoluţionare trebuie să se angajeze cu o şi mai mare hotărîre pentru a da noi şi noi opere de mare valoare, atît în conţinut — sau, în primul rînd, în conţinut —, cît şi în formă, care să contribuie la ridicarea culturii româneşti la un nivel cît mai înalt.

Avem toate condiţiile — atît în ce priveşte cercetarea ştiinţifică, cît şi activitatea culturală — să înfăptuim în cele mai bune condiţii prevederile Programului partidului, hotărîrile Congresului al XIII-lea, astfel încît ţara noastră, în cadrul dezvoltării generale, să obţină puternice realizări în ştiinţă, în cultură, în ridicarea gradului de civilizaţie al poporului român. (Aplauze puternice, prelungite).

Avem un program de largă perspectivă. Tot ce am realizat pînă acum demonstrează realismul politicii noastre de construcţie socialistă, faptul că avem tot ce este necesar pentru înfăptuirea istoricelor hotărîri ale Congresului al XIII-lea, care vor ridica patria noastră pe noi culmi de progres şi civilizaţie, vor crea condiţii pentru trecerea la înfăptuirea şi afirmarea tot mai puternică a principiilor comuniste de muncă şi de viaţă, în toate domeniile.

Stimaţi tovarăşi,

Dezvoltarea relaţiilor internaţionale ale României cu celelalte state, participarea activă a ţării noastre la diviziunea internaţională a muncii, la schimbul de valori materiale şi spirituale, politica de prietenie şi pace cu toate naţiunile lumii constituie caracteristici de bază ale politicii ţării noastre. Am pornit şi pornim de la faptul că numai în condiţii de pace ne putem concentra toate forţele pentru dezvoltarea economico-socială a ţării — acest lucru fiind, de altfel, valabil pentru toate statele lumii.

Putem afirma că politica externă a României, de pace, de afirmare, în relaţiile cu toate statele, a principiilor deplinei egalităţi în drepturi, respectului independenţei şi suveranităţii naţionale, neamestecului în treburile interne şi renunţării la forţă şi la ameninţarea cu forţa, se bucură de o înaltă apreciere şi a făcut ca ţara noastră să dezvolte relaţii de colaborare cu toate naţiunile lumii, să se bucure de stimă şi să aibă prieteni pe toate meridianele.

Ne aflăm într-o epocă hotărîtoare pentru însuşi viitorul civilizaţiei, al vieţii pe planeta noastră. Cursa înarmărilor, îndeosebi a celor nucleare, acumularea şi amplasarea de noi şi noi arme nucleare — printre care şi a rachetelor cu rază medie de acţiune — în Europa au creat o situaţie deosebit de gravă. Iată de ce problema fundamentală este acum aceea a opririi cursei înarmărilor, în primul rînd a celor nucleare, de a impune realizarea dezarmării nucleare, înfăptuirea unei politici de pace, asigurînd astfel dreptul vital al popoarelor, al oamenilor — la existenţă, la libertate, la viaţă şi pace. (Aplauze puternice, prelungite).

România se pronunţă ferm — şi va acţiona, şi în viitor, cu toată hotărîrea — pentru oprirea amplasării rachetelor americane cu rază medie de acţiune în Europa, precum şi a contramăsurilor nucleare ale Uniunii Sovietice, pentru încetarea experienţelor nucleare, pentru trecerea, apoi, la retragerea şi distrugerea tuturor armelor nucleare.

Ne pronunţăm cu toată fermitatea pentru realizarea de măsuri concrete de dezarmare generală, de reducere a cheltuielilor militare şi a armamentelor, pentru dezvoltarea unor relaţii de încredere şi colaborare între toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială.

(Continuare în pag. 4)

Adunarea solemnă a Academiei Republicii Socialiste România

Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu

(Urmare din pag. 3)

Considerăm că este necesar să se facă totul pentru ca tratativele de la Geneva, dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii, întîlnirea, în toamna acestui an, dintre secretarul general al Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și președintele Statelor Unite ale Americii, să ducă la rezultate reale, concrete, în soluționarea problemelor privind armele nucleare și cosmice, în reducerea și eliminarea armelor nucleare, atît pe Pămînt, cît și în Cosmos.

În același timp, considerăm că țările europene, toate statele lumii trebuie să acționeze cu toată hotărîrea pentru a contribui la realizarea unor acorduri corespunzătoare și pentru trecerea la dezarmarea nucleară, la oprirea militarizării Cosmosului.

O mare răspundere revine oamenilor de știință ale căror descoperiri sînt folosite, din păcate, tot mai mult, în scopuri militare. Mai mult ca oricînd este necesar ca oamenii de știință — de altfel toate popoarele — să spună NU hotărît înarmărilor, să se pronunțe ferm pentru pace. Să acționăm în așa fel încît uriașele cuceriri ale științei să fie folosite numai și numai în scopuri pașnice, pentru asigurarea dezvoltării economico-sociale a fiecărei națiuni, a bunăstării fiecărui popor!

România va acționa cu toată hotărîrea pentru înfăptuirea noii ordini economice internaționale, pentru soluționarea pe o bază nouă a problemelor complexe ale subdezvoltării, considerînd că numai astfel se pot depăși dificultățile economice actuale, se pot asigura dezvoltarea fiecărui popor, realizarea unei lumi mai drepte și mai bune, în care fiecare națiune să se poată dezvolta în mod liber, așa cum dorește, fără nici un amestec din afară. (Aplauze puternice).

Avem deplina încredere că stă în puterea popoarelor — în care oamenii de știință ocupă un loc important — de a determina schimbarea cursului periculos al evenimentelor, de a împiedica o catastrofă nucleară și de a asigura pacea în lume!

În ce ne privește, poporul nostru, oamenii de știință români sînt ferm hotărîți să facă totul pentru a contribui la triumful rațiunii, la dezarmare, la pace, la o colaborare egală între toate națiunile, la realizarea unei lumi a dreptății sociale și naționale, a unei lumi mai bune! (Aplauze puternice, prelungite).

Stimați tovarăși,

În încheiere, doresc, încă o dată, să vă mulțumesc pentru alegerea mea ca membru și președinte de onoare al Academiei Republicii Socialiste România — și să vă asigur pe dumneavoastră, să asigur partidul și întregul popor că înțeleg aceasta ca o nouă manifestare a încrederii față de mine, dar și ca o îndatorire a mea de a face totul pentru înfăptuirea neabătută a hotărîrilor Congresului al XIII-lea și a Programului partidului, pentru întărirea rolului conducător al partidului, a unității întregului popor în cadrul Frontului Democrației și Unității Socialiste. Numai în deplină unitate avem garanția mersului ferm înainte pe calea socialismului și comunismului, a întăririi forței materiale și spirituale a patriei, a independenței și suveranității României! (Aplauze puternice).

Vă adresez dumneavoastră, membrilor Academiei, tuturor oamenilor de știință, urări de noi și noi succese în dezvoltarea tot mai puternică a științei și culturii — factor determinant pentru înflorirea continuă a patriei noastre socialiste, pentru întărirea suveranității și independenței ei! (Aplauze puternice).

Vă doresc noi și noi succese, multă sănătate și fericire! (Aplauze puternice, prelungite. Toți cei prezenți în aula Academiei se ridică în picioare și ovaționează îndelung, într-o atmosferă de puternic entuziasm, pentru Partidul Comunist Român — forța politică conducătoare a întregii națiuni —, pentru secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU).

România-Malta: prietenie și cooperare în folosul reciproc, al păcii și înțelegerii în lume

România și Malta au, în politica lor externă, multe elemente comune. Ambele țări promovează relații de prietenie și colaborare cu țările vecine, cu țările europene și de pe alte continente, fără deosebire de orînduirea socială, de forță sau de mărime. Atît România, cît și Malta, se pronunță pentru continuarea procesului de edificare a securității europene, inaugurat prin semnarea Actului final de la Helsinki, pentru afirmarea politicii de destindere, acționînd în direcția opririi cursei înarmărilor și eliminării pericolului unei catastrofe nucleare, pentru pace și înțelegere pe continent și în întreaga lume. În același timp, țările noastre sînt preocupate — și militează pentru găsirea de soluții adecvate — de situația economică pe plan mondial, de perpetuarea fenomenelor cu o influență negativă directă asupra tuturor statelor, și în primul rînd a celor în curs de dezvoltare, fenomene care fac să crească și mai mult decalajele dintre țările bogate și cele sărace.

Pe baza tocmai a acestor trăsături și aspirații comune, între România și Malta s-au instituit raporturi de prietenie și colaborare, a căror dezvoltare mereu ascendentă, în interesul ambelor state, se întemeiază pe respectarea principiilor egalității în drepturi, independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc. Factorul determinant care a conferit noi dimensiuni legăturilor româno-malteze îl reprezintă întîlnirile la nivel înalt, convorbirile și înțelegerile convenite. Pe această linie, în cronica relațiilor bilaterale un moment de cea mai mare însemnătate îl constituie vizita de stat pe care președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a făcut-o, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în luna octombrie 1983, în Malta. Cu acest prilej, după cum este cunoscut, au fost semnate Declarația solemnă comună și Acordul pe termen lung privind schimburile comerciale și cooperarea economică, industrială și tehnologică dintre România și Malta, documente care cuprind, printre prevederile lor, direcții și obiective importante, menite să ducă la amplificarea conlucrării româno-malteze pe multiple planuri. Înțelegerile au în vedere acțiuni în domeniile construcțiilor de mașini, chimiei și petrochimiei, metalurgiei, construcției și reparațiilor de nave ș.a. Sînt prevăzute, de asemenea, schimburi de licențe, de patente, ca și specializarea în producție. O dezvoltare intensă cunosc și schimburile de valori spirituale. Evidențiind tocmai acest curs ascendent al relațiilor româno-malteze, precum și dorința comună de a dezvolta în continuare raporturile de conlucrare prietenească dintre cele două țări, pe plan bilateral și în viața internațională, la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, și a tovarășei Elena Ceaușescu, s-a desfășurat recent vizita oficială de prietenie în țara noastră a președintelui Republicii Malta, Agatha Barbara.

Vizita, schimbul de vederi care a avut loc cu acest prilej au pus din nou în evidență existența unor poziții comune sau foarte apropiate în ceea ce privește marile probleme ale lumii contemporane. În mod deosebit, s-a insistat asupra necesității unor acțiuni cum sînt: oprirea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare, în primul rînd la dezarmarea nucleară, oprirea producerii, experimentării și amplasării de noi arme în Europa, asigurarea păcii, securității și destinderii pe continent, în Mediterana și în întreaga lume, soluționarea pe cale politică, prin tratative, a tuturor stărilor conflictuale, instaurarea unei noi ordini economice internaționale. În acest cadru, reafirmînd poziția României în principalele probleme ale vieții internaționale actuale, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că apărarea păcii constituie problema fundamentală a epocii noastre, un imperativ vital pentru toate națiunile lumii, și în primul rînd pentru popoarele din Europa, unde s-a acumulat un uriaș arsenal de arme și continuă să se amplaseze noi rachete nucleare și noi mijloace de distrugere în masă.

S-a subliniat că rezolvarea justă impune participarea activă, egală la cu care se confruntă epoca noastră și durabilă a marilor probleme viața internațională a tuturor statelor, indiferent de mărime sau de orînduire socială, și în mod deosebit a țărilor mici și mijlocii, a țărilor în curs de dezvoltare, neutre și nealiniate, care constituie marea majoritate a lumii și sînt nemijlocit interesate într-o politică de colaborare și destindere, de independență, securitate și pace. În acest context, cei doi președinți au exprimat dorința României și a Maltei de a colabora tot mai activ pe arena mondială. Președintele maltez a dat o înaltă apreciere activității și inițiativelor președintelui Nicolae Ceaușescu pe arena internațională, pentru o politică de pace, colaborare și înțelegere între națiuni.

Prilej de reafirmare a dorinței celor două țări și popoare de a dezvolta în continuare relațiile reciproce pe multiple planuri, de a colabora activ pe arena internațională, noul dialog la nivel înalt româno-maltez reprezintă, totodată, o acțiune concretă menită să faciliteze destinderea pe continentul nostru, să influențeze pozitiv cooperarea internațională, pacea și securitatea în Europa și în întreaga lume.

ION D. GOIA

O primăvară de 20 de ani: Epoca NICOLAE CEAUȘESCU

Visul cutezător căruia i-a dăruit generos o viață de luptă revoluționară, măreața faptă căreia i-a dat chip prin truda eroică din anii de cînd se află în fruntea partidului și a țării

„Am pornit și pornim de la faptul că socialismul trebuie să reprezinte manifestarea celei mai largi democrații muncitorești-revoluționare, care să asigure în formele corespunzătoare pe care le-am constituit — ale adunărilor generale, ale consiliilor oamenilor muncii, inclusiv ale consiliilor la nivel național — cadrul de participare activă, democratică, a tuturor oamenilor muncii, a întreaului nostru popor, la făurirea conștientă a propriului viitor, liber, independent și fericit, la întărirea continuă a patriei noastre, a independenței și suveranității sale!"

NICOLAE CEAUȘESCU

Poporul să-și fie singur stăpîn

În anii care au trecut de la Congresul al IX-lea, prin opera teoretică și activitatea practică ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, în țara noastră s-a afirmat și edificat practic **o nouă concepție despre democrație.** Principalele coordonate ale acestei concepții vizează lărgirea continuă a drepturilor și libertăților democratice, pornind de la ideea că socialismul este orînduirea celei mai înalte democrații; creșterea puternică a forțelor de producție, asigurîndu-se astfel în dublu sens concordanța necesară între dezvoltarea economică și cadrul democratic de participare; realizarea unei unități între reprezentativitate și participare directă; perfecționarea necontenită a structurii și activității organismelor reprezentative și amplificarea continuă a participării nemijlocite a maselor de oameni ai muncii la actul de conducere la nivel macrosocial și microsocial; controlul oamenilor muncii asupra activității organelor de stat; întemeierea democrației socialiste pe principiile și normele umanismului revoluționar; corelarea organică a noii democrații cu principiile echității socialiste; instituirea unor raporturi noi, autentic democratice, între individ și stat, între individ și societate; unitatea indisolubilă dintre drepturi și îndatoriri, dintre democrație și legalitate; înalta răspundere socială, crearea unui climat de ordine și disciplină desăvîrșite; transpunerea valorilor democrației socialiste în cadre și norme ale modului socialist de viață și ale acțiunii sociale a individului ș.a.

În strategia politică a transpunerii în viață a acestor coordonate, partidul nostru a pornit și pornește consecvent de la ideea — fundamentată pe larg de către secretarul său general — conform căreia **participarea poporului la conducerea societății este o necesitate obiectivă a făuririi socialismului și comunismului.** În lumina acestei viziuni profund democratice și umaniste asupra socialismului și a raportului dintre socialism și democrație, dintre partid și clasa muncitoare, dintre partid și popor în ansamblu, în anii care au trecut de la Congresul al IX-lea, din inițiativa și sub conducerea nemijlocită a tovarășului Nicolae Ceaușescu, s-a realizat un **amplu și inedit sistem al democrației muncitorești, revoluționar,** care-și demonstrează tot mai mult virtuțile sale umanizatoare, valențele sale creatoare, capacitățile sale de dinamizare și mobilizare a maselor la creația istorică revoluționară.

În climatul spiritual și social-politic înnoitor, de largă efervescență creatoare, ce caracterizează societatea românească de aproape două decenii, în concordanță cu mutațiile care au avut loc în viața socială, cu afirmarea tot mai puternică a unității de interese, idealuri și aspirații ale tuturor claselor și păturilor sociale, ale tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, cu creșterea nivelului lor de conștiință, orizontului cultural-științific, s-au întreprins, pe de o parte, o înțeleaptă regîndire și remodelare a structurilor sistemului nostru politic, a formelor democrației reprezentative, iar pe de altă parte — o amplă și cutezătoare inovație socială, prin făurirea unui complex, original și inedit cadru de participare directă a poporului la conducerea societății, atît la nivelul unităților economice, cît și la nivel național. S-au instituționalizat consiliile și adunările generale ale oamenilor muncii, congresele și consiliile la scară națională. Constituirea, de asemenea, a organizațiilor democrației și unității socialiste — act politic major, cu fertile și adînci implicații în lărgirea și funcționarea sistemului nostru democratic și cu largi și semnificative rezonanțe în conștiința maselor-reprezintă o expresie grăitoare a înaltului umanism care se află la baza întregii politici a partidului, o ilustrare adînc concludentă a preocupărilor constante și stăruitoare ale partidului privind crearea condițiilor și structurilor organizatorice cele mai propice în vederea manifestării tot mai depline și într-o deschidere tot mai largă a personalității umane.

Superioritatea și viabilitatea democrației noastre socialiste se întemeiază, pe de o parte, pe legătura sa indisolubilă cu toate celelalte procese care configurează societatea socialistă (dezvoltarea puternică a forțelor de producție, instituirea și perfecționarea relațiilor socialiste de producție și sociale, mutațiile în structura de clasă, omogenizarea socială, afirmarea partidului ca centru vital al societății, înflorirea științei, culturii și învățămîntului, formarea conștiinței socialiste a maselor ș.a.) și, pe de altă parte, pe noul statut — economic, social și politic — al oamenilor muncii, de proprietari ai mijloacelor de producție, de producători ai bunurilor materiale și de beneficiari ai avuției sociale. De aceea, în cuprinsul elementelor care definesc și disting democrația muncitorească, revoluționară și care-i evidențiază în chip revelator superioritatea asupra democrației burgheze, o semnificație majoră, cu totul deosebită, are **caracterul real, efectiv, practic al acestei democrații.** Spre deosebire de democrația burgheză, care — fără a mai vorbi de marile inegalități ce o rod din interior — își păstrează, sub numeroase și importante aspecte, dimensiunea sa formală (proclamă anumite drepturi fără să poată asigura condițiile necesare pentru exercitarea lor reală), democrația socialistă presupune, cum elocvent demonstrează în țara noastră experiența ultimelor două decenii, asigurarea în fapt a deplinei egalități sociale între oameni, a drepturilor și libertăților democratice, a participării tuturor cetățenilor. „Societatea pe care o edificăm, a dreptății și egalității sociale și naționale — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — face totul ca omul să aibă condiții de muncă, de învățătură și de viață tot mai bune, ca personalitatea umană să se manifeste din plin. În aceasta constă, de altfel, deosebirea esențială dintre socialism și capitalism, dintre societatea bazată pe asuprire și societatea fără clase, în care poporul este stăpîn pe destinele sale, în care tot ce se înfăptuiește aparține poporului, numai poporului".

• Valoarea morală a exemplului

Vorbind de sistemul democrației noastre socialiste, de permanenta perfecționare a activității organelor colective de conducere, este de relevat că factorul hotărîtor al transformărilor din aceste domenii, ca și din procesul revoluționar global în care este angajată societatea românească îl reprezintă, ca forță socială conducătoare, clasa muncitoare. Aceasta nu numai prin faptul că personalul muncitor din țara noastră reprezintă 70% din populația activă iar aceasta din urmă constituie 50% din întreaga populație a țării, ci și în sensul că experiența de luptă și creație istorică, de conducere și înfăptuire a revoluției și construcției socialiste acumulate și elaborate în planul organizatoric, politic și ideologic la nivelul clasei muncitoare tinde în mod obiectiv să se generalizeze la nivelul întregii societăți, astfel că sistemul social-economic și politic-democratic în ansamblul său — se structurează în funcție de valorile social-politice cristalizate în și la nivelul clasei muncitoare.

Un exemplu sugestiv în această privință îl reprezintă **colectivul uzinelor „23 August" din Capitală,** adunările generale ale oamenilor muncii de aici — locul de unde au pornit și în care s-au aplicat pentru prima dată multe din propunerile de adîncire și perfecționare a democrației muncitorești în ansamblu — de la aplicarea principiilor socialiste de retribuție în funcție de realizări, inclusiv la nivelul ministerelor, la ideea întăririi sentimentului și răspunderii oamenilor muncii de proprietari — și colectivi, dar și personali — prin participarea cu părți sociale la fondul de dezvoltare a întreprinderii. Prezența secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la adunările generale ale oamenilor muncii de aici a stimulat permanent încrederea muncitorilor în forța cuvîntului lor, în greutatea pe care opinia lor o are și trebuie s-o aibă în organizarea întregii activități. „Adunarea generală — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la o asemenea întrunire din februarie 1983 — deci adunarea proprietarilor, a producătorilor și beneficiarilor trebuie să-și asume întreaga răspundere și să judece toate problemele legate de dezvoltarea întreprinderii, de realizarea tuturor obiectivelor și sarcinilor ce îi revin — și să fie mai exigentă, inclusiv cu conducerea întreprinderii, cu cadrele de conducere, cu directorul, cu președintele consiliului oamenilor muncii". Îndemnul secretarului general al partidului nu este foarte greu de urmat într-un colectiv cu o puternică și activă conștiință muncitorească cum este cel al uzinelor „23 August". Cum spunea forjorul Costică Dorin, om ce lucrează aici din 1963, actualul secretar al comitetului sindical din întreprindere, „exemplul în materie de înțelegere a noului spirit muncitoresc îl dau tocmai oamenii din secțiile grele, din fabrica de piese turnate și forjate, oameni cu o pregătire generală sub media altor sectoare, mai moderne, dar care au — «paradoxal», nu? — o pregătire înaintată în domeniul

(Continuare în pag. 6)

conștiinței, al exigenței și răspunderii manifestate față de întreaga lor activitate. Adunările lor generale, cuvîntul și părerile lor sînt adevărate modele de democrație muncitorească, înțeleasă ca implicare responsabilă în bunul mers al fabricii".

În uzinele „23 August" adunările generale se organizează în trepte: mai întîi la locurile de muncă (peste 100 de astfel de întruniri la care au participat practic toți cei peste 19 000 de oameni ai muncii din uzină), apoi pe secții (29) și, în sfîrșit, pe întreprindere. Toate aceste adunări s-au desfășurat în perioada ianuarie-februarie 1985, o nouă „ediție" a lor urmînd să fie declanșată nu peste multă vreme în iulie-august.

La adunarea generală pe întreprindere subinginerul Melinte Ion s-a referit la respectarea disciplinei tehnologice, la îmbunătățirea tehnologiilor de formare-turnare la peste 20 de repere, la recircularea materialelor tehnologice secundare; lăcătușul Enache Nicolae a cerut executarea lucrărilor pe bază de grafic, controlul zilnic al realizării sarcinilor, revederea unor tehnologii de fabricație („nu am introdus aproape nimic nou în ceea ce privește sculele de mare randament"), proiectanții de la I.C.S.I.T. „Faur" să lucreze în uzină; Marcu Maria, turnător-formator, a criticat aprovizionarea pentru lipsa de nisip la turnătorie (în februarie erau condiții climatice deosebite, dar, ca să cităm din răspunsul dat la interpelare de directorul general Paul Blaier, „dacă e să fim corecți, acum trebuia să avem buncărele pline!"); Vlad Profir, frezor, s-a referit la cursurile de reciclare, cam „chinuite și amețite", Dragomirescu Rafila — la organizarea locurilor de muncă, curățenia și disciplina din fabrică ș.a.m.d.

Relativ la aceste propuneri și la numeroase altele a căror înșiruire nu ar avea decît valoare statistică ar fi de spus cîteva lucruri.

Mai întîi îmi vine în minte un citat celebru din Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională a partidului din 1967: **„Viața arată că un singur om, oricît de competent ar fi, nu poate asigura singur rezolvarea problemelor atît de complexe pe care le ridică gospodărirea, administrarea și conducerea întreprinderii, centralei sau ministerului. Pentru aceasta este necesar să se promoveze forme de conducere colectivă care să permită cuprinderea și rezolvarea multiplelor probleme ale vieții economice, înlăturarea arbitrarului în luarea deciziilor, fructificarea experienței specialiștilor, a cadrelor valoroase din întreprinderi, a masei de oameni ai muncii".** În descendența directă a acestei orientări, principiul democratic al muncii colective a pătruns în toate celulele organismului social, devenind o caracteristică de esență a întregii activități economico-sociale în România, astfel încît acum viața arată că în rezolvarea problemelor complexe pe care le ridică activitatea unei întreprinderi este angajată, practic, întreaga masă a oamenilor muncii — și mă îndoiesc că un director, oricît de capabil ar fi, ar putea cuprinde întreaga diversitate a „micilor" lucruri mari pe care le presupune, de pildă, viața unei uzine ca „23 August".

În al doilea rînd, trebuie spus că circuitul acestor propuneri, idei, probleme se închide pînă la urmă în producție, în chiar locurile care le-au generat. Unele — majoritatea — se rezolvă din mers, fără formalități inutile, în atelierele și secțiile respective; altele, care depășesc posibilitățile „locale" de soluționare, sînt ridicate în fața întregii uzine, de urmărirea realizării lor ocupîndu-se o comisie formată din muncitori, specialiști de la organizarea producției și a muncii, membri ai comitetului sindical, directorul tehnic și de pregătire a fabricației ș.a. — comisie care centralizează tot ceea ce vine de la muncitori și stabilește răspunderi și termene precise de soluționare a respectivelor propuneri.

În al treilea rînd, la uzinele „23 August" — ca de altfel în toate locurile prin care am trecut cu prilejul acestui reportaj —, democrația muncitorească nu se reduce la cuantificarea ei în atîtea adunări generale, sau atîtea propuneri venite la muncitori sau atîtea luări de cuvînt. E vorba de o stare de spirit a cărei cristalizare nu este un dat, ci un proces echivalent cu amplă mișcare interioară pe care muncitorii o parcurg de la ceea ce s-ar putea numi obiect al democrației la chiar subiect al ei. Cu alte cuvinte, în aprecierea stadiului și al gradului de implicare al muncitorilor în sesizarea și soluționarea problemelor mai mult sau mai puțin generale ale unei întreprinderi trebuie avut în vedere faptul că, în țara noastră, clasa muncitoare este o clasă relativ tînără, ale cărei rînduri s-au lărgit cu precădere în ultimele trei decenii pe seama altor clase și categorii sociale, mai ales pe seama țărănimii. Desigur acest fenomen este întrutotul pozitiv, dar el trebuie luat în considerare atunci cînd se pune problema legăturii dintre activitatea social-politică și educativă și conținutul concret al cadrului de autoconducere muncitorească creat în țara noastră în ultimii ani.

Democrația la fața locului

„Democrația muncitorească — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — **nu este o noțiune generală; ea înseamnă asumarea răspunderii de către adunarea generală, de către întregul colectiv de oameni ai muncii pentru buna funcționare a întregii activități".** Această **bună funcționare a întregii activități** desemnează de fapt o multitudine de mici amănunte mari, cu influențe aparent doar la un loc de muncă sau altul, de care, în realitate, au efecte asupra întregii întreprinderi. Conștiința acestei dependențe între ce face fiecare și starea generală a tuturor este marele cîștig și totodată resortul cel mai puternic al inițiativei și democrației muncitorești. Într-adevăr, democrația muncitorească nefiind o noțiune generală, ea se compune din atomii de gîndire și acțiune ai celor care înțeleg că răspunderea față de problemele mari, „globale" trece, de fapt, prin răspunderea față de ceea ce face în perimetrul său acțional. De aceea eficiența actului democratic rezidă, în esență, în firescul cu care un muncitor sau altul se arată preocupat ca în primul rînd la locul lui de muncă treburile să meargă mai bine.

Ion Pismac este bobinator la secția II producție a **Întreprinderii de mașini electrice București.** Că este un om căruia mintea îi merge mai iute decît vorba n-ar avea prea mare importanță dacă mintea nu i-ar fi conectată în primul rînd la ceea ce face, așa încît pe fondul problemelor legate de necesarul de cupru, de mărirea eficienței muncii în sectorul de bobinaj i-a venit următoarea idee: în loc ca bobinele scurtcircuitate să fie aruncate în întregime (cum se proceda de vreo 15 ani), s-a gîndit împreună cu alți muncitori — Pravda Constantin, Selim Enver, Ciocîrlie Nicolae — la eliminarea doar a zonei compromise. Metoda lor a fost acceptată de conducere și generalizată, conducînd nu numai la economii de milioane de lei dar și la salvarea unor importante cantități de cupru — cu efecte remijlocite asupra indicatorilor economici ai secției. Similar a gîndit și maistrul Radu Alexandru, cerînd să fie acceptată executarea în serie, grupată a mai multor bobine de cupru, metodă prin care se economisesc 100—250 g cupru pe fiecare bobină — ceea ce înseamnă foarte mult, dacă avem în vedere că producția secției merge pînă la 40 000 bobine pe lună. Tot din inițiativa muncitorilor, primele probe în atelierul presă-ștanțe nu se mai fac pe tabla silicoasă (oțel electrotehnic) ci chiar pe ambalajul acestei table — fapt ce a condus la economii anuale de 1,5 milioane lei.

La **Întreprinderea de mecanică fină București** majoritatea covîrșitoare a problemelor discutate în adunările generale ale oamenilor muncii sînt probleme de producție — ale unei producții de vîrf pe care o realizează peste 7 000 de oameni ai muncii din care peste 80% sînt absolvenți de liceu, iar restul — în curs de absolvire la seral. Democrația muncitorească existentă aici este o democrație în fața lucrului de realizat, de fapt este o competiție a competenței în care primează calitatea și eficiența, și nu paternitatea ideii. Într-o întreprindere în care în 20 de ani s-a ajuns să se lucreze cu precizii de zecime de micron, în care tehnologiile sînt extrem de pretențioase („dacă cineva suflă peste o piesă te-a terminat!"), în care obținerea finală a micronului mecanic depinde de o înlănțuire de etape tehnologice slujite de oameni și secții diferite, destinul comun al tuturor muncitorilor îl face pe fiecare mult mai sensibil și mai responsabil față de propria activitate, nimeni neacceptînd să suporte consecințe pentru cauze datorate altora. De aceea muncitorii cer, de pildă, tipizarea proiectelor pentru ștanțe și matrițe, revizuirea tehnologiilor de fabricație la plăcuțele de carburi metalice, actualizarea documentației tehnice la produse ce începuseră să piardă teren pe piața internațională (raportorul mecanic și alezometrul cu precizie de 2 microni), realizarea unor contracte pentru export la secții care sînt apte pentru astfel de performanțe ș.a.m.d.

Pîrvu Emilian, președintele comitetului sindical pe întreprindere, grupează problemele ridicate de muncitori în unele care vizează colaborarea între secții, între fabrică și institute de proiectare și în altele de întărire a ordinii și disciplinei, referitoare la viața fabricii în ansamblul său. „Este vorba de o reală creștere a interesului muncitorilor față de viața întregii fabrici — lucru care se resimte cu putere în ultimii 15 ani de cînd ființează organismele de conducere colectivă create la inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu" spune Pîrvu Emilian, unul din veteranii întreprinderii.

La **Întreprinderea „Unirea" din Cluj-Napoca** (3 600 de muncitori, 35% din producție la export, a doua întreprindere din municipiu după C.U.G. — ca valoare a producției) problema participării oamenilor muncii la conducere a fost înțeleasă de la început în spiritul tradițiilor de muncă existente aici, autoconducerea devenind, cum spunea Octavian Cicoș, președintele C.O.M., „o instituție credibilă sub ochii lor și prin ei înșiși, prin muncitorii chemați să se confrunte cu problemele de conducere ale uzinei în continuă modernizare". Olpretean Cornel este formator-turnător în secția turnătorie, Iacob Vasile — strungar în secția de reparații („lucrez din 1949 în fabrică") și amîndoi sînt reprezentanți ai oamenilor muncii în consiliul colectiv de conducere. „Problemele de producție ridicate de muncitori se soluționează operativ, între secții, întrucît chiar șefii de secții, conducătorii, în general, și-au asimilat corect stilul colectiv de conducere, nemaifiind nevoie să explicăm de ce C.O.M.-ul a luat cutare sau cutare hotărîre. Greutăți tehnice deosebite am avut la turnătorie, dar multe idei venite de la muncitori — Cîmpeanu Vasile, Lucăcel Ioan, Dăuțan Ioan — au făcut ca această secție să-și facă planul și să ia retribuția corespunzătoare. Acum, probleme avem la montaj, unde oamenii sînt buni, dar, din păcate, nu de ei depinde direct realizarea sarcinilor de producție".

La **Intreprinderea „Tehnofrig" din Cluj-Napoca** aceeași predilecție a muncitorilor pentru soluționarea problemelor de producție. Varga Andraș este lăcătuș în secția 400 și totodată reprezentant al muncitorilor în C.O.M. „M-am străduit, după capacitatea și pregătirea mea politică și profesională să obțin condiții cît mai bune și mai eficiente de muncă în secție. Democrația muncitorească creată din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu asigură condiții minunate de afirmare a personalității tuturor oamenilor muncii, indiferent de naționalitate. Majoritatea lucrurilor importante din fabrica noastră s-au făcut din inițiativa noastră și în folosul nostru". Pașca Gavril este sudor în secția 500. „De felul meu sînt cam insistent. Cînd, de exemplu, am propus înființarea unor microcantine, s-a zis că e o idee cam utopică. Acum avem 5 microcantine, cu tăvi ergonomice și linii de servire automatizate care asigură fiecare un flux de 60 de oameni la 7 minute. Dar aș vrea să notați acolo că lucrez de 28 de ani aici și am constatat că dacă spui adevărul și arăți exact care e situația oamenii au multă încredere în tine. În climatul acesta de sinceritate, în care oamenii sînt solicitați să-și spună părerea, a crescut mult încrederea fiecăruia în el însuși, în faptul că ceea ce el crede că e bine — și dacă e bine — se realizează". Axinte Aurel este maistru la secția de ansamble sudate. „E o zonă foarte grea: toate construcțiile și utilajele sudate pleacă de aici. Am avut nevoie de unele mașinării mai speciale — polizoare de colț — care asigură calitatea necesară la export; lunar vom cîștiga cîte o astfel de mașină. Apoi, n-avem oameni pentru sablare — o operațiune dificilă. Am luptat să obținem drepturile cuvenite pentru o asemenea meserie și astfel am convins pe mulți să se instruiască și să devină sablatori. Acum ne lovim de problema electrozilor. Numai noi știm ce înseamnă un electrod bun și unul prost — cu care nu putem realiza suduri acceptate la export. Electrozii furnizați de Buzău lasă de dorit și riscăm refuzul utilajelor la export. Dacă tot nu primim electrozi buni, încercăm să le mărim performanțele acestora, uscîndu-i în niște instalații pe care secția noastră deocamdată nu le are."

Unde-s toți puterea crește

Am putea continua oricît de mult enumerarea situațiilor în care intervenția muncitorilor vizează bunul mers al întregii uzine, „buna funcționare a întregii activități". Este benefic faptul că substanța democrației muncitorești o dă de fapt, problemele producției. Dar aspectul teoretic inevitabil care se pune este: **ce-i determină pe muncitori să fie preocupați de propria lor activitate, de participarea la analiza și conducerea procesului de producție căruia îi sînt principalii actanți?**

După cum este cunoscut, propovăduirea „refuzului participativ", a „indiferentismului politic", a „negativismului", precum și a diferitelor variante de „apolitism" a constituit una din marile diversiuni ideologice occidentale menite să deturneze mișcarea socială reală de la scopurile sale și să acrediteze o imagine amorfă despre rolul maselor populare. Depolitizarea, atribuită adesea „dezinteresului" cetățenilor sau pierderii dimensiunii politice a participării, s-a dovedit a fi, de asemenea, o manevră ideologică menită să acrediteze lipsa de finalitate a oricărei încercări de zdruncinare a statu-quoului orînduirii capitaliste.

(O definiție a democrației cum este aceea dată de P. Birbaum — „sistemul politic în care poporul exercită suficient control pentru a fi capabil să schimbe conducătorii, dar insuficient pentru a conduce el însuși" — consemna, în fapt, atît insuficiențele valențelor explicative ale ideologiei burgheze cît și starea de fapt a limitelor democrației occidentale).

În contrast cu tezele ideologiei occidentale, relațiile noi pe care le dezvoltă în țara noastră aplicarea principiului autoconducerii muncitorești urmăresc și confirmă deci activizarea oamenilor muncii, utilizarea mai bună a forțelor interne ale unităților, eliberarea resurselor proprii prin stimularea creativității, a capacității fiecărei unități de a-și rezolva în mod autonom problemele cu care se confruntă, de a răspunde mai rapid nevoilor, funcțiilor pe care le reprezintă societatea.

Tocmai pentru a operaționaliza și a asigura eficiență sporită principiului autoconducerii, participării efective a maselor de oameni ai muncii la actul decizional, s-a elaborat și aplicat în viață noul mecanism economico-financiar care constituie factorul necesar, de legătură obiectivă între latura politică a principiului, pe de o parte, și latura sa funcțională, eficientă pe de altă parte.

Consacrarea pe plan legislativ a autoconducerii muncitorești a făcut ca sistemul de pîrghii care asigură autogestiunea economico-financiară să capete și un conținut juridic, pe lîngă cel economic, în acest fel autoconducerea muncitorească fiind reglementată nu numai instituțional ci și acțional, iar legitimarea socială a organelor autoconducerii muncitorești constă în aceea că puterea pe care o reprezintă, consfințită legislativ, izvorăște din tripla calitate a oamenilor muncii de proprietari, producători și beneficiari ai avuției naționale.

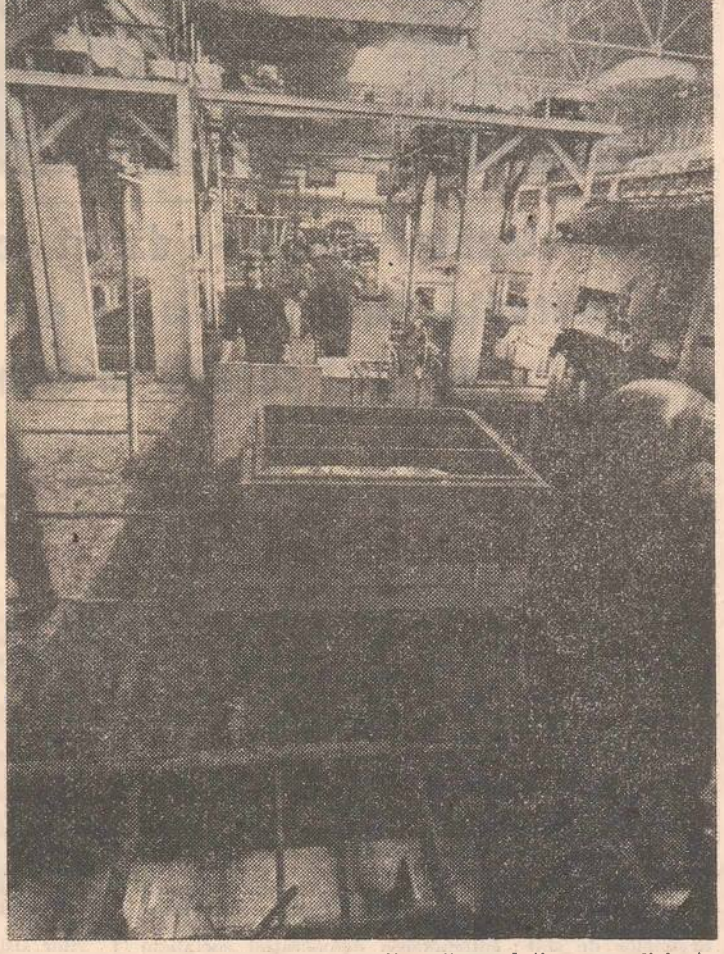

Un atribut al democrației muncitorești revoluționare: eficiența

Aceasta presupune înlăturarea oricăror manifestări de pasivitate și dezinteres, sporirea gradului de adaptare la necesitățile sociale, de promptitudine, într-un cuvînt, de funcționalitate și eficiență.

Relevînd originalitatea sistemului autoconducerii muncitorești din țara noastră, la recenta Plenară comună tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că **„am considerat că nu trebuie să rămînem la niște dogme sau modele învechite, ci să găsim acele forme și căi de activitate care să răspundă cel mai bine noilor cerințe ale dezvoltării forțelor de producție, ale dezvoltării sociale în general. La timpul respectiv unii ne-au și criticat. Viața însă a demonstrat că am ales un drum just, că am procedat bine adoptînd forme de activitate care să răspundă condițiilor din țara noastră. Acum avem cel puțin satisfacția că și în multe alte țări se realizează asemenea îmbunătățiri și înnoiri ale conducerii economiei — ceea ce înseamnă că viata a demonstrat că am procedat bine, și că va trebui să mergem și în continuare neabătut pe această cale, să căutăm forme tot mai bune care să răspundă cerințelor noastre, să nu ne închinăm la dogme, la modele".**

(Continuare în pag. 21)

Pagini realizate de OCTAVIAN ȘTIREANU

La sate, o înaltă îndatorire patriotică pe agenda F.D.U.S.

SECERIŞUL

Spre Movilița bălțile străluceau pe marginea șoselei. Se întuneca și venea o noapte pîncloasă, fără înserarea senină și muzicală a verii de cîmpie. Un mic semn de circulație vopsit pe carton anunța intrarea interzisă pe acel mic și părelnic drum de țară lîngă care se vedeau cîteva tractoare și combinele strînse în jurul lor ca un pîlc de animale înfricoșate și adăpostite de ploaie. Orzul e de mult timp în saci. A ieșit puțin. Ca niciodată. Cînd, fără rost, întreb de ce? tractoriștii se uită în sus. Pe cer se învîrt nori mari, ca niște păsări flămînde. „Eu de douăspatru de ani o țin tot pe tractor și învîrt de covrig, dar vreme așa sucită n-am mai pomenit", zice Dumitru Popa, șeful formației acelea rămase în așteptarea soarelui. Aveți copii? Cînd îl întrebi pe un bărbat de urmași înseamnă că-i recunoști bătrînețea și te gîndești și la ziua de mîine. Nuu, zice omul puțin amărît. Eu sînt copilul lui, sare un bărbat de 33 de ani. Se înserează și bărbații de la combine își strîng puținele lucruri pe care le iau acasă. Cel fără copii a rămas pe gînduri. Nu i-a căzut bine gluma prietenului său. Și ce-ți face nevasta, acum pe vremea grîului, întreb eu. Răspunde cel care se dăduse copil, Constantin Matei. Coase la domiciliu, zice el. Ce, întreb eu? Salopeți și pijamăi. Ține de Cooperativa munca la domiciliu din Urziceni. Ce să-i întreb despre cîmp. Ne doare pe toți. Și vremea, și grîul mic, neputincios și umed. Președinta cooperativei și inginerul șef au plecat acasă adineauri. Aveau sufletele cernite de necaz. Pentru orice eventualitate notez numele: Ecaterina Fătu și Nicolae Iorga. Toate combinele sînt ferchezuite de secerș. Parcă nici nu s-ar fi atins de orz și ar veni curate din anul celălalt. Lîngă ele e butoiul cu apă, grămada cu nisip și cîteva lopeți, cazmale și o mătură agățate pentru eventualitatea unui incendiu. Se înserează și undeva printre nori numai luna arde chinuit. Pînă nu vine nea Marin din Bițina, nimeni nu pleacă. El e paznicul de noapte. El știe să asculte porumbiștile, să măsoare cerul și să asculte tropăitul dropiilor printre rîndurile de porumb.

— Dimineață la jumătate la șase sîntem pă șa. Dacă nu plouă pe la nouă intrăm în lan.

— Băi, nea Mișu a lui Onel, cum să plouă bre, uite că nu se mai culcă soarele în nor și vrăbiile cîntă cu gușa plină.

Se aud vrăbiile agățate de-o crenguță. Semnul țăranului de soare, de vară plină.

— Gata, bre, mîine secerăm! strigă Radu M. Dumitru a lu Fieraru.

— Să fie cu noroc, zice unul poreclit Schiopu pe care îl cheamă Niculae I. Ioniță.

Tractoriștii urcă într-o remorcă. Rîd. Simt soarele de mîine. Ce-o fi o fi. Mai au în mînecă o carte hotărîtoare. Unul poartă pălărie. Altul ține bascul pe-o ureche. Unul e cu capul descoperit, nebărbierit și îmbrăcat într-o salopetă decolorată. Unii au tenișii în picioare, alții sandale. În veselia lor care dă viață înserării umbroase par niște cavaleri aspri, plecați la bal, dar în locul trandafirului de la butonieră par să poarte o frunză de porumb.

GRÎUL CA O NELINIȘTE

Ochii de apă de pe marginea asfaltului sînt din ce în ce mai lungi. Nu mai ai unde fugi de ploaie. Sus, pe dealuri spre Buzău pămîntul negru e mustos și parcă dă să curgă. Toată lumea se învîrte pe strada mare. Plouă iar. Nimeni n-are astîmpăr. Parcă s-ar mișca într-o cușcă. Pînă și omul de serviciu de la primărie este mînios. Doar moș Agapie e mai liniștit. Curge de sus și el se tot învîrte pe la marginea grădinii. Mai plivește, mai îndreaptă un arac, se mai uită la roșii. Dar n-are pace. „Toamna, de haranghel mai vindeam niște vin ca să scap de fonciire. Veneau ăia de la Pietroasele cu teici și le mai vindeam cîte ceva. Atunci scoteam grîu puțin. Abia mi-ajungea pe-o măsea și pe-on fund de sac. Cînd am fost în război mi-era rușine să mușc din pîine că mă gîndeam la copiii de-acasă dacă au ce pune lîngă lingură." Muntenii Buzăului se află în județul Ialomița și au 1500 de familii, chiar dacă în 1882 se bătea țărușul primei case. „O dată m-am dus în satul lui tătîne-miu să dau niște pămînt rămas. Noi sîntem din Gornet, comuna Muscel. Acolo nu vezi soarele decît trei ceasuri pe zi. Carul merge în două roate și cade de pe piatră. N-ai țărînă nici să-ți bagi în ochi. Și au plecat de acolo ca să caute un pămînt mai bun, să scoată ceva. Moise Agapie are 75 de ani și este un bărbat încă puternic, toată ziua încordat peste unelte. Tot se mai bate cu pămîntul, chiar dacă acest război și-a redus dimensiunea la suprafața grădinii. „Pă vremea războiului n-avea cine să ne muncească pămîntul. Nevasta vedea de copii și cîmpul rămînea pîrloagă. Ne mai luau și caii la rechiziție. Și eu stăteam o lună acasă, două-trei în concentrare." Ce-ați fost pe front? „Spărgător de tancuri!" Cum? „Eu, cu patru clase, am fost pus la pușca a mare care spărgea tancuri." Și le nimereați? „Le mai nimeream, zice el rîzînd. Să n-aibă nimeni parte de ce-aveam noi atunci. Copii de copiii mei să nu trăiască ce-am trăit noi." Dar secerișul cum era? Afară plouă și Moise Agapie se scarpină în ceafă. „Lu tata îi zicea Ene Croială, da-l chema Ene Vasile. Numele meu vine de la străbunicu, pe el îl chema Moise. Am zis să ne întoarcem la numele tatălui nostru. Pe primul meu băiat l-am botezat Ion și la primărie, în loc de Moise l-am înregistrat Vasile. Am plecat pe front și celorlalți nu le-a mai schimbat numele nimeni. Așa că am un băiat pe care îl cheamă Ion Vasile și pe ceilalți copii îi cheamă Moise. Și tata mi-a dat patru pogoane și nevasta mea a adus 9 pogoane că mă-sa era văduvă de război din nouă sute șaișpe. Și-aveam pămîntul la 8—10 kilometri de casă. Plecam luni dimineața, cu căruța încărcată, luam tuciu, brînza, sarea mălaiu și, cînd ajungeam, priponeam rața și puii de gâină de roata căruții și ne-apucam de lucru. Dimineața jumuleam orz pentru legături și unul trăgea la coasă și celălalt lega znopii. Făceam clăi și zece-cinșpe familii ne adunam într-o ceată ca să așteptăm vaporu. În sat erau patru vapoare și-o mașină cu tractor. Băgam paie în vapor și p-ormă împărțeam pe tîrîșuri. Un tiriș de paie mie, un tiriș ție, unul lu cutare, pe rînd, la toată ceata și dimineața frigeam porumb în jar și era dulce și mirosea pînă la capătul moșiei. Atunci cînd făceai o pîine mirosea trei linii de case, că era pîine, da' de scos, nu scoteam mai mult de o mie, o mie și cinci sute de kile, nu ca acum. La Miloșești, acum un an au scos șase mii de kile de grîu p-un hectar. Mai an la noi n-au scos decît 5.500. Ce scoteam noi pare acum o copilărie". Bătrînul de 75 de ani stă lîngă feciorii lui. Amîndoi copiii lui au peste 40 de ani. Și de fiecare dată cînd își aduce aminte că pe unul îl cheamă Moise și pe celălalt Vasile, îi vine să rîdă și-și aduce aminte de vremea războiului și atunci se crispează și tace brusc.

Plouă în fiecare zi și profesorul Gheorghe Anton e mai amărît ca primar. Cresc buruienile, grîul își ține degetele afundate în apă și țăranii se învîrt pe lîngă holde. Picioarele se afundă de-o palmă în pămîntul moale. Între acum, plătești la toamnă. Unde calci nu mai poți băga plugul. Pe „magistrala generală", cum zic ei unui drum drept pe pămînt care taie în două mai toate culturile comunei, nu calcă nimeni. Cum intră, cum primește amendă. Nu se circulă decît pe șosea. Tehniciana agricolă Elena Neagu, președinta consiliului comunal al F.D.U.S. împreună cu cadrele didactice au adunat copiii și-au ieșit la spicele de orz. După ce au terminat orzul, s-au pregătit pentru grîu dar vremea nu le-a mai dat răgaz. Buruienile s-au ridicat peste tot. Primul strălucit de soare după două săptămîni s-a abătut asupra satului abia luni. La stația de radio-amplificare a comunei Munteni-Buzău se auzeau apelurile profesorului de română. Îi chema pe oameni și pe copii la zmuls buruienile. De intrat la grîu, nici vorbă. E moale, e umed, e riscant. Gheorghe Ghiță, președintele cooperativei mai are putere. Tot mai crede. A trecut și prin anii cu inundații cînd a cules porumbul din bărci, a trecut și prin anii cu grindină. Printr-o asemenea secetă, urmată de săptămîni de ploi, e drept, n-a mai trecut. Dar crede. „Se oprește de sus și secerăm și cît o ieși o ieși, și arăm în grabă și băgăm porumb de 90 de zile și scoatem recolta a doua, zice el. La neirigat, după cum arată frunza și spicul, ieșim cu 9.000 de kile, și-o să facem un an al porumbului și-al sfeclei și-al florii soarelui, și tot ieșim în cîștig. E gata, porumbul nu mai poate fi oprit. O ploiță în august și-l băgăm în saci." Dar sacul de grîu nu se umple decît pe jumătate. Și cu toate acestea omul acesta cît un munte se zbate și mai crede. A uitat de tot de visul lui din tinerețe, cînd și-a cumpărat o motocicletă și și-a pus în gînd să colinde țara ca să vadă locurile istorice. N-a mai ajuns în nici un loc, a rămas acasă ,de parcă l-ar fi legat cineva cu o curea de bolovanii cîmpului, întîi lîngă un tehnician pe care l-a iubit ca pe un frate, Cristian Anghel, apoi lîngă alt consătean, inginer agronom, devenit om de nădejde și numit Mihail Popescu. „Nu-mi place lucrul cu jumătate de măsură. Mai bine să mă-njure unul, decît să spună că-s prost", zice președintele. „O scot cu și cu grîul. E puțin și nu e vreme. Nu-i nimic. Scoatem la legume, la orez, la ferma zootehnică. Tot ieșim în cîștig." El crede și se bate pentru cîștig. Din porumbul pus în cultura a doua vor sprijini sătenii care au crescut animale pentru contract. Mai jos, mai spre sud, pămîntul e mai silitor. Aici e ceva mai îndărătnic. Dar țăranii din Munții Buzăului sînt neam de oameni săraci și necăjiți, crescuți pe-o lespede de piatră și mutați la cîmp. Au o putere pe care nimeni nu le-o poate măsura. Și mazărea bate la ușă. Și tutunul trebuie cules. Și la orez e de treabă. Dar în mintea tuturor bate grîul. Ca o întrebare, ca o grabă, ca o neliniște.

VINE ANUL PORUMBULUI

Mis Helen era fiica boierului și adesea venea prin cătun și se plimba cu șareta. Cei din Perieți îi auzeau cum spun, sărutmîinile, Mis Helen, după cum spuneau și cei de la curte. Și cînd treceau prin dreptul lor, le strigau, băi, ăștia cu Mishelenu, și așa au rămas peste vreme, Mislenu, Misleanu de astăzi, unde nu plouă și norii se învălătucesc minioși și amenință să se stoarcă iar peste cîmpuri. La Perieți au terminat cu orzul și cu grîul. În dreapta și-n stînga șoselei erau 100 de hectare și acum sînt bărbierite frumos și după prese intră tractoarele cu pluguri. Șoseaua se umple de combine leneșe care rulează spre Misleanu. Și odată cu ele se mută atelierul mobil și Asistența tehnică și punctul de pompieri și presele și camioanele și autoturismele grăbite spre mare nu mai prididesc cu claxonatul și cu scîrțîitul de frîne. Se mută fabrica de grîu, o lume de mecanici și femei care așteaptă să încarce baloții și să vadă de recoltă. Afară e rece, miroase a ploaie, dar Gloriile se înșiră pe șosea și se strîng în cîmp și după cîteva minute de incertitudine intră în lan. Ce-o ieși, o ieși! Grîul e mic, nu se ridică de genunche și Gheorghe Dinu, zis Gheonoaia, cel mai bătrîn mecanic, intră primul și după el Ion Zaicovici și pe urmă ceilalți, și unul strigă, uite mă că vine inginerul șef cu jaful ăla al lui de mașină, și inginerul șef Constantin Becleanu vine de la o altă tarla, acolo e moale, nu se poate intra și conducerile S.M.A.-ului și cooperativei, reunite pe marginea cîmpului, așteaptă rezultatul primei cupe golite. Nicolae Armă, a lui Pușcă repară o combină, el e șeful atelierului mobil. Una singură are un guler metalic rupt și stă pe tușă de cîteva ore. Lipsește și un mecanic. Ieri, Dinu Militaru și-a îngropat mama. Mai mor oamenii bătrîni și pe vremea secerișului și cu grîul proaspăt vin pe lume alții.

— Iar vine anul mălaiului, zice inginerul șef. În '76, cînd eram șef de fermă am făcut 16 tone de porumb la neirigat.

Vine o toamnă grea ca un tren de marfă încărcat cu proiectile de aur. Grîul e mic, ca trupul de furnică. Dar satul a ieșit pe cîmp. Profesorul Iulian Mihăilescu vine cu copiii la spice. Contează și un spic, contează și un bob. Cînd nu e, el valorează infinit mai mult. Cei mici, cei bătrîni, chemați de profesor, președintele comitetului pe comună al F.D.U.S. vor mai scoate 50 sau 100 de kilograme de pe un hectar. Contează. Se simte dacă aduni toate hectarele. Cu un bob poți să încerci să lupți și împotriva nimicului.

— Merge măi nea Niculae?

— Merge, răspunde mecanicul de pe combină, nu-i mult, dar iese ceva, continuă el cu privirea ațintită între spice, fără să întoarcă fața spre conducere și spre combină pe care, mîndră și lustruită, stă bicicleta lui de mers la cîmp. De data asta o umilește și n-o bagă în seamă.

CORNEL NISTORESCU ■

Fotoreportaj PAUL AGARICI ■

Dinu Gheorghe

Anton Nicolae

Popa Dumitru

Terenul pe care au și intrat tractoarele. A doua zi s-a semănat porumbul în cultura a doua

Viața O.D.U.S.

Răspundere muncitorească pentru cei mai tineri

Doi ochi imenși, de un albastru intens, răzbat de sub un ciuf blond și cîrlionțat ce se clatină rebel, la cea mai mică mișcare. Aparțin, ca și celelalte detalii ale firii, la fel de nostime, Elenei Cristea. Are 21 de ani și este, deja o veche confecționeră, privită cu respectul cuvenit, de cele mai „tinerele", care abia au împlinit 18 ani. Nicoleta Becheanu și Jenica Chiru sînt încă eleve ale Liceului industrial nr. 28, patronat de întreprinderea bucureșteană „Tricodava". Elena a terminat școala în 1983. A adunat, deci, doi ani de producție. Asta înseamnă stăpînirea perfectă a tuturor mașinilor de pe fluxul tehnologic, nici o mișcare greșită, nici o ezitare în execuție, nici o secundă pierdută în zadar. Nicoleta și Jenica nu știu a se descurca, deocamdată, decît la două mașini. Nici asta nu e puțin lucru, se comentează între specialiste, ținînd cont de faptul că cele două sînt abia în anul I.

Cele trei se cercetează pe sub gene și deschid gura cu sfială. Asupra lor sînt ațintiți alți ochi, privirile calde, bune, înțelegătoare, uneori amuzate, le fac pe fete să mai prindă un pic de curaj. Schimburile de vorbe și priviri se poartă într-un birou luminos. Gazde sînt Lucia Cotea, președinta comitetului sindical al Întreprinderii „Tricodava" și Paraschiva Bucur, președinta O.D.U.S. cu două figuri de bunici (aveam să aflu, că și sînt bunici). Nu par a avea un subiect concret de discuție. Vorbesc multe și de toate. Fetele au început să se simtă în largul lor și nu mai deschid gura doar pe jumătate. Povestesc despre școală, producție, timp liber, distracții, ba chiar visează cu voce tare. Mai înfiptă, Nicoleta știe precis ce va face după încadrarea în producție : va urma școala mai departe, la seral. Deocamdată, mai are de învățat pînă să stăpînească meseria. Acasă lucrează singură, pentru ea. Fără s-o întrebe nimeni, se și apucă să descrie modelul jachetei pe care și-a făcut-o, bineînțeles, după ultima modă.

Fetele sînt curioase cum arată, celelalte se amuză. De la Elena Cristea aflăm că-i place tare mult să danseze. Face parte din echipa întreprinderii și abia așteaptă repetițiile și spectacolele. S-ar mai duce și la Clubul tineretului din sector, dar... — aici se oprește și se înroșește toată — n-o lasă tata. În rîndul celor mai tinere să privească pline de înțelegere, adică, ce să-i faci, mai sînt și astfel de părinți, și al femeilor cu părul alb să se mire : „Cum ? La 21 de ani ?" Se opresc însă, cu gîndul că nu e cazul să comenteze sistemul educațional al tatălui ei, mai ales că, se vede clar, copilul — chiar dacă are 21 de ani, Elena Cristea are o figură tare copilăroasă — e bun, muncitor și cuviincios. Fetei, parcă nu-i pare chiar rău : „Nu-i nimic i-a speriat poate orașul mare, noi venim din Teleorman. Mă duc deseori la film, la spectacole, mă plimb cu prietenul meu, citesc". Cu aceeași candoare cu care ne-a mărturisit interdicția impusă de tata, ne vorbește despre „tanti" Călin. Este o tovarășă a ei de muncă, dar mult mai veche în întreprindere și cu mulți ani mai mare. „Ea m-a ajutat cînd am greșit, la început, un pachet". „Acum mai greșești ?". „Sigur că nu ! Dar atunci mi se părea așa de greu... Îmi venea să zic : De mîine nu mă mai duc". Gazdele îmi șoptesc: „Femeile noastre își mai apropie cîte un copil ca ăsta. Îl ajută, îl învață, îi dau curaj". După plecarea „copiilor" continuăm discuția : Încercăm să ne gîndim la toate și să le rezolvăm pe toate. Membrii O.D.U.S., alături de membrii de partid, sindicat, tineret, fac zi de zi eforturi pentru îmbunătățirea calității, pentru îndeplinirea și depășirea planului, pentru mărirea producției de export, pentru menținerea ordinei și disciplinei, se gîndesc la economisirea energiei și a materiei prime, la recuperarea, recondiționarea și refolosirea materialelor. Toate se fac cu oamenii. Ne preocupă mult disciplina muncii și femeile de la Tricodava — zicem noi, iar rezultatele sînt o confirmare — cunosc bine această disciplină. E necesar ca și cele noi venite s-o învețe. Nu credeam că e suficient ca tinerele să știe doar să lucreze bine. Ele trebuie să se integreze în colectiv, să se simtă alături de noi ca-n familie. Începem să ne ocupăm de ele încă de cînd vin aici ca elevc, în practica productivă. După absolvire vor fi tovarășele noastre de muncă și vrem să știm sigur că avem pe cine să ne bizuim. Ni se pare la fel de important să ne îngrijim de cele tinere, abia intrate în întreprindere, așa cum ni se pare important să ne realizăm sarcinile de producție. În adunările noastre le spunem deseori membrelor O.D.U.S. că grija față de tineret trebuie să fie la noi în întreprindere la fel de mare ca și cea pentru plan. Și femeile noastre înțeleg. De altfel, le face și plăcere să se ocupe de cele tinere, multe au copii de vîrsta lor și se gîndesc la faptul că o parte dintre ele sînt departe de casă și de părinți. Ba, uneori, cîte una, atît se ține de capul lor cu sfaturile, că devine mai ceva ca o mamă exagerat de grijulie. La început, fetele sînt timorate, dar se obișnuiesc repede cu colectivul, cu munca. În două-trei luni nu le mai deosebești de celelalte. Sînt harnice, vesele, sprințare. Cu ele ne „rezolvăm", să zicem așa, „problemele artistice". Cele venite din mediul rural locuiesc la căminul de nefamiliști. E un cămin mare, delegații noștri dacă au apucat să stea o dată în el, nu se mai duc la hotel, zic că-i mai bine și mai frumos aici. Căminul a fost dotat de întreprindere și este îngrijit de fete. Îl consideră casa lor, cum e firesc, au reușit să-l facă primitor, se simt bine în el și le este tare necaz că au luat doar locul doi în întrecerea între căminele nefamiliștilor bucureșteni.

În atenția Organizației Democrației și Unității Socialiste, ca și în a celorlalte organizații de la întreprinderea Tricodava, grija pentru om este, după cum se vede, la loc de cinste. Fiecare se gîndește la partea de răspundere ce-i revine în procesul de formare a celor care vor avea menirea să ducă mai departe faima întreprinderii bucureștene, faimă ce a depășit, după cum bine se știe, de mult, granițele țării.

LIANA MOLNAR

Proprietari, producători, beneficiari

Tehnologie și voință

Multe prilejuri de uimire a avut inginerul Vasile Baciu începînd cu acea după amiază din primăvara lui '82 adică de atunci de cînd, chemat la primăria orașului Oltenița, i s-a spus că a fost numit director al noii fabrici de zahăr, fabrică aflată, la momentul acela, doar pe planșetele proiectanților și, eventual în imaginația șefului constructorilor, Ilie Vardianu. Întîi de toate i s-a părut ciudat că el, specialist în mecanică, e chemat la o fabrică de zahăr, unde mai potrivit i s-ar fi părut un chimist sau oricine altcineva, dar care să știe despre zahăr mai multe decît el, să fie, cum se spune, în meserie. A aflat însă că producerea zahărului nu reprezintă decît o parte a activității fabricii, parte nu mai mare de trei, maximum 4 luni pe an. În restul timpului? În restul timpului e treabă de mecanic, se face remontul instalațiilor, se ia totul la mînă, țeavă cu țeavă și ventil cu ventil, se demontează, se verifică, se înlocuiește, așa încît în perioada campaniei totul să meargă ceas. Lucrările au început, iar Vasile Baciu a început și el să învețe tehnologia fabricării zahărului și să se informeze despre îndatoririle ce urmau a-i reveni. Și iar a avut de ce să se mire aflînd că munca asta industrială are și multe incidențe cu agricultura, ceea ce a fost departe de a-l speria, el fiind copil de țărani din Valea Roșie, chiar de-alături de Oltenița, și neuitînd, chiar și numai grație drumurilor dese făcute acasă, la părinți, rosturile pămîntului. În privința aceasta, a legăturii strînse cu agricultura, sînt multe, foarte multe de făcut, de la preluarea semințelor de sfeclă și repartizarea lor la producători și pînă la coordonarea activității agenților agricoli care urmăresc modul cum se desfășoară lucrările la cultura de sfeclă. Apoi mai sînt și altele : rezolvarea problemelor de transport, organizarea de cursuri de pregătire, în perioada iernii, cu acei care se ocupă de cultivarea sfeclei și, mai presus de toate, grija pentru calitatea zahărului produs la parametrii proiectați ai fabricii.

Toate acestea mi le-a spus Vasile Baciu dintr-o suflare, în vreme ce în biroul său (deocamdată o încăpere dintr-o baracă aflată în apropierea fabricii) intrau și ieșeau muncitori și reprezentanți ai constructorului, ingineri și inspectori financiari, toți cerînd o informație, o semnătură, o indicație. Directorul e un bărbat tînăr, cu alură sportivă, fără morgă și deloc marcat, în comportamentul său obișnuit, de importanta noii funcții. Poartă un tricou în dungi, are adidași în picioare, vorbește cu toată lumea repede și prietenos, glumind adesea. E vizibil bine dispus și are suficiente motive pentru asta. În primul rînd — acela că fabrica din Oltenița care, va avea o capacitate de 2 000 tone de sfeclă prelucrată pe zi, este foarte aproape de momentul probelor tehnologice, de momentul în care va produce primele granule de zahăr. Utilajele mecanice s-au învîrtit deja, s-au realizat probele cu apă (așa zisele „probe la rece"), se continuă controlul la tevi, se mai pornesc pompele, se fac ultimele remedieri și se finisează. Curînd, în a doua jumătate a acestui iulie, se preconizează începerea probelor la cald, cu aburi, urmînd ca în septembrie, odată cu începerea campaniei de recoltare și prelucrare a sfeclei, să se intre în probele tehnologice. În toamna anului trecut, Vasile Baciu și cîțiva dintre muncitorii săi au fost la pornirea fabricii de zahăr de la Năvodari, atît pentru a da o mînă de ajutor, cît și pentru a se familiariza cu operațiile care se efectuează în asemenea importante momente.

Fabrica va fi — este, de fapt, de pe acum — o construcție frumoasă, funcțională, bine utilată. Ea nu are nevoie decît de oameni harnici și pricepuți, de un **adevărat colectiv** de buni specialiști, dar și de autentici sufletiști, colectiv al cărui nucleu există deja.

DAN MUCENIC

Frumusețea orașului în grija celor care se bucură de ea

O arteră care renaște

Cunoști o țară pornind de la oameni, de la peisaje sau de la așezările ei. Cunoști o așezare, un oraș, pornind de la străzile, piețele, bulevardele lui, cu priveliștea lor și cu viața lor, cu viața publică sau cu cea secretă, ascunsă ochiului de zidurile clădirilor. Așezările, ca și străzile, ca și comunitățile umane ce le însuflețesc, sînt inconfundabile prin felul în care ele, aceste comunități, sau cei investiți să le vegheze destinul, lucrează asupra decorului, a ambianței, a naturii acesteia, ca reflex al chipului în care își gîndesc și își organizează natura proprie, natura intimă. Nu poți confunda o stradă niponă cu una olandeză, chiar dacă în una, și în cealaltă omul vede natura ca o grădină, chiar dacă și în una, și în cealaltă, vom întîlni cultul fîntînilor, al florilor și al pietrei ridicate la rang de artă.

Deci nu numai, să zicem, Bucureștii giganților industriali, ai metroului, ai marilor cartiere de cea mai contemporană ținută arhitectonică, edificînd în inima lor un maiestuos centru civic, cu puține rivalități pe planetă, pot defini cine sîntem, ce vrem, ce putem să fim. Dar și Bucureștii unei piețe, ai unei străzi, ai unui parc, ai unui fragment cu putere evocatoare, capabil să sugereze întregul, pot exprima, cu nu mai puțină pregnanță, datele de esență ale unei civilizații, măsura și ritmul ei. Am mai spus-o și cu alt prilej, de prea multe ori ochiul nostru s-a deprins cu prefacerile șocante, de amplă desfășurare în timp și spațiu, ca să mai poată sesiza și nuanțele, acele nuanțe care fac atuul de rafinament al oricărui tablou de viață. E imputabil — și ne imputăm — că scăpăm adesea aceste nuanțe, aceste inedite accente care, strînse mănunchi, dau inefabil aparte unei compoziții, aducînd-o în artă.

Ne-am risipit în aceste considerații pornind de la priveliștea unei artere a Bucureștilor. O arteră care debutează din bulevardul Gheorghe Magheru, străbate străzile C. A. Rosetti, Maria Rosetti și Popa Petre, încheindu-se în Calea Moșilor. Edificiile noi, cu șocul extremei modernități, sînt puține pe-aici, le numeri pe degete, pierdute într-un conglomerat amorf (nu și inform !) de clădiri mai vechi, cele mai multe construite înainte de război. Și totuși, parcurgînd această arteră, trăiești, ca și într-un ansamblu urbanistic de ultimă oră, o izbitoare senzație de nou, de proaspăt, de emancipare în piatră a ideilor constructive proprii epocii noastre. De unde această senzație ?

În peste 40 de puncte ale arterei s-au deschis, în primăvara asta, șantiere. Șantiere ce și-au propus să restaureze niște mai vechi edificii, redîndu-le strălucirea inițială sau, după caz (în majoritatea cazurilor !), sporind-o, prin încercarea de a sparge monotonia, impersonalul, geometrismul sec și vetust al fațadelor prin finisaje și prin accente de artă care, încununînd liniile tefere ale edificiului, să-l reînvie sub o altă înfățișare, mai conformă idealului constructiv al vremii noastre. Din cele peste 40 de șantiere, înconjurînd edificii-cheie ale arterei, aproape 30 și-au și încheiat lucrările, alte 15 o vor face în vara asta, oferind admirației noastre arhitecturi care par ca noi, fiecare cu un „ce" personal, dar integrabil, la modul superior, personalității arterei, așa cum ea s-a constituit în timp. Clădirile supuse restaurării au fost alese de specialiștii ICRAL-Colectina, patronul lucrărilor, și aprobate de factorii tutelari ai sectorului și ai municipiului. Aceleași foruri au avizat și soluțiile tehnico-constructive, multe din ele cu valoare de unicat, concepute de aceiași specialiști, sub veghea și cu aportul direct al tînărului director al întreprinderii, inginerul constructor Vasile Vlăduță, un reputat al „lucrului bine făcut", deopotrivă durabil și încîntător pentru ochi. Soluții deloc simple, deloc ușoare, pretinzînd pasiune, dăruire, migală, imaginație, reinterpretarea gîndului prim al ctitorului și reluarea lui la dimensiunile zilei de azi, într-o amploare arhitectonică nouă. Soluții deloc ușoare, deloc simple, altele la fiecare construcție, astfel încît, într-un loc, accentul de linie sau culoare să purifice ori să simplifice o aglomerație de detalii, într-altul să aducă o necesară subliniere, punînd o zidire fragilă într-o ramă puternică. S-a optat, la sugestia directorului Vlăduță, pentru soluții de durată, renunțîndu-se la „spoieli", la improvizația tencuielilor, chiar dacă acestea sînt mai ieftine (și totuși nu-s tocmai ieftine, desele lor schimbări de straie pretinzînd la fel de dese cheltuieli, de material, de manoperă, de montări de schele etc.), în beneficiul prafului de piatră și al terasitului, mai scumpe, dar mai frumoase și cu o rezistență măsurabilă în decenii. Deci cămașa sfărîmicioasă a tencuielilor a fost înlăturată (sute și sute de tone de tencuieli coșcovite !), pînă la zidul teafăr, pe care s-au aplicat și frumosul, și trainicul. Soclurile au fost făcute din ciment special, adică din maximă rezistență, adică dintr-o materie care, ne spune ing. V. Vlăduță, e și ușor de întreținut, ajung o cîrpă udă și o mînă neboieroasă ca s-o păstreze ca nou-nouță. (Nu-i un avantaj de disprețuit într-o arteră pe care circulația automobilelor e atît de vajnică, înfășurînd clădirile, în zile cu ploaie, în evantaiul negru de ciorbă țîșnit de sub cauciucuri !). S-a procedat, în tot și în toate, cu simțul esteticului și al durabilului, nu mai puțin al economici ; s-a lucrat cu materiale (în proporție de peste 40 la sută) provenind din demolări, s-a pus în operă un sistem de organizare și de gospodărire a șantierelor care exclude efortul în gol și cheltuiala fără întemeiere. (În treacăt fie spus, înseși șantierele își au propria lor estetică, în rimă cu cea a arterei : sub clădirile îmbrăcate în schele trotuarele strălucesc ca oglinda, materialele sînt depozitate în bene și în containere, totul înconjurat cu împrejmuiri metalice împodobite cu sigla ICRAL-ului Colentina). Mobilizați de Organizația Democrației și Unității Socialiste din zonă, locatarii edificiilor înnoite, împreună cu prietenii, cu vecinii, n-au mai făcut pe martorii spectacolului, ci și-au asumat, în desfășurarea lui, roluri de primă mărime, rostite harnic cu uneltele trudei zilnice. Ce a rezultat, se vede. A rezultat o arteră care arată frumos și civilizat, înălțînd demnitatea celor ce-o locuiesc și mîndria celor care-o edifică. Între ultimii sînt șefii de echipe Gheorghe Staicu, Ion Manea, Anghel Nedeluș, Matei Raclia, Bernard Baratu, Gheorghe Mareș, Florea Abăluță, Ion Corbeanu, muncitori specialiști, oameni ai unei ardente conștiințe, comuniști sau membri ai O.D.U.S., dar oameni simpli, fără savante studii de arhitectură. Oameni care simt însă, în degete, duhul vremilor, avînd știința instinctivă de a conlucra cu spiritul meșterilor de demult, îmbogățindu-l cu propria lor iscusință.

Între bulevardul Gheorghe Magheru și Calea Moșilor este de mers și de văzut.

ILIE PURCARU

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Mari împliniri artistice în contextul generos creat de Congresul al IX-lea al P.C.R.

ARTELE PLASTICE DIN ROMÂNIA ÎN MOMENTUL LOR DE MAXIMĂ ÎNFLORIRE

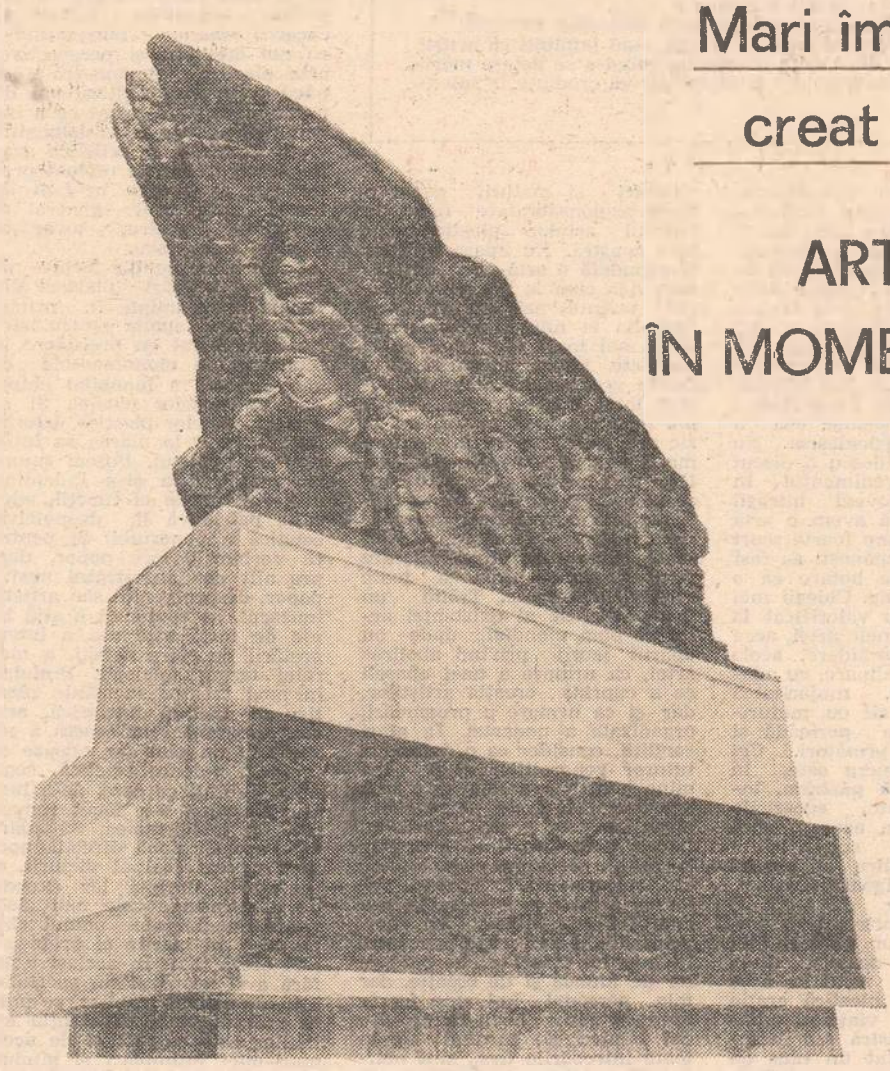

Ancheta noastră

O simplă trecere în revistă a zeci și zeci de nume de artiști plastici ce s-au impus în ultimii 20 de ani, afirmarea lor coincizînd cu excepționala deschidere spre viață a tuturor sectoarelor artei de după Congresul al IX-lea, ar ilustra, fără drept de tăgadă, frenetica rodire întru frumos a ideilor ce-au catalizat, ca niște mănoase fluvii, epoca pe care cu mîndrie o numim Epoca Ceaușescu. O epocă fecundă, o epocă în care arta s-a întors la izvoare, cinstind și continuînd tradiția, dar s-a avîntat, în același timp, eliberată de tot felul de prejudecăți pretins ideologice, spre noi forme de exprimare, dialogînd, de la egal la egal, cu cele mai înaintate expresii plastice ale adevăratei avangarde de pretutindeni, o epocă în care artistul român, mai tînăr sau mai vîrstnic, a avut răgazul — a fost îndemnat să aibă răgazul ! — să se adîncească în sine, să-și descopere, în caruselul amețitor al atîtor și-atîtor căutări, vocea sa, personalitatea sa, acel ceva pe care-l are de comunicat lumii, acea lumină de gînd și suflet, culoare ce vorbește sau piatră care cîntă. Dacă despre o anume toamnă, oricare ar fi fost ea, încărcată de roade, poetul a spus că niciodată toamna nu fu mai frumoasă, am putea adăuga, la rîndul nostru, că niciodată arta plastică românească nu fu mai adevărată, mai plină de viață, mai dăruită cu simțire, mai tulburătoare, mai îndrăzneață și mai încrezătoare în puterile ei. Firește, nu tot ce s-a făcut a atins cea mai înaltă culme a artei, dar există în inima fiecărui artist încrederea că va izbîndi, că mesajul său, șlefuit de muncă, rotunjit în sine ca o vocală de aur, iluminat de adevărurile zilnice ale vieții, consonînd plenar cu strădaniile spre bine ale lumii

(Continuare în pagina 10)

CINE SÎNT URMAȘII LUI GRIGORESCU ȘI BRÂNCUȘI ?

Contemporani cu istoria

Iubitor de istorie, obsedat de istorie și mai ales de cea a românilor (modest cercetător pe cont propriu al unor episoade ale ei și nutrind în secret regretul „ratării" unei posibile cariere dăscălești în domeniu, sacrificată scrierii de versuri...) îmi simt pana îndreptățită să coboare cu mîndrie în cerneală spre a mărturisi un sentiment de bucurie și plenitudine : da, le-a fost dat ultimelor decenii trăite de România socialistă să **redeștepte** în noi strălucirea unei măreții, cîndva (nu prea demult) învăluite în ceață.

Ne-a fost dat să fim martori ai renașterii unui puternic suflu spiritual de mîndrie națională.

Ne-am regăsit obîrșiile și n-am avut decît a fi fericiți s-o spunem (contemporanilor și viitorimii) că ele sînt pe măsura staturii morale a nemuritorului nostru popor.

M-am școlit într-o vreme în care episoade întregi ale istoriei românilor erau inexplicabil (ori dureros explicabil) expediate în cîteva fraze de circumstanță, studiind cu (noi) mai mult istoriile altor neamuri. Existau chiar momente despre care se credea că e mai bine să se tacă. Unele erau comentate eronat, cu tehnica sociologismului vulgar, altele lipseau cu totul.

Iată de ce redobîndirea credinței în datoria de a privi istoria ca pe bunul nostru cel mai de preț, ca pe semnul **dăinuirii** noastre, a avut un efect emulativ pentru întreaga obște a patriei.

N-a fost vorba doar de o eminesciană operațiune de ștergere a colbului de pe „cronice bătrîne" ci de interpretarea și reinterpretarea curajoasă, cu mijloace științifice, a istoriei naționale privite în contextul istoriei lumii printr-o despovărare de servituțile „tradiționale" impuse de necesitatea de a nu „supăra" cancelariile unor imperii cu care viața noastră a avut, vorba cronicarului, „mare amestecare".

Am putea vorbi așadar despre un 1848 **așa cum a fost.** I s-a dat măreței mișcări revoluționare icoana meritată, s-a renunțat la prezumțiile, de nu rău voitoare, atunci „măcar" mistificatoare ce o prezentau operetistic.

Am primit în toată grandoarea ei revoluția lui Horia, Cloșca și Crișan.

Ne-am explicat mai bine monstruoasele resorturi ce l-au doborît pe Tudor.

„Pohta pohtită" a lui Mihai, Unirea, ne-a apărut ca un concept lucid și nu — așa cum s-a povestit o vreme — fiindcă întotdeauna a învăța din faptele zilei de ieri înseamnă a vedea mai precis ce ai de făcut pentru ziua de mîine. În fond nu e vorba atît de o planificare cît mai curînd de un gînd permanent care te stăpînește, dîndu-ți sentimentul siguranței că nu greșești, că lucrurile pe care ți le propui a le face sunt cele mai importante pentru tine, pentru ai tăi și, de ce nu, coroborate cu cele ale semenilor tăi, sunt de folos colectivității, poporului căruia i te numeri. Anii care, vrînd nevrînd, ni se adună în urmă, poartă, fără-ndoială, chipul nostru, al fiecăruia în parte și al tuturor laolaltă, ca într-un stup în care strădania fiecăruia se adaugă la zestrea tuturor, îmbogățind astfel prezentul și, mai ales, viitorul, cu dăruirea deplină a energiei și talentului nostru creator. Numai așa privind lucrurile, istoria — cu marile strădanii ale nației, cu căutările și multele împliniri epocale — o vom simți că ne aparține și că îi suntem azi purtătorii de steag spre un mîine mereu mai temeinic așezat.

Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român rămîne în esențele-i un început de ev nou în aspirațiile poporului nostru spre fericire și împlinire de sine. El este și rămîne în liniile-i directoare o cartă a devenirii noastre politice și sociale, a cărei înfăptuire dovedește profunzimea de gîndire și clarviziunea de acțiune a partidului nostru, puterea de a transforma visul în faptă a națiunii române. De aceea ni se pare firesc azi, la distanță de două decenii de la acest prim mare forum — decisiv pentru edificarea noii orînduiri — a privi în urmă cu mîndrie dar și cu spirit analitic, înțelegîndu-ne, astfel, în perspectiva timpului, drumul parcurs, definindu-ne în adevărata lor lumină atît realizările, nu o dată grandioase, cît și greutățile și neîmplinirile.

Referindu-ne la dezvoltarea spiritualității românești în această perioadă atît de fecundă, trebuie recunoscut că umanismul acestei epoci și-a pus marca-i de aur pe faptele noastre de suflet și cuget, literatura, artele și știința cunoscînd o înflorire de excepție. Niciodată ca azi poezia și critica literară, proza și eseul, teatrul, filmul, artele plastice și muzica, precum și creațiile din domeniul istoriei, filosofiei, al științelor exacte nu au fost atît de bogat și divers reprezentate. Ele reflectă, desigur, marile mutații de conștiință din societatea socialistă și, în aceeași măsură, dăruirea exemplară, responsabilitatea socială și profesională a creatorilor de valori spirituale din țara noastră. Amintindu-mi cu emoție — ca participant la Congresul al IX-lea al partidului — de cuvintele tovarășului Nicolae Ceaușescu adresate scriitorilor și artiștilor : **„...Alegeți tot ce credeți că este mai frumos în culoare, mai expresiv în grai. Redați realitatea cît mai variat, în proză, în poezie, cîntați patria și poporul nostru minunat... Creatorii de artă ai societății socialiste trebuie să se identifice cu aspirațiile celor ce muncesc"**, nu pot să nu-mi exprim sentimentul de satisfacție al datoriei împlinite de către acest eșalon de înainte-mergători care sînt scriitorii de azi ai țării. Cărțile lor stau mărturie de dragoste sfîntă față de vatra strămoșească azi înnoită de marile edificii socialiste, de atașament față de noul istoriei noastre zidit de popor sub conducerea partidului. Cărțile acest-

(Continuare în pagina 11)

RADU CÂRNECI ■

Suprema mulțumire

Mărturii despre un timp eroic

Bunicul meu dinspre mamă avea obiceiul ca în fiecare seară să vadă dacă ce și-a propus pentru ziua respectivă a și înfăptuit și cum ; ideea se repeta la sfîrșitul săptămînii, cînd își propunea și principalele treburi pentru perioada care urma. Ideea mi s-a părut excelentă și, în ce mă privește, o practic de foarte mulți ani.

(Continuare în pagina 14)

GHEORGHE TOMOZEI ■

CINE SÎNT URMAȘII LUI GRIGORESCU ȘI BRÂNCUȘI ?

(Urmare din pagina 9)

dimprejur, contopindu-se cu idealurile oamenilor în mijlocul cărora trăiește și pentru care-și alcătuiește și împlinește continuu lucrarea sa de taină și mărturisire, se va face auzit, înțeles și simțit în toată strălucirea sa, în toată adevărata sa lumină. Există această speranță, această încredere a artistului în finalitatea și reușita propriei sale creații, pentru că arta a încetat de mult să mai fie un scop în sine, o dezbatere surdă și lîncedă, ca un lung enunț fără subiect și predicat, pentru că arta, dimpotrivă, este plenar angajată și chemată să-și pună pecetea pe făptura de azi și de mîine a omului nou, pentru că arta timpului nostru pornește de la cea mai frumoasă dintre menirile sale : să se adreseze mai întîi și-ntîi omului, să-i innobileze ființa, să-i cînte idealurile, să-i preamărească victoriile, sau să-l mîngîie și să-l îmbărbăteze în clipele sale de singurătate, de restriște interioară, de incertitudine, în clipele în care caută în el însuși noi forțe pentru a se avînta din nou în luptă. Și putem spune că astfel s-a împlinit și se împlinește continuu luminosul îndemn pe care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu l-a adresat artiștilor plastici : „Ceea ce dorim noi de la artiștii plastici... este trecerea, și în acest domeniu artistic, de la cantitate la o calitate nouă, superioară, adică la lucrări de înaltă valoare socială, istorică, artistică". O artă a omului, o artă a vieții, o artă a timpului, o artă a adevărului, acestea sînt punctele cardinale ce au străjuit mișcarea plastică a ultimilor 20 de ani. Cercetîndu-i roadele, înfruptîndu-ne din nesfîrșita lor taină, vom spune, adică vom relua, puțin modificată, zicerea poetului, fără teama de-a greși, că niciodată arta noastră nu fu mai frumoasă și mai bogată, slujitorii ei de azi fiind demni urmași ai marilor maeștri pe care i-a dăruit lumii arta plastică românească, maeștri precum Aman, Grigorescu, Andreescu, Paciurea, Brâncuși, Luchian...

Pentru a ilustra momentul actual al artelor plastice românești, ne-am adresat unor cunoscuți artiști cu următoarele trei întrebări :

— Ce primeniri esențiale s-au petrecut în artele plastice românești în ultima perioadă de timp ?

— Care sînt, în opinia dumneavoastră, liniile de forță ale artelor plastice de azi din România ?

— Forța artei mature sporește prin nădejdea în tineri. În acești ultimi 20 de ani care au trecut, s-au împlinit ca artiști numeroși tineri, din rîndul acestora urmînd a se detașa marii maeștri de mîine. Numiți-i și exprimați-vă credința în talentul lor.

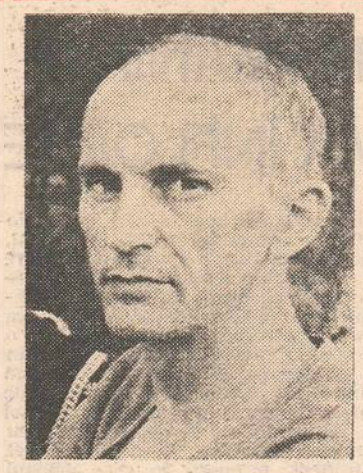

Horia Flămând:

„EDIFICAREA UNUI PANTHEON NAȚIONAL"

1. Ultimii douăzeci de ani au instaurat o nouă demnitate a artistului, au repus opera de artă plastică în locul ce i se cuvine între valorile, care aspiră la perenitate, ale cetății socialiste.

S-a instaurat, cu alte cuvinte, o demnitate a libertății creației înțeleasă sub semnul unui generos umanism, ca o libertate angajată de înalte comandamente morale, patriotice, în vederea mesajului specific adresat de artele frumoase românești lumii de azi, patriei și omenirii de mîine.

2. O diversificare, fără precedent, a stilurilor și modalităților, o dezvoltare sincronă a tuturor disciplinelor, să le spunem clasice, integrarea unor genuri „aplicative" ca artele decorative și, mai de curînd, design-ul în pasionanta campanie de ridicare a calității vieții de zi cu zi a semenilor noștri prin perpetua „ofensivă" a frumosului în varietatea, tot mai mare, a obiectelor care ne înconjoară ca unelte sau numai creatoare de ambianță.

O altă linie de forță ar fi, zic eu, o nouă citire a istoriei și, din perspectiva ei, un sfînt angajament la edificarea unui Pantheon național în care să capete chip și nemurire epopeea **devenirii** românești prin atîția secoli de luptă și speranță. Un imaginar muzeu al monumentelor și decorațiunii parietale realizate în aceste două decenii ne situează — fără a mai discuta și despre nivelul de calitate — în fruntea unei statistici care ar cuprinde, firește, și multe țări cu o mai îndelungă practică a artelor plastice de for public.

3. Au devenit artiști de importanță și „mîine" ne va arăta dacă lumea îi va numi și „maeștri" ! Dar, dincolo de titluri, aș vrea să spun că arta plastică românească de azi se poate mîndri, pe bună dreptate, cu numele multor creatori care părăseau băncile institutelor din București și Cluj în preajma lui 1965. Printre ei un Ana Lupaș, Florin Ciubotaru, Iecza Peter, Mircea Spătaru, Sorin Dumitrescu, Costel Badea, Vladimir Zamfirescu, Romulus Feneș, Ilie Boca, pentru a nu cita decît la întîmplare cîteva nume de artiști din București sau din principalele filiale ale Uniunii Artiștilor Plastici din țară, nume care reprezintă și semnături pe o operă pe care timpul a validat-o atît la noi cît și în confruntări de maxim prestigiu la nivel mondial.

Li se adaugă celor mai sus amintiți și Paul Vasilescu, Napoleon Tiron, Zamfirescu Vladimir, Bernea Horia, Mircea Dumitrescu, Stendl Ion. Sînt artiști care întrunesc calitățile unor viitori mari maeștri de mîine.

Constantin Lucaci:

„PUTEM DOVEDI ÎNTREGII LUMII CĂ AVEM O ARTĂ LIBERĂ"

1. După o perioadă de încorsetare a fanteziei artistice, perioadă în care artei i-au fost impuse anumite legi despre care nu e cazul să spun dacă au fost bune sau rele a apărut aproape brusc ideea de „artă de nivel mondial". Se organiza, îmi aduc aminte, o mare expoziție, o anuală, iar eu făceam parte dintre organizatori, calitate în care aveam sarcini foarte precise. Ei bine, am fost extrem de surprins că juriului nu i-au plăcut o sumedenie de lucrări care purtau semnele acelei încorsetări de care vorbeam. În ce mă privește, mi s-a propus să aduc o altă piesă de-a mea, un Brâncuși, lucrare expusă la ora actuală în parcul din Craiova, un granit la care eu personal țineam foarte mult și pe care îl aveam ascuns în atelier. Da, da, ascuns! Ca și mine, și alți artiști au adus tot ce aveau mai aproape de sufletul lor. Aceasta a fost și este, zic eu, primenirea esențială petrecută în artele plastice românești în ultimii 20 de ani, un moment care a declanșat ideea „artei de nivel mondial", a dezvoltării personalității fiecărui artist în parte, a eliminării celui numitor comun al formulelor general valabile pentru toată lumea, un numitor comun ce ne uniformizase înspăimîntător de mult, ne anulase atîta vreme. Urmare directă a acelei dezvoltări a personalității fiecărui artist, au început să se pregătească și apoi să apară expozițiile personale găzduite de galerii proaspăt înființate sau reînființate. S-au conturat astfel premisele unor reale confruntări artistice în țară, în străinătate. S-au deschis, realmente, granițele pentru artă. Artele plastice românești au început să pătrundă în marile galerii de artă ale lumii. În cadrul Bienalei de la Veneția, unde România avea un pavilion al ei, dar unde noi veneam numai cu expoziții de grup, în general nesemnificative, a fost trimisă, pentru prima dată după război, o expoziție personală, cea a medicului Ion Țuculescu. Nu valoarea lui Țuculescu o discut eu acum, ci evenimentul în sine. Puteam dovedi întregii lumi artistice că avem o artă liberă. Într-un timp foarte scurt artele plastice românești au fost recunoscute peste hotare ca o forță de prim rang. Colegii mei de generație au valorificat la maximum, în numele artei, acea spectaculoasă deschidere, acele primeniri extraordinare, cu adevărat esențiale, majoritatea afirmîndu-ne și, zic eu, maturizîndu-ne în acea perioadă și în anii imediat următori. Cel mai important lucru este, în clipa de față, să păstrăm, intacte și curate, cuceririle de-atunci, lumina aceea, adevărată și mare, sub a cărei aripă artele plastice românești au renăscut cu vigoare și talent.

2. Între liniile de forță ce configurează portretul de ansamblu al artelor plastice din România zilelor noastre m-aș referi în primul rînd la acea amplă mișcare plastică grație căreia cadrul de viață al omului din țara noastră s-a înfrumusețat, a căpătat un plus de culoare, de trăire artistică. Orașele, cartierele lor noi, au început să fie decorate cu obiecte de artă din toate genurile: mozaicuri, uriașe tapiserii în interiorul clădirilor publice, corpuri de iluminat în holul altor astfel de clădiri etc. Din păcate această renaștere a artelor decorative a cam scăzut. O altă linie este cea a picturii de interior, direcția în care se manifestă o anume sete de culoare și frumos din partea marelui public. La această pătrundere a picturii în casele oamenilor au contribuit decisiv galeriile de artă ale U.A.P. răspîndite în mai toate marile orașe ale țării, galerii care duc totodată o muncă activă de educare estetică a publicului.

3. Consider că noi, artiștii vîrstnici și maturi, avem o mare responsabilitate față de viitorul artelor plastice din țara noastră. Nu apare nicăieri și niciodată o artă nouă din nimic. Așa cum le pregătim tinerilor terenul, azi, așa se vor dezvolta ei mîine, ca personalități mai mult sau mai puțin distincte. Este adevărat că e foarte greu ca un artist să obțină totul într-un timp scurt, noi înșine, artiștii maturi, ca să zic așa, ne încadrăm într-o formație de artă foarte tînără încă. Deci eu consider că, pentru succesul artelor plastice contemporane, este nevoie de o integrare a artei contemporane din toate generațiile într-o mișcare care să poată promova toate tendințele actuale. Trăim un moment critic al existenței artei pe plan mondial, unde au apărut teorii privind abolirea artei, ca urmare a unei oboseli ce a cuprins creația artiștilor, dar și ca urmare a promovării organizate a nonartei. În atari condiții, consider ca o datorie a tuturor generațiilor să-și dea mîna pentru a promova o artă adevărată, fără de care omenirea nu se poate dezvolta. Istoria a confirmat că arta este la fel de necesară ca oricare alt bun material. Firește, valoarea acestei arte sporește, așa cum foarte frumos ați spus, prin nădejdea și credința noastră în talentul tinerilor, în puterea lor de muncă și de creație, dar mie personal îmi vine foarte greu să dau cîteva nume. De ce? Pentru că, pornind de la toate întrebările dvs., sînt obligat să constat un foarte mare paradox: generația mea, formată în anii de încorsetare a artei și-a culturii, în general, a știut să valorifice la maximum, cu o forță și un talent ieșit din comun, acel moment de deschidere, de înnoire, de renaștere de-acum 20 de ani, pe cîtă vreme mai tînăra generație, cu un univers artistic foarte clar, cu o libertate spirituală foarte mare, nu reușește, cu cîteva excepții, să-și adjudece aceste avantaje. Dar eu, optimist încă nevindecat, am încredere, totuși, că mai tînăra generație își va făuri, prin arderi interioare împinse pînă la sacrificiu — căci arta cere și sacrificiu de sine — propriile ei vîrfuri, propriile ei genii.

Teodor Bogoi:

„TRĂIM UN MOMENT DE MAXIMĂ EFERVESCENȚĂ A ARTELOR PLASTICE"

1. Aș începe cu un răspuns cît mai de-a dreptul cu putință : principala primenire artelor plastice românești în ultima perioadă de timp, în cei 20 de ani ce au trecut, ca să fiu cît mai exact, de la acel istoric al IX-lea Congres, moment aniversat azi de întreaga țară, este libertatea totală de creație a pictorilor, sculptorilor, graficienilor, a artiștilor decoratori. Un alt aspect ar fi, după părerea mea, lucru încă nesesizat la justa sa valoare, interesul tot mai mare al publicului față de artă. Și aici aș face două delimitări : pe de o parte arta a pătruns tot mai puternic în casele oamenilor, iar pe de altă parte a apărut un foarte mare număr de oameni de cele mai diverse profesii care simpatizează, ca să zic așa, cu pictura, cu sculptura, cu gravura, cu metaloplastia etc. Cu alte cuvinte, marele public a început el însuși să producă artă plastică, uneori de o calitate surprinzător de înaltă, mai ales în planul sensibilității și-al sincerității, stare de fapt pe care neapărat trebuie să o punem pe seama emulației artistice declanșate de Festivalul Național „Cîntarea României". Dar să revin la arta plastică profesionistă : totala libertate de creație despre care vorbeam a însemnat o foarte mare diversitate tematică, stilistică și, în același timp, o abordare a mai tuturor curentelor, mai noi sau mai vechi, ce se manifestă la ora actuală în contextul foarte vast al mișcării plastice din țara noastră și din străinătate. S-a realizat astfel un continuu și fructuos dialog cu întreaga lume și, spre cinstea ei, arta românească, în confruntarea sa cu arta lumii, și-a vădit, fără drept de tăgadă, valoarea, dreptul de a fi socotită o veritabilă școală de pictură și sculptură, dreptul de-a adăuga la marele tezaur artistic al lumii inestimabilele sale valori de-acum sau de mai demult. Renăscută reîntoarsă la tradiție, dar nu cu timiditate, ci continuînd tradiția de pe poziția actualelor cerințe și cuceriri estetice, îmbogățind-o cu noi orientări și perspective, arta plastică românească s-a bucurat în acești ultimi ani de aerul proaspăt și curat ce a început să bată în toate domeniile vieții culturale și artistice grație deschiderilor de orizont preconizate și traduse în fapt de însuși secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

2. Între liniile de forță ale actualei mișcări plastice din România aș aminti, în primul rînd, uriașul apetit pentru istorie, manifestat cu precădere în sculptură, în monumentele cu care aceasta a înnobilat chipul nou al orașelor patriei. Și cu ajutorul artelor plastice, istoria, iată a venit la marea sa întîlnire cu publicul. Putem spune, că, astfel, arta și-a îndeplinit una din marile ei funcții, educația patriotică și, deopotrivă, estetică a poporului. Și pentru că vorbim despre popor, despre atît de înzestratul nostru popor, despre geniul său artistic înnăscut, aș spune că o altă linie de forță este cea a interpretării de către artiști, a marelui tezaur folcloric. Preluînd în mod creator sugestiile plastice de factură folclorică, arta contemporană românească a revenit la un plus de culoare și, implicit, valoare estetică, semne și calități cu care, de-a lungul timpului, s-a făcut remarcată în toată lumea. Să adăugăm acestor două direcții, apetitul pentru real al picturii, al sculpturii, dorința lor expresă de a surprinde cele mai elocvente imagini ale noului chip pe care, în marile ei prefaceri, ni-l oferă țara. În același timp, fără a fi neapărat un specialist într-ale artelor plastice, se poate ușor constata că atenția artiștilor este captată și de acele mari-mici întîmplări și gînduri ce se petrec și ard în universul interior al sufletului uman, ceea ce-i conferă trudei noastre dreptul de-a se numi, de-a fi socotită nu numai simplă operă de artă, nu doar o simplă înfrumusețare a vieții de zi cu zi, ci o veritabilă radiografie, o radiografie realizată cu mijloacele artistice specifice, a omului contemporan.

3. Mărturisesc, cu sinceritate și emoție, că această a treia întrebare mă tulbură și mă surprinde întrucîtva. Spor să fac parte din acei tineri care, prin încrederea acordată de maeștri, de maturi, să sporească arta lor. Dar pentru că anii s-au cam adunat, mai nimerit ar fi să spun că nici măcar între tineri nu mă mai pot număra. Și atunci ce fel de răspuns pot da eu la această dificilă întrebare ? ! Mai tineri sau mai vîrstnici, toți artiștii de azi, intrați sau nu în conștiința publicului, purtăm pe paletă, precum soldații lui Napoleon bastonul de mareșal în raniță, culorile și trăirea proprie ce ne vor îngădui să fim apreciați drept marii maeștri de mîine. Trăim un moment de maximă efervescență a artelor plastice. Cred că niciodată n-au coexistat atîtea talente, atîtea frumoase promisiuni, atîtea reale șanse de împlinire, drept pentru care spun, cu toată convingerea, că va fi, peste cîtăva vreme, o mare explozie de mari maeștri. Fiecare artist crede în sinea sa că el va fi marele maestru de mîine. Fără această credință nici nu are rost să te mai menții în competiție. Firește, aș putea da zeci și zeci de nume, dar cel mai adevărat arbitru, cel mai necruțător selector, va fi timpul, va fi viața. Urmașii lui Grigorescu și ai lui Brâncuși sînt printre noi. Priviți-i cu atenție, străduiți-vă să îi înțelegeți, iubiți-i și acordați-le toată încrederea, tot sprijinul, și, în final, numiți-i chiar dumneavoastră.

Anchetă realizată de VICTOR NIȚĂ și SORIN POSTOLACHE ■

Sub orizontul limpede, regenerator al Congresului al IX-lea

VALORIFICAREA MOŞTENIRII CULTURALE

Recuperarea tradiţiilor

Procesul dialectic al culturii şi civilizaţiei implică în mod firesc dialogul, competiţia şi chiar lupta dintre nou şi vechi, dintre modernism şi tradiţionalism. În literatură şi, în genere, în artă, acesta din urmă e adeseori privit de adversari ca un rebut al trecutului, ca o colectură de forme şi idei învechite, şi în cel mai bun caz „academice", adică viţiate de conformism. În anii studenţiei noastre, cu mai bine de şase decenii în urmă, Academia şi Universitatea erau considerate de o parte din tineret, doritor de schimbări, ca închistate în prejudecăţi de ordin literar şi artistic ba chiar şi ştiinţific. Tradiţia era socotită de mulţi ca o forţă, prin virtutea inerţiei, refractară progresului. Pe de altă parte, în măsura în care unii dintre luptătorii pentru formule moderne de artă se declarau şi partizanii revoluţiei sociale, dinamitînd în literatură şi artă aşa-zisele convenţii moarte, s-a putut crede că eventuala înfrîngere a tradiţiei ar fi urmată de un proces fatal de desnaţionalizare în toate domeniile spiritului.

Această temere s-a dovedit nejustificată. Marile prefaceri structurale din ţara noastră, şi cu deosebire după cel de-al IX-lea Congres al P.C.R., au găsit soluţia cea mai înţeleaptă în problema prea multă vreme greşit pusă, ca un ireductibil antagonism, căruia trebuia să-i cadă victimă tradiţia. Cu acel istoric moment de răscruce, s-a pus capăt şi sensului unic al culturii, concretizat în literatură şi artă sub numele realism socialist. Secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, a declarat la 19 iulie 1965 că trebuie „înlăturată orice tendinţă de exclusivism sau rigiditate" în domeniul artei şi literaturii şi că „diversitatea de stiluri" asigură „continua înnoire şi perfecţionarea creatoare a mijloacelor de exprimare artistică. În acest fel, cele două exclusivisme ale trecutului încetau de a mai fi la ordinea zilei, iar lupta dintre tradiţie şi inovaţie, ca în triada hegeliană, teza şi antiteza conduceau la sinteza salvatoare. Cuvîntul de salut al tovarăşului Nicolae Ceauşescu la sesiunea solemnă consacrată sărbătoririi centenarului Academiei Republicii Socialiste România, la data de 26 septembrie 1966, a pus în lumină nouă „operele nemuritoare ale corifeilor literaturii noastre clasice", care „au relevat înaltele virtuţi ale poporului; au cultivat sentimentul patriotismului, au însufleţit şi îmbărbătat generaţii de militanţi pentru cauza libertăţii şi propăşirii patriei". Ca atare, „operele de înaltă valoare făurite de înaintaşi sînt aşezate la loc de cinste în patrimoniul României noi".

Într-adevăr, niciodată nu s-a cunoscut, în trecutul nostru cultural, un asemenea entuziasm ca în aceste două decenii, în serviciul valorificării şi recuperării tradiţiilor creatoare. Sute de cercetători calificaţi, în toate domeniile, de la cele ştiinţifice, ca istoria şi disciplinele învecinate, deservite de numeroase şantiere de explorare, pînă la cele filologice, şi-au extins investigaţiile şi au lărgit orizonturile cunoaşterii.

Clasicii noştri sînt editaţi şi reeditaţi ştiinţific, cu o remarcabilă acribie filologică, adeseori printr-o impresionantă competiţie. Astfel opera integrală a lui Eminescu este retipărită de editurile Academiei R.S.R. şi Minerva, iar studiile închinate ei sînt publicate în toate centrele culturale ale ţării. Numai la Iaşi, Editura „Junimea", în colecţia Eminesciana, a scos la lumină în acest interval 38 de cărţi închinate vieţii şi mai ales operei lui Eminescu, mai multe decît cele apărute în intervalul de 75 de ani de la moartea genialului poet şi gînditor. Un mare număr din monografii au fost închinate tuturor scriitorilor noştri, din secolul al XVII-lea şi pînă în zilele noastre. Texte vechi, începînd cu acelea ale lui Coresi, din veacul al XVI-lea, au fost reeditate. Paralel cu această rodnică activitate, n-a fost desconsiderată nici contribuţia unor scriitori „de raftul al doilea", cărora Editura Minerva din Bucureşti şi Dacia de la Cluj, prin colecţiile Restitutio şi Restituiri, le-au reactualizat memoria selectînd paginile ce se cuveneau smulse uitării.

O parte dintre cercetători îşi justifică interesul intelectual şi artistic pentru unii scriitori de valoare din trecut, sub pretextul „actualităţii" lor. Credem că nu acesta trece pe planul întîi, ci permanenţa valorică a creaţiei, căreia i se adaugă sporul de cunoaştere a epocii fiecăruia dintre ei. Scriitorii şi artiştii sînt exponenţii neamului şi martorii avizaţi ai timpului lor. Să nu le cerem să fie actuali! Să ne mulţumim că au fost talentaţi şi au exprimat năzuinţele şi frămîntările zilelor lor, aşa cum şi scriitorii zilelor noastre le traduc artistic pe acestea.

Cultura socialistă, departe de a fi ostilă tradiţiei, cum se credea în trecut, se onorează astfel cu o vastă operă de revalorificare a tradiţiilor noastre: etnografice, ale creaţiilor poporului, în artele impropriu-zise minore, pentru că au dat capodopere de literatură orală şi opere majore de arhitectură, sculptură în lemn, ceramică, mobilier, ţesături, îmbrăcăminte, jocuri ş.a., toate, ca, şi tradiţiile literare şi artistice, promovate în acelaşi spirit de înţelegere. Cuvîntul secretarului general al partidului stă astfel la începutul unei ample acţiuni de recuperare a tradiţiei, ca un stimulent invigorător.

ŞERBAN CIOCULESCU ■

Opere de cultură

Răspunzînd unor cereri ale publicului, oamenilor şcolii, studenţilor şi profesorilor, legilor dezvoltării culturii, progresului material şi spiritual, directivelor Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român, forurile editoriale au luat îndeosebi în ultimii ani iniţiativa actualizării unor autori şi opere unanim preţuite şi care fac parte din creaţiile noastre inalterabile vii, menite să suscite mereu interesul în cadrul dialogului permanent dintre tradiţie şi inovaţie.

Nu este în intenţia noastră de a stabili întîietăţi, dar credem că semnalul în această direcţie s-a dat prin publicarea la Editura Minerva a celei de-a doua ediţii revăzute şi adăugite din **Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent** de G. Călinescu în 1982 într-un tiraj de 30 000 de exemplare repetat de trei ori, pînă în 1985, cum se poate vedea de pe pagina de titlu a celui mai nou, tipărit fără erată. De fiecare dată cartea, de peste o mie de pagini format in quarto, s-a epuizat în cîteva zile. Deşi operă interesînd mai mult pe specialişti, **Getica** lui Vasile Pârvan, apărută şi ea într-o nouă ediţie în acelaşi an 1982, are o soartă asemănătoare, se găseşte din ce în ce mai rar. Sîntem la sectorul istorie. De curînd a apărut primul volum din **Istoria românilor din Dacia Traiană** de A.D. Xenopol, în şase volume în ediţia întîi din 1888—1893 şi treisprezece volume în ediţia a doua din 1896—1912, operă fundamentală în vremea ei şi care ne-a făcut cunoscuţi în lume prin prescurtarea franceză în două volume, din 1896 apărută în colecţia Lavisse. Sperăm că va urma în mod firesc **Istoria românilor** (11 vol., 1936—1939) de N. Iorga. S-au reeditat deocamdată **Tradiţia istorică despre întemeierea statelor româneşti** (1945) de Gheorghe I. Brătianu şi au apărut întîia oară **Civilizaţia românească şi civilizaţia balcanică** de Victor Papacostea (1983), ediţie de Cornelia Danielopolu-Papacostea cu o prefaţă de N.Ş. Tanaşoca, şi o culegere de **Opere alese** de I.C. Filliti.

Biblioteca de filosofie a culturii româneşti îngrijită la Editura Eminescu de Valeriu Râpeanu a republicat în a treia ediţie cu un studiu introductiv de Z. Ornea în 1984 remarcabila sinteză a lui P.P. Negulescu **Geneza formelor culturii — Priviri critice asupra factorilor determinanţi, Personalismul energetic şi alte scrieri** (Cultura română şi politicianismul, Puterea sufletească, Elemente de metafizică pe baza filosofiei kantiene, Vocaţia, factor hotărîtor în cultura popoarelor etc.) de C. Rădulescu-Motru (1984), cu un studiu introductiv de Gh. Al. Cazan, un prim volum din lucrarea **Recesivitatea ca structură a lumii** de Mircea Florian şi în 1985 **Opere** (Iluziunea realistă, încercare de critică filosofică, Tomas Carlyle, Filosofia lui Henri Bergson, Imperialismul culturii germane, Renaşterea italiană, trei figuri din Cinquecento: Pietro Aretino, Francesco Guicciardini, Benvenuto Cellini, Figuri din Cinquecento, principese, curteni, curtezane) de Constantin Antoniade, cu o prefaţă, note şi comentarii de Ion Mihail Popescu.

AL. PIRU ■

Argument de ultimă oră

Un filosof umanist şi raţionalist

A cunoaşte calea filosofiei româneşti către om şi spre lume este o nevoie absolută a societăţii româneşti de azi care îşi propune reconstrucţia omului ca fiinţă umană despovărată de prejudecăţi, de iluzii stînjenitoare, de false reprezentări despre puterea şi limitele sale ori despre univers, conştient, în schimb, de ceea ce este şi reprezintă el în viaţa socială şi, în genere, în lume.

În procesul cunoaşterii şi recunoaşterii acestei căi, pe cît de spectaculoasă şi frumoasă în dezvoltările sale pe atît de complexă în straturile sale interioare, publicarea lucrărilor fundamentale ale celor care au construit-o, într-un efort cu valoare exemplară, este nu doar o simplă apariţie editorială, ci un act al culturii majore pus în serviciul autocunoaşterii noastre ca popor care s-a gîndit şi se gîndeşte pe sine în trebuinţele sale fundamentale şi în expresiile purtătoare ale unor mesaje esenţiale, întrucît privesc fiinţa lumii şi fiinţa poporului, dezvăluindu-le în autenticitatea, căutările şi rostul lor.

RALUCA GRIGORCEA ■

Editura Eminescu face, din acest punct de vedere, datorită ştiinţei directorului său de a percepe valorile şi de a le relansa în climatul de efervescenţă spirituală proprie ultimilor douăzeci de ani — operă de autentică şi necesară cultură contemporană. În **Biblioteca de filosofie a culturii româneşti**, apărută sub ingrijirea lui Valeriu Râpeanu, au apărut lucrări de căpătîi ale unora dintre cei mai de seamă gînditori români — umanişti şi raţionalişti, totodată — cum sînt **Studii de filosofia culturii** (Tudor Vianu), **Recesivitatea ca structură a lumii** vol. I. (Mircea Florian), **Personalismul energetic şi alte scrieri** (C. Rădulescu-Motru), **Geneza formelor culturii** (P. P. Negulescu). În cursul acestui an, aceeaşi bibliotecă a publicat lucrările lui Constantin Antoniade.

Opera lui Antoniade este mai puţin cunoscută faţă de a altora dintre gînditorii noştri, deşi nu s-ar putea afirma cu certitudine că filozofia românească este un teritoriu tot atît de frecventat ca, să spunem, beletristica. Ion Mihail Popescu are meritul de a ne prezenta, în această ediţie, un Antoniade călător în filosofie, pasionat de marile ei întrebări, răscolit de problematica din prag de secol XIX şi de cea de dincoace, din secolul XX, de controversele care au însoţit fiinţa filosofiei de la primele sale rostiri şi pînă în vremurile noastre apropiate. Elev al lui T. Maiorescu şi al lui C. Rădulescu-Motru, Antoniade se arată, în primele sale lucrări filosofice dintre care cea mai însemnată a fost, şi a rămas ca atare pentru tot ce a făcut el în filosofie, **Iluzia realistă**, în cercetarea vechii şi mereu noii dispute dintre **realism** şi **idealism**. Vădindu-se, la 27 de ani, cînd o scria (1907), un analist lucid, stilist remarcabil şi, odată cu toate acestea, ca un gînditor în căutarea soluţiei izbăvitoare, a ideii care să ocolească filosofia de starea aparentă a neîntreruptei gîlcevi. Ca mai toţi colegii săi de generaţie — P.P. Negulescu ori Ion Petrovici de pildă — Antoniade aduce în filosofia românească gustul pentru informaţia largă, comentariul fundamentat pe metode riguroase şi, element nou faţă de Titu Maiorescu pentru care filosofia se oprise la Kant, Feuerbach, Hegel, Comte, Schopenhauer, Emile du Bois-Reymond, cunoaşterea **profundă**, nu exagerăm dacă spunem multilaterală, a **filosofiei contemporane**. O anumită predilecţie pentru Kant şi neokantieni, pentru cel de al doilea pozitivism, pentru filosofia lui Ostwald, Mach şi W. James nu putea lipsi din încercările filosofice ale lui Antoniade, cum, de asemenea, filosoful intuiţionismului şi al devenirii. Predilecţia nu a însemnat însă copiere, rămînerea în marginile filosofiilor comentate cum o demonstrează, între altele, şi studiul de mai mare întindere al lui Antoniade, **Filosofia lui Henri Bergson** (1910), cu toate că filosoful nostru a stat sub influenţa pozitivismului, a pragmatismului, a intuiţionismului etc. El n-a fost însă niciodată un intuiţionist, ci un raţionalist, cum nu avea să fie, cu toată capcana spiritualismului pe care n-a putut-o evita la începutul activităţii sale, un spiritualist, ci un **realist**. În filosofie, mai exact în ontologie şi teoria cunoaşterii, Antoniade nu avea să mai publice în afară de **Nihil novi ?** (1910) şi **Raţionalism şi pragmatism** (1913) ceva deosebit. Dealtfel, el pierduse în 1910 concursul de profesor la catedra istoria filosofiei de la Universitatea din Bucureşti, cîştigat, nu pe nedrept, de P.P. Negulescu care a ilustrat cu demnitate şi originalitate învăţămîntul şi creaţia filosofică românească, nu întîmplător, aceasta din urmă, dezvoltată cu deosebire de marii noştri dascăli, îi numim pe Maiorescu, C. Dimitrescu-Iaşi, C. Rădulescu-Motru, Ion Petrovici, M. Florian, L. Blaga, D.D. Roşca ş.a. Ion Mihai Popescu a adunat apoi, în volumul pe care îl prezentăm, lucrări de filosofia culturii pe care Antoniade le-a scris dintr-un profund imbold interior dar şi ca replică la zgomotele sinistre ale actualităţii şi la voinţa de imperialism cultural şi politic de care secolul XX numai în lipsă n-a fost. **Imperialismul culturii germane** (1915) este o astfel de lucrare din care răzbate sau, mai exact, este pusă în funcţiune, trezită la viaţă ideea necesităţii opunerii faţă de **voinţa de putere** care anihilează ori vrea să anihileze creaţia altor popoare, democratismul cultural şi politic, gîndirea liberă. Amendabilă în multe părţi ale sale, lucrarea aceasta este, totuşi, proba unui înalt civism şi patriotism, dovada, de asemenea, a existenţei unui spirit care ştie să preţuiască valorile produse **de popoare**, ale altor popoare şi să respingă falsele ipostaze ale unor **rădăcini unice** ale culturii umane.

Cît despre studiile dedicate lui Thomas Carlyle ori Renaşterii italiene (primul scris în 1909, iar celelalte după primul război mondial) ele vădesc, cum subliniază cu îndreptăţire Ion Mihail Popescu, vocaţia critică şi sistematică a gînditorului nostru, gîndul de a nu lăsa istoria trecută într-un imperiu fără învăţăminte.

Prefaţa, notele şi comentariile lui Ion Mihail Popescu sînt la obiect, judecăţile de valoare ce le insoţesc, întreprinderea generală a concepţiei lui Antoniade, referinţele istorico-filosofice fiind, toate la un loc, corecte şi străbătute de pasiunea pe care i-o cunoaştem pentru istoria filosofiei româneşti. El are meritul de a-l fi readus pe Antoniade în dezbaterile noastre de azi, de a-l fi propus în felul său, alte moduri de a-l gîndi pe Antoniade fiind mereu posibile. Ele sînt, dealtfel, chemate de chiar realizarea remarcabilă a lui Ion Mihail Popescu, ştiut fiind că interpretarea oricărui cugetător este operă fără sfîrşit. Mai important decît oricare alt fapt ni se pare însă că avem adunate, într-un volum, lucrările lui Antoniade, prima întreprindere de acest fel care merită aprecierea oricărui iubitor de filosofie.

GH. AL. CAZAN ■

Suprema mulţumire

(Urmare din pagina 9)

tei vremi sunt însemnul izbînzii binelui şi adevărului nu o dată în dramatice confruntări cu vechiul trecutelor orînduiri. Se poate spune fără teama de a greşi că contribuţia creaţiei literare şi artistice la formarea omului nou, la educarea estetică şi patriotică în lumina unei morale generoase a noilor generaţii este esenţială. Din această cauză partidul vede în slujitorii cuvîntului ajutoare de nădejde ale sale în marea întreprindere de zidire a unei lumi noi în toate componentele sale.

De ce scriu cu emoţie aceste rînduri ? Fiindcă de fapt vorbesc de tinereţea şi anii mei de maturitate, de fapt de visurile şi faptele mele. Scriitor şi gazetar eu — ca, dealtfel, majoritatea colegilor — m-am implicat cu toate gîndurile şi faptele înălţării acestui timp, într-un fel eroic. Cărţile mele ca şi întreaga activitate publicistică oglindesc sentimente, afirmaţii, întrebări şi răspunsuri la marile probleme de azi ale patriei, ale omului — constructor de idei şi edificii pentru idei. Cărţile mele sunt de dragoste faţă de acest om şi faptele sale, faţă de acest om şi visurile sale. A se regăsi în litera şi spiritul lor este mulţumirea mea supremă.

O primăvară de 20 de ani: Epoca NICOLAE CEAUŞESCU

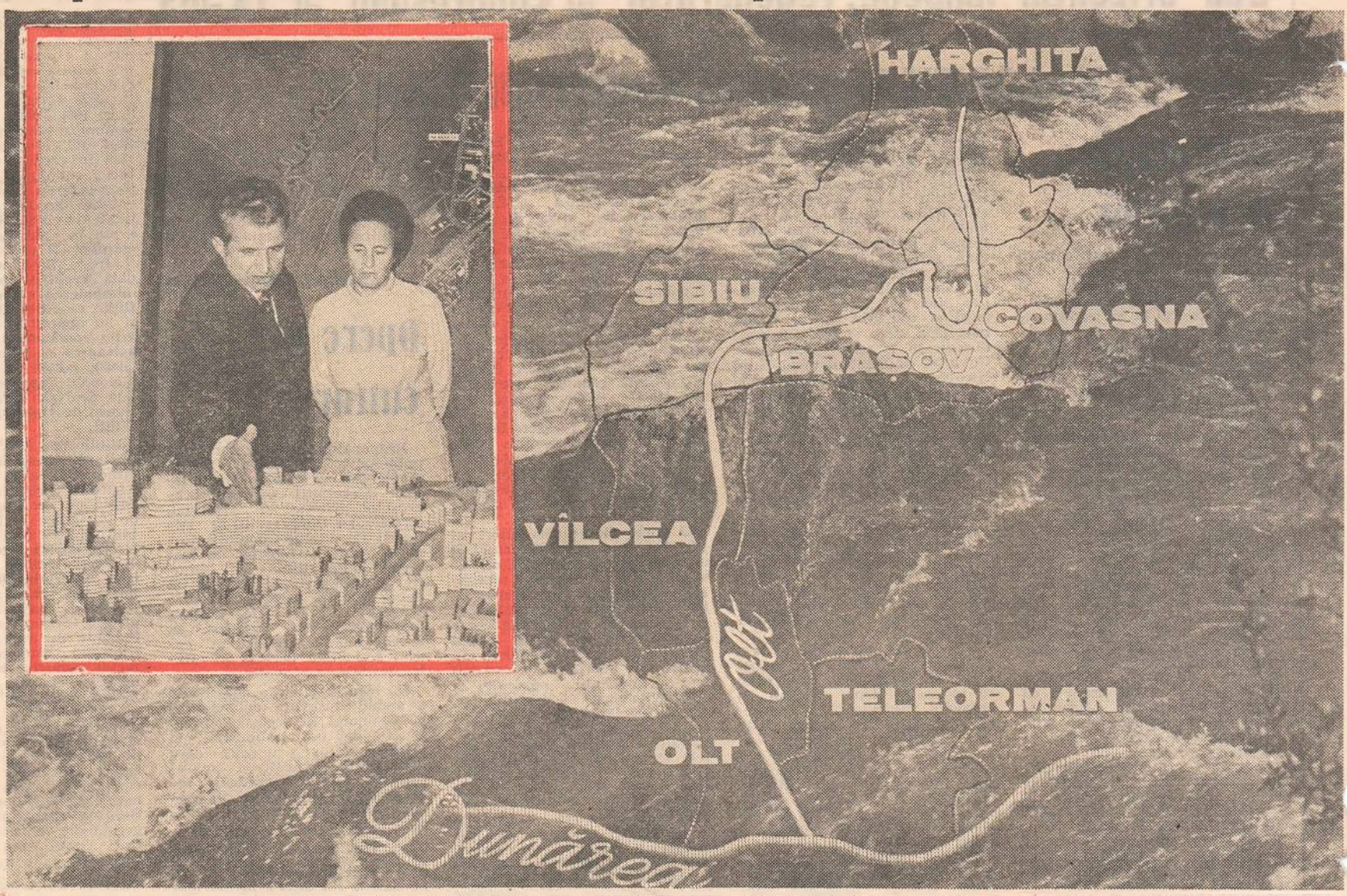

Harghita

Pornind de la o rubrică

Este în ziarul judeţean **Informaţia Harghitei** o rubrică sugestiv intitulată „Imagini care vorbesc". O rubrică în care sînt prezentate, faţă în faţă, imagini ale unor clădiri cu numai un singur etaj, vechi gospodării, sau imagini ale unor locuri virane, aşa cum erau odinioară cu zecile pe cuprinsul oraşului Miercurea Ciuc, şi, opuse lor, pe exact aceleaşi locuri, imaginile de azi, cunoscute de toţi harghitenii, cele pe care obişnuim a le numi documente pentru viitorime şi argumente ale Epocii Nicolae Ceauşescu. Aceste noi imagini înfăţişează blocuri de locuinţe cu 10 etaje, hale industriale, şcoli, instituţii de cultură etc. Fireşte, astfel de fotoreportaje care să ilustreze trecutul şi totodată prin contrast, prezentul, se pot alcătui cu sutele, în mai toate oraşele ţării. Dar, pentru Miercurea Ciuc, reşedinţa judeţului Harghita, fotoreporterul n-a avut nevoie decît de maximum un deceniu şi jumătate între cele două declicuri .Altfel spus, pentru a surprinde trecutul şi prezentul, n-am avut nevoie de arhivă. Devenirea oraşului Miercurea Ciuc s-a întîmplat în numai 10—15 ani, timp în care au fost materializate practic toate argumentele pentru ca acest orăşel cu numai cîteva mii de locuitori să se transforme într-un adevărat municipiu cu cîteva zeci de mii de locuitori. Noul, însă, n-a ocolit nici sectorul industrial şi mărturie stau întreprinderea de tractoare, ale cărei produse au cucerit importante distincţii la Tîrgul internaţional din Leipzig, sau întreprinderea de prelucrare a lemnului, cu importante livrări la export, sau cele cîteva unităţi ale industriei uşoare : tricotaje, confecţii şi filatura de lînă pieptănată.

Aşezat în preajma Oltului, dăruit de apele sale cu o şansă în plus, Miercurea Ciuc a beneficiat în primul rînd de hărnicia harghitenilor, o veritabilă şi permanentă stare de spirit,

RADU POP ■
activist cultural din Miercurea Ciuc

Covasna

Pîine de Olt

Ţin minte, era în 1938. Plouase mult şi Oltul îşi ieşise din matcă. Un sătean de-al nostru, din Aita Mare, **mergea cu** căruţa către Apaţa. Viltoarea l-a prins pe drum şi l-a luat cu cai, cu căruţă cu tot. Norocul lui că a apucat să se prindă de-o salcie. Numai aşa a putut scăpa cu viaţă. În '40, iar : o ciurdă de juninci păştea în lunca Oltului cînd au năvălit apele. Animalele au fugit către singurul loc de scăpare, care era mai înalt — calea ferată. Numai că trenul le-a prins pe terasament şi a omorît vreo 70. Ce tristeţe în cele trei sate ale stăpînilor vitelor — Apaţa, Ormeniş şi Aita Mare !

Au trecut anii, au venit alte vremi, dar necazurile noastre cu Oltul tot n-au trecut. Munceam din greu, pentru că toată mecanizarea noastră, la începutul înfiinţării C.A.P. din Aita Mare, se reducea la două tractoare pe şenile.

De atunci s-a mai schimbat un rînd de lucruri şi, odată cu Congresul al IX-lea, de cînd în fruntea partidului se află tovarăşul Nicolae Ceauşescu viaţa noastră a intrat pe un făgaş nou. În comună s-au făcut cîte şi mai cîte, că nu poţi să le ţii minte pe toate. Dar parcă cea mai importantă realizare tot de Olt se leagă. În 1979 a fost încheiată pe raza comunei noastre regularizarea rîului. Asta înseamnă, pe lîngă ferirea de pericolul inundaţiilor, vreo 500 de hectare de teren şi redarea în circuitul agricol a 82 de hectare, prin lucrări de desecare. Pămînturi pînă mai ieri nefolosite, mlăştinoase, sînt astăzi locuri pe care creşte bogat pîinea ţării.

BIHARI BELA ■
ţăran cooperator, C.A.P. — Aita Mare

Vîlcea

Cascada energiilor

Turnu, Călimăneşti-Est, Rîmnicu Vîlcea, Riureni, Băbeni, Ioneşti, Zăvideni, Drăgăşani, iar în stadiu de şantier Gura Lotrului — numesc „salba" sau „cascada" hidrocentralelor de pe Olt, construite între hotarele judeţului Vîlcea. O strălucită ctitorie a Epocii Ceauşescu, vădind, o dată în plus, justeţea politicii energetice a partidului.

Sînt constructor de centrale electrice de peste 30 de ani. Am luat parte, alături de tovarăşii mei de muncă, pe firul mijlociu al Oltului şi pe Lotru, la înălţarea a 16 hidrocentrale (însumînd 1 199 MW). În prezent lucrez pe şantierul hidrocentralei de la Gura Lotrului. Stadiul lucrărilor este destul de avansat. De curînd am terminat, cu o lună mai devreme, betonarea planşeului de la sala maşinilor, lucrare decisivă pentru montarea turbinelor, deci pentru intrarea în funcţiune a hidrocentralei. Spre sfîrşitul acestei luni — care marchează două decenii de la gloriosul Congres al IX-lea — vom reda întreg frontul de lucru pentru montarea hidroagregatelor.

Această mare operă energetică — temelie a temeliilor forţei ţării— o datorăm ctitorului României de azi, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, căruia noi, energeticienii Oltului, împreună cu întregul popor, îi adresăm şi cu acest prilej gîndul de dragoste şi recunoştinţă. Astfel de sedii ale energiei s-au împlinit, în ultimele două decenii, pe toate apele noastre, cu uriaşe investiţii, al căror rod a şi început să se vadă.

ION OBROCEA ■
maistru principal, şef de brigadă
Complexul hidroenergetic Gura Lotrului

Marturii despre un timp eroic

OLTUL — CTITORIE NEÎNTRERUPTĂ

Brașov

Vestigii impresionante

Există în viața unui popor evenimente majore ce marchează destinul său istoric. Un asemenea eveniment este și Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român care înseamnă începutul unor prefaceri fără precedent în viața țării și avînt în viața unuia dintre cele mai industrializate județe ale țării. De atunci au trecut 20 de ani, iar vestigiile acestei perioade sînt impresionante. Pornind de la tradiția, experiența și capacitatea tehnică, industria a cunoscut o creștere și diversificare continuă prin dezvoltarea, modernizarea și reprofilarea unor întreprinderi existente și, în același timp, prin construirea unor noi obiective. Industria județului Brașov are o structură modernă, construcția de mașini deținînd peste două treimi din producția globală, produsele acesteia fiind căutate la export. Cea de-a doua ramură economică a județului — agricultura — s-a modernizat și se află, de asemenea, într-un continuu proces de creștere a eficienței economice. S-au organizat și dezvoltat continuu numeroase institute de cercetare în domeniul construcției de mașini, chimiei, industriei materialelor de construcții, agriculturii și silviculturii și industriei alimentare. Institutul nostru, respectiv sectorul din Brașov al I.C.S.I.T.M.U.A. este o creație a acestei epoci. Programele dezvoltate sub coordonarea C.N.S.T., printre care îl amintesc pe cel în domeniul surselor noi — energia vîntului de care se ocupă și laboratorul de cercetare pentru energia vîntului, reprezentînd program prioritar.

Sînt în derulare lucrări care vor pune în valoare potențialul hidroenergetic al rîului care marchează viața județului, care vor totaliza o putere instalată pe teritoriul județului, numai pe rîul Olt de peste 50 MW.

Dacă în Brașov a luat ființă prima școală românească din Transilvania, astăzi avem un puternic centru universitar în care învață peste 10 000 de studenți în facultăți cu profile diferite. Viața spirituală a județului este influențată de multitudinea de instituții culturale și artistice : trei teatre, o orchestră filarmonică, muzee specializate, galerii de artă, apar publicații în limbile română, germană, maghiară, funcționează numeroase biblioteci.

Ing. ILIE VLAD

Sibiu

Luminile școlii

Școala sibiană întîmpină cu rezultate de mîndrie împlinirea a două decenii de la Congresul al IX-lea al P.C.R. Decretat de ziditorul României de azi, drept „principal factor de cultură și izvor de civilizație", învățămîntul a cunoscut, pe solul marilor tradiții culturale ale unor locuri, o înflorire și o deschidere către nou de o unică forță.

Județul Sibiu dispune de 239 grădinițe, 74 școli primare, 100 școli generale cu clase de la I la VIII, 42 de școli cu clase de la I la X, 12 școli speciale și unități de ocrotire, 3 centre logopedice, 26 licee, 22 școli profesionale, 11 școli de maiștri și un institut de învățămînt superior înființat — la indicația expresă a tovarășului Nicolae Ceaușescu — în anul 1976. Populația școlară a județului nostru reprezintă azi peste 26 la sută din întreaga populație a județului, respectiv 132 500 preșcolari, școlari și elevi și 1 257 studenți. Baza materială s-a îmbunătățit an de an. Numai în anul trecut, bugetul alocat învățămîntului sibian s-a ridicat la peste 316 milioane lei. Comandamentul de vitală însemnătate formulat de președintele Nicolae Ceaușescu — integrarea învățămîntului cu cercetarea și cu producția — primește și la noi, ca pretutindeni, răspunsul unor fapte însuflețite. Prin colaborarea strînsă a învățămîntului cu întreprinderile economice s-au abordat și rezolvat, din 1976 încoace, peste 180 de teme de cercetare științifică, vizînd introducerea progresului tehnic prin tehnologii noi și neconvenționale, mecanizarea, automatizarea și robotizarea producției, reducerea consumurilor energetice și de materiale etc.

Beneficiind de îndrumarea permanentă, de înaltul sprijin a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, personalitate marcantă a partidului și statului nostru, strălucită reprezentantă a școlii științifice românești pe arena lumii, noi, slujitorii învățămîntului și ai științei, ne străduim să promovăm o **nouă calitate** în tot ceea ce întreprindem, pentru a fi în pas cu cerințele țării și cu cuceririle pe plan mondial ale domeniului. Nu uităm că Sibiul, vatră de vechi și nobile tradiții, de care se leagă începuturile școlii românești, întemeiată de Gheorghe Lazăr, fiul Avrigului, poate da tot mai mult în pregătirea pentru muncă și viață a tineretului, deci pentru viitorul nostru și al țării.

Conf. dr. ing. LIVIU MĂSĂLAR
Prodecan al Facultății de mecanică Sibiu

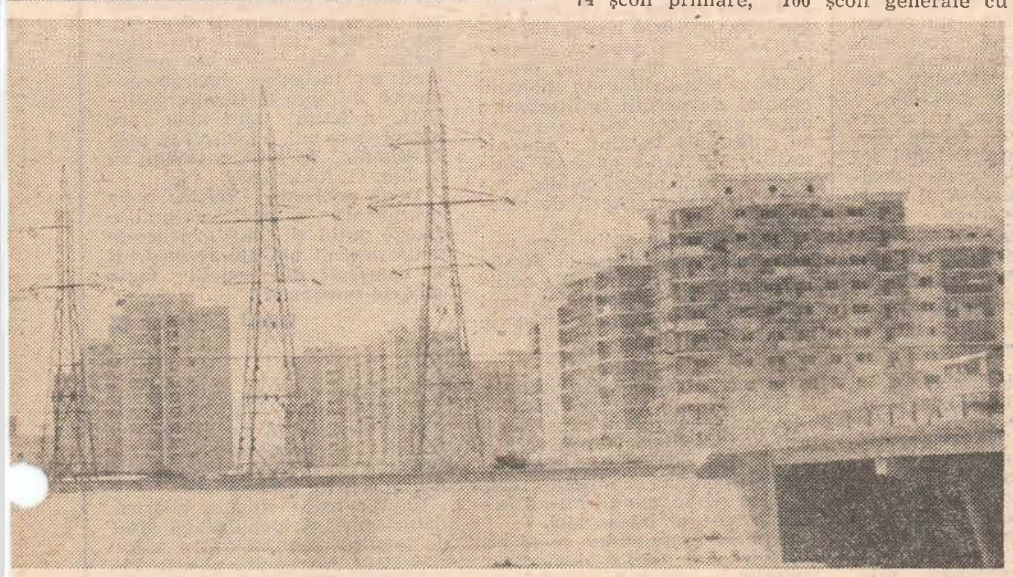

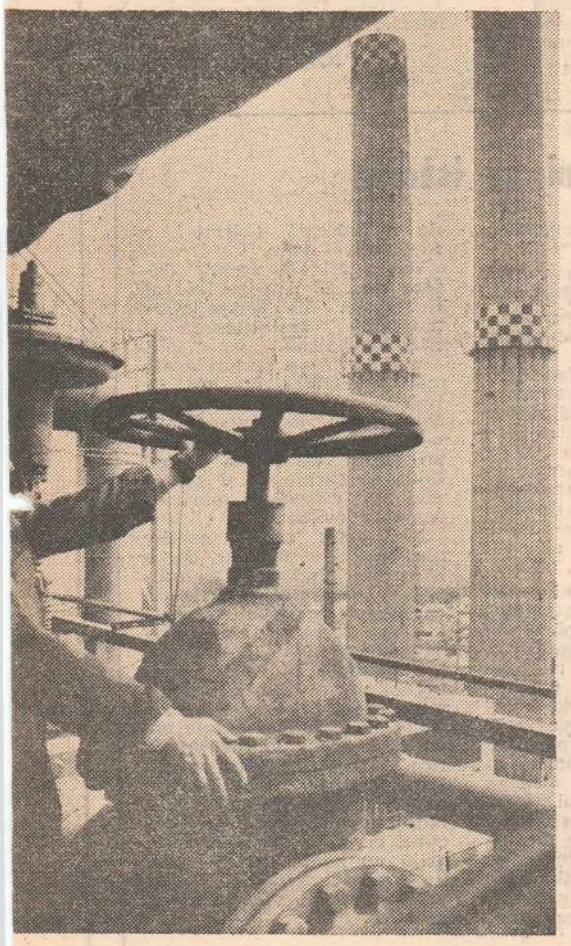

Teleorman

Un dar al rîului

De peste 20 de ani de zile de la intrarea în funcțiune a primei etape de la care pornind avea să se întemeieze Cetatea chimiei turnene de azi, Oltul, la înfrățirea lui cu Dunărea, aici, în preajma municipiului nostru, Turnu Măgurele, devine martor al uriașelor prefaceri care se pot rezuma și într-o singură frază: Combinatul de îngrășăminte chimice — C.I.C. — realizează în prezent peste 22 la sută din îngrășămintele țării !

Drumul parcurs de-a lungul celor două decenii a fost presărat cu numeroase evenimente, marcante pentru viața tuturor chimiștilor turneni : au fost date în folosință, succesiv, din 1965 încoace noi capacități de producție, în 6 etape de dezvoltare, crescînd producția, față de anul începutului, de 12 ori. Într-un spațiu de peste 400 hectare de uzină construită în acești ani, funcționează 20 de fabrici, valoarea fondurilor fixe depășind 4 miliarde lei — efort financiar pe măsura ritmului intens de dezvoltare pe care l-a cunoscut industria chimică românească în această epocă, cunoscută deja ca o emblemă de istorie — Epoca Ceaușescu !

Noi, chimiștii turneni, precum întreaga suflare a țării, sîntem conștienți că adevăratul focar de idee și faptă al acestor prefaceri înnoitoare a fost Congresul al IX-lea al partidului. De atunci începînd, odată cu creșterea și dezvoltarea Cetății chimiei, a crescut și s-a dezvoltat întregul municipiu, vechiul tîrg de odinioară devenind un oraș modern, splendidă întruchipare a muncii și faptei noastre a tuturor.

GH. NIȚU
director tehnic, C.I.C. Tr. Măgurele

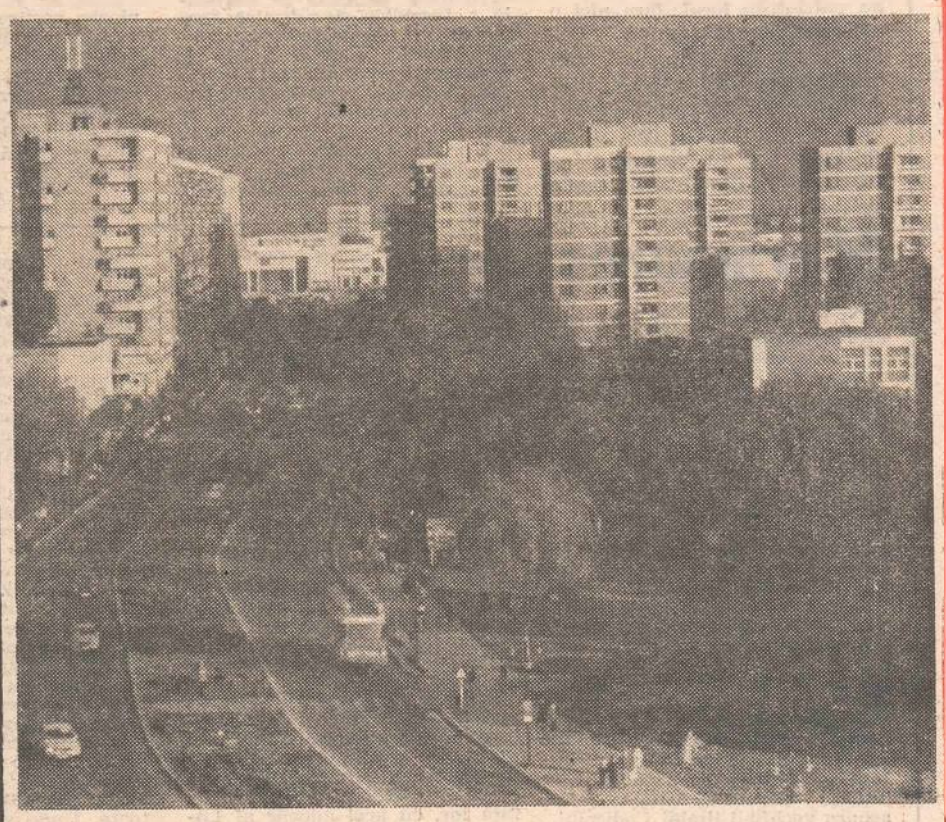

Olt

Rîul Viteaz

Oltul, acest Mihai Viteazul al rîurilor românești, cum îl numea Bogza, și-a făurit în ultimii ani o nouă istorie ; apele sale de cîntec nemuritor au renăscut, au devenit lumină, un simbol al civilizației. De fapt, începînd de acum un deceniu, marele rîu a devenit, pe impresionante distanțe, aici în județul care-i poartă numele, Olt, un fierbinte și vast șantier ; oamenii locului, împreună cu cei veniți de pe alte meleaguri, au început noua zidire a cetăților de lumină, cu sentimentul profund că împlinesc un vis temerar.

În 1979, era racordată la sistemul energetic național Hidrocentrala de la Strejești, cu o putere instalată de 50 Mw. Pentru prima dată, așadar, Slatina, dintr-un mare consumator de energie electrică, devenea producător. Intră în funcțiune apoi hidrocentralele de la Arcești și Slatina, la aceasta din urmă montîndu-se prima turbină bulb reversibil, de concepție și fabricație românească.

Dar Oltul, rîu și legendă, izvor de poezie și de proverbe, continuă să se afle pe un imens șantier. Colectivul de muncă al Antreprizei de construcții hidroenergetice depune eforturi susținute pentru făurirea celorlalte cetăți energetice : Ipotești, Drăgănești, Frunzaru, Rusănești, Izbiceni. La Ipotești se va inaugura o premieră : prima ecluză pe Olt, iar la Drăgănești — microhidrocentrala ce se va instala va asigura cu energie electrică proprie instalațiile de pompare a apei necesare irigării Cîmpiei Caracalului, așa încît rîul viteaz își va prelungi ființa în marea rodnicie a șesului străbun.

AUREL GAGIU
scriitor

Dinspre poarta de vest a țării

Este ca o țîșnire, ca o explozie verticală de forme geometrice bine armonizate. Betonul sever, metalul rigid, gresia docilă, marmura augustă și sticla aeriană intră în alianta frumuseților cotidiene și ne alcătuiesc sălaș. Ceea ce numim cartier este, de fapt, un oraș în oraș. În cazul Oradei, un brat de stea. Căci o grafică de prin secolul 17 ne înfățișează cetatea Oradei în formă de stea. Iar dacă vă voi spune că steaua e în cinci colțuri, cititorul mă va bănui că trag metafora de urechi ca să-mi iasă bine pasienta. Dar, de fapt, o stea în cinci colțuri ne arată grafica acea străveche și tot așa ni se arată și astăzi orașul, reconstrucția lui desfășurîndu-se pe cele cinci brațe ale stelei, într-o cvintă de cartiere vaste și orgolioase. Acestea sînt: Zona de Vest, Nufărul, Iosia, Calea Aradului și Calea Clujului. Ei bine, pe unul din aceste brațe de stea, locuiesc eu visînd că steaua noastră face parte din constelația lyrei.

Cînd m-am mutat aici, în urmă cu două decenii, șantierele răscoleau vatra făcînd-o haotică precum după un bombardament. O vatră pe care mocneau sărături și mlaștini iar, mai către oraș, florării mărunte cît pentru o nuntă sau un botez. Dragostea de floare și pom s-a păstrat însă emblematică așa că în noul cartier spațiile verzi respiră din belșug, printre blocurile aliniate. Cartierul se cheamă Zona de Vest și decurge frumos pînă la hotar. Iar la hotar, un foișor în dulcele stil românesc adăpostește grăniceria și vama, — plus un bufet curat și cochet unde ne abatem uneori, să bem un spriț la loc ferit. De fapt spațiul de acolo are un cu totul alt tîlc: scriitorul și gazetarul din mine pot urmări reacția străinilor la primul lor contact cu explozia arhitectonic — edilitară a orașului. Fără nici un patriotism local, fără nici o hiperbolă circumstanțială, impresia este de metropolă deși cetatea mea orădeană nu atinge nici cifra de 200 000 de suflete. Impresia vine însă de la vastitatea și monumentalitatea construcțiilor. Am auzit acolo, la hotar, cum un cetățean dintr-o țară apropiată și prietenă spunea literalmente că noi, românii, am construit într-un singur județ cît au construit ai lor în toată țara. Iar — adaug eu — partea covîrșitoare a construcțiilor aparține recentelor două decenii și nu sînt ridicate oriunde și oricum ci în simetriile logicii economice și sociale.

Astfel, în Zona de Vest, șoseaua națională perlată paralel și radial de construcții an de an mai maiestuoase, mai frumoase și mai originale, — susține pe amîndouă flancurile ei uzine și fabrici: platforma industrială orădeană, durată în întregime de la Congresul al IX-lea încoace: alumină și energie electrică, mecanică masivă și mecanică fină, materiale de construcție, mobilă, zahăr, produse chimice, mașini agricole, — iată un palmares paradoxal de bogat pentru o perioadă de timp în care un nou născut abia își isprăvește stagiul militar. Aceste ramuri economice diversificate ale Zonei de Vest, coroborate cu celelalte, din oraș și din întreg județul, mereu și mereu mai diversificate, au făcut ca astăzi Bihorul să producă în toate ramurile principale ale economiei naționale. Deci un microtablou al zăcămintelor și meseriilor patriei. Petrol și cărbune, metale rare și metale de rînd, metalurgie și mecanică fină, chimie, textile, blănărie, covoare, sticlă, cristale, alimentare, artizanat etc. etc. etc. Într-o zonă, desigur, cu tradiție industrială reputată ci, totuși, foarte subțire și monotonă față de complexitatea și faima ei de azi.

Țîșnirea, explozia pe verticală a formelor și culorilor geometrizate însoțește astăzi precum ecoul sunetul liniile de rezistență economică. La Oradea și Aleșd, la Beiuș și Marghita, în orașul Dr. Petru Groza sau Salonta. Și nu numai în orașe. În tendința de dezvoltare armonioasă a tuturor zonelor patriei, urbane sau rurale, întreprinderi industriale și încă de anvergură au înflorit și la țară (Holod, Aștileu, Tileagd, Pădurea Neagră etc.) iar, odată cu ele, noile cartiere, în care betonul sever, metalul rigid, gresia docilă, marmura augustă și sticla aeriană intră în alianța frumuseților cotidiene și ne alcătuiesc sălaș.

Și este pasionant să urmărești, de la margine de țară și, apoi, din însuși miezul de construcții și reconstrucții al orașului în procesul lor evolutiv. Într-un oraș care nici nu atinge 200 000 de suflete și pe care-l cunoști pe de rost ca tabla înmulțirii, procesul poate fi urmărit mai clar și mai amănunțit. În capitală, unde se construiește năucitor de mult și de dens, te pierzi în pădurea de așezăminte și te rătăcești pe drumurile pe care le știai în geografia lor de mai ieri. Astfel, căutînd dincolo de Uzinele Tîmpuri Noi, una din adresele la care locuisem în tinerețe, m-am lovit de blocuri turn, nemaigăsindu-i nici umbra. La Oradea, în tot Bihorul, am putut însă și pot urmări ritmul și dimensiunile construcțiilor ca pe un ecran al inimii și rațiunii. De 40 de ani încoace și, apoi, în ritmul vertiginos, de 20 de ani încoace. De la primul bloc turn, răzleț ca un cocostîrc într-un picior, de la marginea pietrii pînă la zecile de blocuri turn, de blocuri lungi, de blocuri curbe, pătrat, rombice, proliferînd mai întîi departe, la periferie, — apoi venind cu noi, ca un salut edilitar, de la gara feroviară, de la autogară, de la aeroport, — de la Băile Felix, de pe Dealul Viilor, de la Stadion, de la Strand, — dinspre Arad, dinspre Cluj, dinspre Brad, de pretutindenea. — ca un marș aparent static dar, în fond, dinamic, al clădirilor spre centru, spre viitorul centru civic unde Statuia Independenței le așteaptă ca un centru pe cerc. E o forță centripetă dinspre margine spre centru, argumentată arhitectonic prin dispariția mahalalelor sordide.

Este ca o țîșnire, ca o explozie verticală de forme geometrice armonizate. Betonul sever, metalul rigid, gresia docilă, marmura augustă și sticla aeriană tîrnosindu-se într-o alianță a frumuseților cotidiene, — pînă la bucuria mea intimă și lirică de-a locui pe un brat de stea.

AL. ANDRIȚOIU ■

Mărturii despre un timp eroic

Orașul

Eram fermecat în copilărie de **Podul Vinerii Mari** de la Rîmnicu Vîlcea, mi se părea că nici pe Mississippi nu poate fi întîlnit un asemenea pod. Cele trei balustrade metalice ca niște jumătăți de cerc abia depășeau geamurile autobuzului lui Zapciroiu pe care, pînă la Rîmnic, îl împingeam noi, pasagerii, pe toate dealurile, fericiți să ne mai poarte și el pe drumul neted. Pe urmă a venit surpriza **Străzii Lungi** de la Pitești cu prăvălile ei mărunte, ca niște mărgele pe o sfoară amărîtă, de bice, de hamuri, de roți de căruță, de butoaie, de sticle de lampă, de gaz, de oale și ceaune și de pirostrii și iarăși credeam că nu poate exista comerț pe lume care s-o egaleze. La București, cînd am ajuns eu, orașul se stringea în jurul Căii Victoriei și al bulevardului fost Brătianu, la Farmacie, în Militari, începeau ogrăzile de pruni, și de cireși și de duzi, păsteau vitele, unde e azi ultramoderna Politehnică, nu sînt mai mult de douăzeci de ani de atunci, era, mi se pare, un fel de izlaz al nimănui, Dîmbovița curgea ca la țară, printre cîrduri de gîște albe, toamna, cînd cădeau brumele, pe lună, te îmbăta mirosul de tizic ars ieșit pe coșurile pitice ale unor cătune risipite nevoiaș pe cîmpuri pe jumătate pustii.

Am refăcut intenționat un traseu al propriei mele memorii și ascensiuni spre Oraș și trebuie să spun că nu mă pot opri să fac mereu această obligatorie moral comparație cu ziua de azi și pe care nici unul dintre noi nu se cuvine să o evite.

Am fost, sînt tot numai două decenii de atunci, la **Baia Mare** și **Turnul Ștefan** era clădirea cea mai spectaculoasă a orașului mineresc. Azi el e doar un pitoresc obiectiv al turismului, orașul desfășurîndu-se într-un splendid evantai de orgolii arhitectonice dintre care unele, cum sînt Casa de cultură și Palatul administrativ, au intrat în noua conștiință a noii opinii publice românești drept criterii de referință.

La **Pitești** sînt puțini care mai știu ce vibrație trezea **Strada Lungă** acum cînd explozia edilitară a condus la imaginea unui oraș capabil în mod categoric să concureze onorabil ca orice mare municipiu european. La **Medgidia**, în plină stepă dobrogeană, urbea pe care am apucat-o, acum două decenii, era mai ales tîrgul sacalelor. Orașul e azi o oază de verdeață, civilizația urbanizării intensive a făcut aici o minune. Pentru mine nu va putea niciodată să fie uitată imaginea urbei arse de sete, ridicînd spre cerul galben de praf miresme pestilențiale printre care se strecura tînguitor glasul unui muezin. Revoluția a fost și aici cu adevărat explozivă. Mi-ar plăcea însă, în bogatul Muzeu de artă al **Medgidiei**, o sală care să dea tinerei generații măsura saltului nostru în istorie.

Nu există, într-adevăr, în țară, un singur oraș care să mai poată fi recunoscut după amintirile de acum două decenii. S-a construit nu numai enorm, s-a construit nu numai din ce în ce mai eficient, sub raportul rigorilor civilizației, s-a construit spun eu cu o patimă, cu o lăcomie, cu o bucurie, care nu pot fi măsurate altfel decît cu dragostea mistuitoare, fără egal, a comuniștilor pentru țara lor, pentru ca această țară să intre mai curînd în rîndul lumii cu fruntea sus.

Vă dați dumneavoastră seama ce diferență zdrobitoare între promisiunile electorale ale cîte unui deputat de pe timpuri că va face, ajuns la putere cu partidul lui, un pod, o moară, o biată școală cu două clase și programul lucid al Partidului Comunist Român care a țesut — acesta e cuvîntul — o rețea a procesului urbanizator cu care a împînzit țara întreagă ! Ar fi, poate, odată, interesant să se facă bilanțul astronomic al tonelor de ciment, de fier beton, de var, de vopsea, de lemn, etc., etc., care au intrat în lumea orașului românesc în ultimele două decenii și care l-au situat pe unul din primele locuri în lume în privința ritmului procesului edilitar.

Să mă întorc la **Rîmnicu Vîlcea**, de unde am plecat să cunosc țara. Peste optzeci de mii de locuitori stabiliți față de zece mii acum mai puțin de două decenii ! Am vrut să-i povestesc fetiței mele, care s-a născut cînd nu începuse încă ascensiunea lui spre civilizația socialistă, și fetița mea abia are cinsprezece ani, adolescența mea la Rîmnic. Ei bine, a trebuit să apelez la fotografii !

Două decenii pentru noua arhitectură a unei națiuni e foarte puțin și, totuși, în aceste două decenii **noi am reconstruit și construit din temelii toate orașele românești !**

DINU SĂRARU ■

Maramureș

Cu ultima mea carte *Iubirea de Patrie* am fost invitat în cinci sate din Maramureș unde am avut prilejul să mă întîlnesc cu mii de oameni la Ieud, Rozavlea, Botiza, Vișeul de Mijloc și Vișeul de Jos.

Istoricul Vasile Georgescu elevul lui Iorga a dus în fiecare sat documentele legate de Maramureș publicate de curînd de Academie care adeveresc vechimea acestor vetre românești și în documentul scris, de peste șase veacuri, iar etnograful Gheorghe Focșa de la Muzeul satului autorul unui tom masiv despre Țara Oașului a împărțit chestionarele legate de Maramureș în vederea alcătuirii altui tom asupra acestui ținut. Vasile Vetișanu de la Institutul de etnografie și folclor din București a fixat pentru august la Ieud sesiunea de comunicări științifice devenită tradițională asupra vechimii limbii Codicelui de la Ieud.

Așadar cîteva zile de lucru intens pentru cunoașterea acestui străvechi pămînt românesc cu tradițiile și frumusețile și suferințele lui.

Eminescu venea în veacul trecut aici în Maramureș mai întîi să ia contact cu ființa poporului nostru, apoi Iorga la începutul secolului din sat în sat se va convinge cum o știm cu toții acum, că aici în Maramureș s-a plăsmuit limba cultă românească, limba codicelor voronețene, de aici pleacă de la Ieud și Rozavlea, de la celebra mănăstire Peri, aici a irupt și a biruit iată, cu peste șase veacuri în urmă, limba în textul sacru românească.

Vorbim limba maramureșenilor : o vorbeam pretutindeni dar ei au fost cei dintîi care au izbutit în ea să-și exprime sufletul mai degrabă în cinci cuvinte pe înțelesul poporului decît în mii de cuvinte neînțelese.

Iată-i cum ascultă cu miile, cu ochii înlăcrimați acești feciori de voievozi, aceste suflete drepte și curate, acești oameni ce vin de sărbători acasă de pe țară de unde sunt plecați la lucru, lasă coasa și haina ponosită și se îmbracă în albul voievodal al strămoșilor lor, ascultă cuvîntul legat de istoria lor, de viața lor încrezătoare și nădăjduitoare întrepătrunsă de jertfa Logosului ce i-a crescut și-i cresc coconii și viața lor de aproape două milenii.

Poate că nici nu suntem chemați poeții, istoricii într-un grai decît să-i însuflețim, să le aducem și readucem contemporanilor noștri mereu și mereu aminte de unde vin în ce au rodit ce este bun și veșnic în viața lor de pînă acum, ce trebuie să lepede și ce se cade să poarte ca pe ochii din cap moștenire pe mai departe.

Am luat aminte vorbind de-a lungul anilor de mai multe ori în fața maramureșenilor că ei nu te ascultă și pleacă din fața ta dacă nu vii cu istoria plenară, cu tot sufletul și viața ta în fața lor, cu acel adevăr al Logosului devenit istorie și în viața lor austeră de zi cu zi.

Ei au crescut în acest Adevăr în Duhul și Adevărul Logosului devenit istorie în strămoșii lor, în părinții lor, în pruncii lor, în viața lor comunitară și cosmică, în satul lor ancestral și teluric picurat pe malul unei Ize sau pe Mara pe Vișeul albastru sau pe valea Cosăului.

Sunt ca albinele împrăștiați la lucrul lor satele par pustii fiecare dus la truda sa pînă seara, dar din cînd în cînd se adună-n amurg sau în zori la ceasul jertfei laudei și împreună ființarea lor se preface în cîntare ce zguduie și cea mai împietrită inimă cu cîntările tărăgănate de la inceput de lume, cu acest Melos primordial cu noduri pe care savanții îl socot de-o imemorială vechime și noblețe.

Uiți că ești pe pămînt ascultîndu-i cîntînd așa cum i-am auzit în fiecare dintre satele amintite și acum și în miez de iarnă la Rozavlea și Botiza în amurg în alt ceas de amurg la Vișeul de Jos și dimineața în cel de mijloc și mereu la Ieud.

Au trăit greu și viața lor de-a lungul veacurilor pe aceste văi de-o divină frumusețe n-a fost scutită de luptă și trudă extraordinare. Pămîntul dă puțin și cere multă osteneală, dar este lucrat în terase pînă la munte din neolitic cum spune Gheorghe Focșa. Au dobîndit prin viața austeră o frumusețe fizică aparte au apă și aer bun spun ei și lapte de la turmă și n-au stare brațele lor pînă nu se înhamă la greul izbăvitor în adînc de pămînt la pădure la coasă iar mulți dintre ei la cărturăria cea adevărată.

Iată mîinile trudite ale Ilenei din Ieud o fetiță de doisprezece ani. Tata-i dus pe lume la coasă, spune, eu cu mama lucrăm pe cîmp pentru cei șapte frățiori mai mici. Mîinile Ilenei din Ieud sunt sfinte ca și ochii ei rupți din lacrima Luceafărului de ziuă.

Știu să facă sărbătoare din toate. Unde sunt doi sau trei maramureșeni laolaltă începe cosmica bucurie a nunții fără sfîrșit.

Iată trei femei în țintirimul bisericuței de lemn de pe deal din Ieud unde s-a descoperit Manuscriptul celebru, stau pe iarbă ca niște împărătese și cîntă bolborosind graiul omului primordial ce-și cunoaște destinația de slavă.

Să-mi fie îngăduit să mulțumesc primarilor acestor sate în care am fost, învățătorilor ce ne-au ascultat, minunatelor gazde ce ne-au primit, sufletelor satelor Ioan Marcu și Alexandru Bilț de la Ieud, Grigore Andreica de la Rozavlea, Vasile Mogdău de la Șieu, Isidor Berbecaru cu soția sa Victoria învățătoare țesătoare de covoare maramureșene cu expoziții în mai multe orașe din țară, Dunca Ioan și profesoara Maria din Vișeul de Mijloc dimpreună cu tot satul Mihai Cosma din Vișeul de Jos, fratelui Mihai Roșca țăranul plin de suflet și cunoscător de cîntece străvechi maramureșene ce te umple de fericire ascultîndu-l, Grigorie de la Poienile Izei, Grigorie și Marița Sas, Moșului primar Vasile Deac din Bogdan Vodă veșnic pe drumuri pentru ridicarea vetrei voievodului și atitora încă al căror nume spațiul nu-mi îngăduie să-i amintesc aici.

Șoaptelor, cuvintelor ce ni se adresau cînd plecam din satele amintite — să mai veniți ! să nu ne uitați pe noi maramureșenii ! nu le putem spune decît că odată fiind împreună într-un Duh al Bucuriei și Adevărului al iubirii curate față de tot ce există în spiritul Logosului întrupat într-o istorie devenită Patrie, vom rămîne știu cu toată ființa pentru totdeauna.

Iubirea este singura noastră datorie uriașă inepuizabilă greu de împlinit iubirea ce nu piere niciodată. Maramureșul este fiica iubirii Logosului întrupat în istorie.

IOAN ALEXANDRU ■

Contemporani cu istoria

(Urmare din pagina 9)

ca pe făloasă ambiție a unui, e drept genial, condotier.

Ne-am luminat, după despuierea unor arhive misterios zăvorite ani și ani (unele, din țări apropiate, încă mai au lacăte) de evenimentele prezentînd la dimensia reală adevăratele intenții ale sublimului în toate Avram Iancu din care o istoriografie confundîndu-se adesea cu desemnul de bîlci al cromolitografiilor vroia să facă un slujitor al unui „drăguț" de împărat.

Anii 1877—1878 ni s-au proiectat (nu doar în peliculе și nu doar în plina de merite epopee romanescă a lui Paul Anghel) ca un dramatic „film" real ; participarea noastră la victoria istorică pentru întreaga civilizație a Europei a apărut în toată gloria ei stropită cu sînge. Ni s-a oferit întreaga „distribuție" a acestui film, vreau să spun că li s-au recunoscut meritele de excepție în înfăptuirea Independenței și acelor bărbați pe care (ulterioare) avataruri politice i-au lipsit, vremelnic, de o judecată obiectivă a faptelor săvîrșite.

Tot astfel s-a vorbit despre un 23 August 1944 al Revoluției de redeșteptare națională, antihitleristă și antiimperialistă.

Tot astfel au fost relevate meritele armatei române în îngenuncherea definitivă a fascismului. România a fost **o mare putere militară** a sfîrșitului de război și nu doar cimitirele ci și cronicile s-ar cuveni să mărturisească adevărul.

Sînt toate acestea merite ale istoricilor, desigur, dar e în primul rînd vorba de meritul **climatului politic** în care ei au fost lăsați (și ajutați) să lucreze. Doar rîvna lor n-ar fi fost de-ajuns.

România socialistă a repus în circulație cultul eroilor, cultul pentru valorile și personalitățile fundamentale ale culturii și ale gîndirii politice românești, cultul tricolorului, cultul datinilor ce ne sînt zestre de spirit și o națiune ce își privește trecutul cu atîta gospodărească grijă nu poate visa decît la un prezent **fertil** și la un viitor, cum îl visa Poetul, **de aur...**

Festivalul național „Cîntarea României"

La izvorul cu apă vie al umorului popular

Ființează de peste un sfert de veac așa-numitele brigăzi artistice, la început denumite într-un fel puțin adecvat spiritualității acestui popor, care și-a făurit o satiră ingenioasă, perfect adecvată realităților ajungînd la începuturile teatrului la cînticelul comic și vodevil. Cu mare forță și originalitate de creație poporul român a știut să învingă vicisitudinile și a realizat cînd și cînd, chiar în acele condiții, opere memorabile, singurele care au păstrat viabilitatea acestui gen de spectacol. Integrarea lui în uriașa mișcare de educație și creație care este Festivalul Național „Cîntarea României", inițiat și călăuzit îndeaproape de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a deschis noi orizonturi și pentru această formă de creație.

Așa se face că îndeosebi la ultimele ediții ale acestei competiții naționale, asistăm la o deplină consacrare a amintitului gen de spectacol, izvorul de apă vie din care se adapă, ca să-l parafrazăm pe Eminescu, fiind satira populară. La ultima ediție ca și la cea în curs de desfășurare imensa majoritate a formațiilor care au dominat artistic întrecerea au fost cele de factură populară, nu neapărat folclorică. Interesant este și faptul că județul care s-a prezentat cu cele mai valoroase formații de satiră și umor din țară a fost Sălajul, în perimetrul căruia nu funcționează nici o formație profesionistă care ar fi putut da o mînă de ajutor. De la „Biciulitul nevestelor", formația care în ediția trecută cucerea sufragiile universale ale publicului și juriului, iată de data asta au fost vreo opt peste media pe țară, fie ele de provenință urban-muncitorească, fie rural-țărănească. Un județ care a oferit un exemplu aproape similar a fost Argeșul, excelînd prin binecunoscutul cvartet profesoral și formația sătească Filfeni, revelația actualei ediții. Lor li s-ar putea adăuga și Bihorul.

Evoluții de anvergură au mai demonstrat fie formații vechi, cu un bun renume în acest concurs, fie formații debutante. Să numim dintre primele Electromotor — Timișoara, Moldoplast — Iași, Hipocrat — Brăila și mai ales Laminorul de tablă subțire din Galați de sub conducerea măiastră a lui Valentin Iancu. Da, așa ar trebui să arate o formație dintr-o întreprindere încărcată de problemele acesteia, tratîndu-le cu satiră și umor, dezinvolt ca într-o șezătoare la țară. Să fim clari: Valentin Iancu nu a folclorizat problematica muncitorească, dar a atacat-o în același spirit popular, închipuind un șir de scene care de care mai revelatoare. Estradă? Nicidecum, mai curînd comedie majoră. Ar trebui ca acest exemplu să fie studiat și extins pentru a ne debarasa de șabloane, trei pași la stînga și la dreapta, și de refrenele care uneori, ca pronunție, nu calcă pe pași, ritmul silabo-tonic fiind anapoda.

Alteori spectacolul e compus din două — trei monoloage sau scheciuri, degajînd hohote de rîs, ca Hipocrat — Brăila, unde maestra de ceremonie rămîne Margareta Rădină pe care în calitate de comediană aș pune-o în rînd cu marea actriță Draga Olteanu. Moldoplast-ul ieșean contină pe o deosebită muzicalitate continuă cîntecele comice ale înaintașilor săi moldoveni.

Spectacolele de la Dîmbovița continuă să fie niște puneri în scenă sui-generis, contînd pe seama și pe experiența scenică acumulată în acest sens sub direcția ilustră a lui Mihai Dinicu. Dragodana e o formație de satiră în mers, un drum spre cîmp sau în plin lucru, cum a conceput-o de la început mult regretatul ei animator, profesorul Al. Stanciu. Nu întîmplător tocmai asemenea formații au abordat problemele la ordinea zilei, cele muncitorești, pe cele evidențiate de forumul democrației revoluționare, cele sătești, pe acelea ale noii revoluții agrare, așa cum se pun ele în momentul de față. Cu toți, textieri, instructori și interpreți — ne referim la formații de genul celor citate mai înainte — au dovedit maturitate, perspicacitate politică și discernămînt critic. Nu ne mirăm de aceea deloc faptul că susținerea în cadrul colectivelor de oameni ai muncii a acestor programe s-a transformat în fructuoase dezbateri.

Dar dacă venim în zilele noastre vom regăsi iar revelații ale satirei și umorului, chiar dacă nu s-au constituit și stabilizat ca stiluri. Ediția trecută a excelat „Pro parodia" Craiova, de data asta formația de pantomimă a Antreprizei de construcții din Brăila.

După cum au început să se impună stilul alert, replica aparent absurdă, reminiscențe din activitatea artistică studențească la formații, ca I.I.R.U.C. București, sau și mai recent la Contactoare și Casa științei și tehnicii pentru tineret de la Buzău. Din București, în nota lor obișnuită, formațiile de la I.T.B., I.M.G.B., Vulcan, ICRAL Vitan și cîteva instituții științifice, nota obișnuită însemnînd și o seamă de locuri comune, de banalități.

Ne aflăm în fața unei uriașe mișcări dotate cu anumite vîrfuri, promotoare ale noului, cu mare succes de public ca și cele de factură populară. Cele două stiluri pot și fuziona avînd ca element comun priza la public, modelarea după reacțiile acestuia, dar ce interes avem în aceasta? Una din marile carențe ale mișcării de satiră și umor punctată pînă acum a fost tocmai uniformizarea, șablonizarea. Nu trebuie repetată această eroare antiartistică.

Iată de ce credem că acest comic popular, cum l-ar fi numit cel mai mare exponent al lui, Constantin Tănase, se află acum la o mare răscruce; să se debarasce de modul vetust de a face umor, sau să continue să găsească motive și pretexte pentru a-l dezvolta în spectacole artificiale. Părerea noastră este favorabilă în mod categoric primei orientări care s-a impus de jos în sus. Este adevărat că aceasta presupune o muncă uriașă, renunțarea la o seamă de „specialiști" în brigăzi artistice, care practică un mercantilism deșănțat îndeosebi în perioada concursurilor. Să antrenăm în această activitate forțe mult mai talentate, mai pline de spirit critic și fantezie, de responsabilitate.

Fără pretenția că noi avem în mod absolut dreptate, supunem celor interesați acest punct de vedere, pe care sîntem gata să ni-l apărăm din motivele deja enunțate. Trecem pe recepție.

NICULAE STOIAN

atelier literar

de G. Dumitrescu

Epigona: „Documentele anexate" nu sînt cu totul edificatoare; ele lasă totuși impresia că aspirația dv. spre o proprietate personală nu e de loc nejustificată (vom vedea, în continuare). Să nu vă faceți, însă, iluzia că a construi „o casă a ta" e un lucru simplu și ușor!...

Em. Bălțianu: Mult mai slabe ca precedentele, lucruri de inerție, manufactură fără inspirație.

Diana Dunăreanu: Lipsesc și acum elementele necesare unei evaluări realiste, întemeiate, a înzestrărilor și perspectivelor dv. în domeniul poeziei. Textele trimise, dedate unui nesfîrșit, invariabil, delir de vorbe și metafore, în fața oglinzii, nu permit totuși o concluzie negativă (poate fi vorba de o neinspirată experiență întîmplătoare, de un mimetism mecanic trecător, de un drum greșit — drum greșit căruia îi aparțin, de altfel, și unele înclinații dezagreabile și păgubitoare, cum ar fi lăudăroșenia și parada, răzgîiala și infatuarea, etc., reflexe probabile ale unei ambianțe needucative, de răsfăț excesiv). Dacă sînteți un om într-adevăr dotat (cum se poate bănui uneori „printre rînduri") veți găsi, fără doar și poate, mijloacele și tăria de a părăsi acest drum greșit, de exibiționism și vilvă, de a pune în valoare, prin muncă stăruitoare și modestă, zestrea dv. reală. Acest răspuns al nostru, oarecum buscular, nu vrea decît să vă ajute în acest sens.

Emil Nae: S-ar putea să fie ceva (încă nu e deplin lămurit); cîteva texte aduc unele semne („După ploaie", „Resemnare", „Punct de vedere") pe care sperăm să le putem vedea decisiv confirmate în viitoarele manuscrise.

Mariana Postelnicu: „Vîntul bătea — ziceți — în **corcondanță** cu sunetele unei muzici". E foarte posibil (și oricum, acceptabil...). Lipsește, însă, „corcondanța" între scrisul dv. și ortografia limbii române! Ceea ce, trebuie să recunoașteți, nu mai e deloc acceptabil!...

A. Valoni: Un vînt secetos, de uscăciune „teoreticistă"... Cîte ceva, în „Pe neașteptate", „Martirii", „Nici o tiranie", „Ningea albastru". În privința semnăturii, numai dv. puteți decide.

I. Șpan: Broderii mărunte, de cerc închis, în care n-au pătruns încă destul marile revelații ale vieții, ale lecturii, etc., care trebuie să hrănească și să fecundeze talentul... Performanța și ecoul lor rămîn, deci, mai degrabă șterse, modeste. (Ceva, în „Meditație", „Doar", „Risc").

Gh. Ioniță: Lucruri din ce în ce mai slabe, grăbite, insăilate, producție de serie... Încurajările noastre nu trebuie să vă deruteze: mai aveți mult de învățat, de citit, de exersat, trebuie să vă continuați școala (fără de care nu veți fi niciodată un om întreg, necum poet!...) ș.a.m.d. Cu alte cuvinte, trebuie să vă orientați preocupările și eforturile în primul rînd asupra pregătirilor, studiului, acumulărilor, și nu, cum se pare că tindeți, spre înjghebarea unei „fabrici de poezie" (pentru care nu dispuneți încă nici de „materia primă", nici de „utilajele", nici de „sursele de energie" necesare!...).

I. Paraschiv: Mulți corespondenți (printre care, desigur, și dv.!) nu găsesc necesar (nici măcar dintr-o bună cuviință elementară!) să-și semneze — citeț! — scrisorile și poeziile, mulțumindu-se să-și scrie numele pe plic. Plicul, însă, adesea se murdărește, ori se rătăcește de conținutul său, astfel că numele autorului rămîne necunoscut și, deci, nu i se mai poate răspunde. Aceasta este explicația, în cele mai multe cazuri.

E. Surda, M. Scinteioară, D. Chițiba, E. Bertzi („...mugurii le poate reda"?!...), **C. Riena, D. Pietraru, N. Simona, Florina Drăgan, N. I. Petricsek, Anișoara Ivu, Alexandru Pop, Victor Sitaru, Carmen Sima:** Nimic nou! **Răzvan Demetriade, C. Piasețchi, Zizi Chivu, V. Vereștiuc, Cl. Loghin, Marius Popoviciu, Dinu Matei, Șerban Gabriel, Luciana Manciu, Dana Banu** („...iați caii și dute"?!...), **Corneliu Catană, Ortansa Petrea, D. Khuser, Gabriela Coman, Fl. M. Focșa, Jya Negri, Cristina Asaftei, Liana Manolescu** (ceva, în „Falsa rațiune"), **Benone Nedea, Floarea Dan, Mimi Foișor, E. Zugravu, P. Micreanu, Aura Deda, Causio Arodri, O. Rodica, Doina Iordache, Dan Cristian, Gabriela Dragoș, Mihaela Dordea, Dumitru Tincu, Dumitru Buhăianu, Petru Mora, Ioana Angelescu, George Tei, Paul Alexandru** — București. **Andrei Andru, Martin Eden, Raluca Silaghi, Iulian Azoiței, Lil Eug. Titi, Eol Efemer, August Iulian, Andi Popa, Ana Zed, Marius Cunțan, Marga Moldoveanu, T. Hedeșiu, Monica Manea, Sandu Doiceanu, Nicolina Mitu, Lenuș Negru, A. D.:** Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N. R. Manuscrisele nu se înapoiază.

Icara

Plină de carnea ta
de cuvintele tale
încerc să inot în
această noapte stranie și pustie
să nu-mi mai amintesc
de mine de tine
de micul nostru infern
alimentat mereu
de nostalgia unor timpuri imemoriale
mă desprind de mormanul
de ambalaje
al sufletelor noastre
mă desprind
după fiecare operație
de gituire tacticoasă a emoției
mă desprind mă desprind
mă desprind
uitînd că soarele
e mereu prea aproape de noi.

DORIS CAVADIA

Descîntec pentru copil

Trei stele cuminți
patru licurici
și-o fărîmă de galben de soare
amestecate cu leac de nalbă
din poiana carului mare.
Să-ți aducă o păsărică în cioc
trei smicele de zorii zorilor
patru fire de iarba fiarelor
și-un dram de noroc.
Bea, tată, din ulcică de lut
puterea ursului auroră
izvor ne-neeput
de apă vie și apă moartă
pentru pîrdalnica soartă
leagă-ți cerul și pămîntul
de brîu
să-mi fie și mie bine
sub snopul de grîu.

GH. DUMITRESCU

Poem

Dimineața
cînd mă trezesc
primul lucru pe care
am grijă să-l fac
e să-ndoi o margine
a visului
ca să știu
unde am rămas...

ROSE TALL

Zare

Păsări de toamnă
Își fac cuib
Sub mina-mi pusă
Streașină la ochi.

OVIDIU CLANCA

Campestră

Ierbile au ologit
și nu mai pot pleca nicăieri
deși vîntul le-ndeamnă la drum
din răsputeri.

Vitele înfometate
le pasc cu solemnitate
și cu dichis
apoi le rumegă
cu ochii beți de muște
și de vis.

E-o liniște bună
blîndețe tăcere
razele soarelui
își ling degetele
mînjite cu miere.

Un izvor pe-aproape
se spală pe pleoape
cu apă rece
...Și vremea trece...

EMIL GAVRILIU

Doi

Urăsc numărul doi
ca pe emblema unei uniforme de școală
Cînd cumpăr bilete
la un spectacol
la o expoziție
la un concert
sînt întrebată în mod indecent
— Nu sînteți doi?
Nu,
oricît aș vrea nu pot face față
acestei cereri nemaipomenite
de a mă întinde pe două locuri
de a umbla la braț cu mine însămi
sau de a pune un plasture
pe cele două bucăți de inimă
pe care printr-un accident
le port în piept.

ROXANA MARIN

Scrisoarea soldatului

Se înarmează
sînt indiferenți
recompun suferința
cu migala artizanilor niponi
pînă la inefabil

O ridică în soare
o scînteie
o încearcă în dinți
doar-doar mai ieftin
mai iute
o vor viri
în săculețul cu monede prăfuite și reci;

proiectează tranșee
atît de înguste
încît nici spaima cu două cocoașe
nu s-ar ascunde!

Iubirea mea naivă
de ce tresari?
iubirea mea
unde să fugi?
vînat de buza nopții
sfîrcu-ți mușcat
cum să-l ascunzi?

E toamnă pînă peste creștet,
e toamnă fără vindecare.
Și mă gîndesc mereu la tine
Și simt reînviind în suflet
tulburător de dulce al iubirii freamăt:

Din zarea-neremenită parcă la un ordin
vin vești din ce în ce mai rar,
abrutizat și melancolic
te chem, îți cînt și te alint;

stîng-drept, iubirea mea,
ordonați, iubirea mea,
înainte, iubirea mea!

DAN CHEȘU

Viitorul nu vine oricum, ci cu uneltele lui!

● dialog cu dr. ing. DAN ROMAN, director științific al Institutului de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru tehnica de calcul ●

— Cînd am mai rămas cu o singură viață, n-am vrut să mai joc! Vă mărturisesc că m-am enervat pe calculator și mi-a venit să-i fac ceva, dar n-am știut cum să-l șicanez. Jocul e fascinant, tot timpul e pericolul să calci pe șerpi și să pierzi toate merele, iar zmeul apare peste tot, unde nu te aștepți. Ce puteam să fac?

— Cu calculatorul sau cu zmeul?

— Cu amîndoi?

— Zmeul poate fi evitat printr-o mînuire inteligentă a calculatorului. Calculatorului, în sine, n-aveați ce să-i faceți, decît să-l folosiți inteligent.

— Copiii aceștia mici care vin aici în mai multe serii ca să se joace la ele, cum reușesc să se descurce? Am înțeles că unii își alcătuiesc chiar singuri programe, e drept, mai simple, dar sînt copii și fac programe de calculator pentru jocurile lor. Cum au învățat?

— Anul trecut, după ce am fost numit director tehnic al institutului mi-a venit ideea de a organiza o tabără de schi și calculatoare. Am căutat copii, instructori de schi și cercetătorii noștri au plecat la Baciu, lîngă Brașov, pe post de instructori de calculatoare. Au fost 30 de copii, împărțiți în trei grupe de vîrstă. În timp ce unii învățau să schieze, alții se jucau la calculatoare. După cîteva zile de joacă, i-am trecut la lucruri mai complicate.

— A mers?

— Perfect! Nu-i mai puteam scoate la schi, ca să facem loc seriei următoare. Cabanierii, la început, au zis, ce calculatoare, cum să le folosești la joacă și cum să-i înveți pe copii cînd ei nu știu tabla înmulțirii? Iar spre final, după ce terminau treburile la bucătărie, veneau și ei lîngă elevi. Să-i auziți pe copii cum spuneau, schimbă-mi programul! pune-mi alt disc nu-mi place imaginea de pe imprimantă! Astă la elevi de clasa a doua.

— Mi se pare neobișnuit. Și la ce folosește?

— La ora aceasta în lume, calculatoarele personale reprezintă niște embrioane ale societății informatizate de mîine. Ele vor reprezenta niște stații inteligente de lucru la domiciliul omului. Numai în acest an pe piața mondială se vor comercializa 11 milioane de asemenea calculatoare.

— Regret, la ce pot fi folosite?

— La toate, la memorarea datelor de naștere ale prietenilor, la eșalonarea diferitelor termene, la ordonarea rețetelor de bucătărie, la calculul cotei de întreținere, la rezolvarea problemelor de matematică, fizică sau chimie pentru copii, la predarea unor lecții tehnice de orice profil, fișe și evidențe de materiale în uzine, urmărirea tehnologiilor, la înregistrarea pacienților, a diagnosticelor lor, a tratamentului prescris pentru fiecare, la proiectarea pieselor etc., etc. Calculatorul se conectează la televizorul obișnuit și la casetofonul din casă în care se introduce caseta cu program. Vă dați seama, dacă acești copii, în clasa a II-a sau a V-a știu să lucreze cu un minicalculator, sînt pasionați de el, peste cîțiva ani avem niște prieteni siguri. În plus, îi ajutăm să-și ușureze munca, studiul, cunoașterea.

— Cum ați ajuns la această tabără?

— Existînd și în țara noastră preocupări pentru realizarea de calculatoare personale am început să ne preocupăm de folosirea acestora pentru instruirea asistată de calculator. La noi în țară au intrat în producție de serie minicalculatoarele personale **aMic** și **pRAE** și după succesul primei tabere din ianuarie, avem deja în plan mai multe. Interesul copiilor și al părinților a devenit enorm. C.C. al U.T.C., U.A.S.C.R., Consiliul Național al Organizației Pionierilor vor organiza cu sprijinul nostru tabere la Cîmpulung Moldovenesc, la mare și la munte și sînt convins că în următorii ani vom înființa asemenea cercuri și pe lîngă facultatea de specialitate de lîngă fiecare filială din țară a institutului nostru.

— Tovarășe director, sîntem la cel mai mare institut de tehnică de calcul din țară și am vorbit atît de mult despre copii și calculatoare încît unii ar putea fi tentați să creadă că vă ocupați numai de asemenea lucruri.

— Nici vorbă! Dumneavoastră ați început, iar copiii și calculatoarele sînt o chestiune din afara programului, importantă pentru noi, pentru că ține de educația și pregătirea tinerilor pentru calculatoare. Dar preocupările noastre mari sînt altele.

— V-aș propune să le treceți sumar în revistă. Și dacă puteți într-un limbaj mai accesibil, nu neapărat din cauza cititorilor, ci a mea. Nu pot scrie prea repede cuvintele tehnice și nu înțeleg mai nimic din acest domeniu. Mă jenez, dar acesta este adevărul.

— Institutul nostru a fost înființat în anul 1968, în perioada de început a tehnicii de calcul în România. Vă dați seama ce recent am început? Cînd am sărbătorit 15 ani eram mîndri și fericiți. Douăzeci de ani în acest domeniu au însemnat o

Fotografii de PAUL AGARICI ■

revoluție, generată în primul rînd de ideea președintelui Nicolae Ceaușescu, cel care ne-a cerut să gîndim cu capetele noastre. În 1968 au venit și primele promoții cu studii de specialitate. În acei ani oamenii noștri mai mult învățau decît cercetau. Dar într-un timp foarte scurt am ajuns să ne ocupăm pozițiile și să devenim stăpîni pe domeniu. În 1984, Institutul de cercetare științifică, inginerie tehnologică pentru tehnică de calcul a ajuns să aibă contracte de cercetare în valoare de peste 160 milioane lei. Numai în ultimii 5 ani am realizat peste 20 de produse și tehnologii noi, circa 30 de aplicații ale tehnicii de calcul în diverse domenii ale economiei naționale. La noi s-a proiectat minicalculatorul I 102F, terminalul de introducere de date pe disc flexibil TDF, microcalculatoarele personale, seria unitară de module de memorie cu semiconductoare, tehnologia pentru fabricarea seriei de memorii de semiconductoare, sisteme de operare performante, compilatoare, programe de aplicații complexe.

— Un nespecialist cu greu ar putea judeca un asemenea bilanț. Vă mărturisesc că nici eu nu-mi dau seama dacă e mult sau este puțin.

— S-ar fi putut și mai mult. Și o să facem! Dar ca să vă spun un lucru mai simplu de înțeles. Cu douăzeci de ani în urmă importam calculatoare. La hard eram dependenți de importul de tehnologie, dar am ajuns să ne producem singuri calculatoarele. Tehnicienii noștri din producție au făcut pași enormi. Institutul, pentru că noi dispuneam și dispunem de inteligența necesară, a început să se ocupe de partea de inteligență, adică de soft (partea de programe). Și-n lume s-a produs o mutație de la hard la soft (de la utilajul de calcul la programele pentru calculatoare). Ca să dăm un exemplu, acum din prețul unui calculator complet echipat, 20 la sută valorează el ca aparat și 80 la sută valorează inteligența. I-am adunat pe cei mai buni matematicieni, i-am specializat, și am ajuns să avem autori de programe. După ce-am ajuns la un nivel în producția de calculatoare, s-a constatat că nimeni nu le mai cumpără fără programe. Sînt printre inițiatorii ideii de a oferi la vînzare sisteme la cheie, adică un calculator împreună cu programul de aplicație și serviciile aferente.

— Facem programe de calculator și le vindem altora? Sînt țări începătoare în domeniu sau țări cu tehnică avansată?

— Am vîndut programe pentru proiectarea de circuite imprimate, pentru mecanică, și le-am vîndut și în țări în curs de dezvoltare dar și în R.F. Germania sau în Austria. Asta este dovada că într-un timp foarte scurt am făcut un salt fantastic.

— E chiar așa mare lucru să vinzi programe de calculator?

— Vedeți discul acela? Doi ingineri tineri, absolvenți de cîțiva ani au lucrat un an de zile și au realizat un program pe care l-am vîndut cu 70 000 de mărci. Vine cîte un contabil și zice, cum, discurile alea fac atîtia bani? Unii nu realizează ce preț enorm are inteligența pură. Și noi am ajuns să avem specialiști capabili să facă programe de orice nivel, pentru oricine în lume.

— Și de ce nu facem cît mai multe asemenea programe ca să le vindem celor interesați și să le luăm banii?

— În momentul de față pe piața mondială se solicită programe pentru minicalculatoarele de 32 de biți, fiind cele mai răspîndite; or, noi nu producem decît calculatoare de 16 biți și deocamdată ne lipsesc aceste calculatoare martor. Dar și așa exportăm programe iar pentru economia națională am pus la cale programe de proiectare asistată de calculator.

— Chiar avem așa buni cercetători?

— Dacă mi-ar cere un mare producător să accept transferul unuia contra unei sume, i-aș zice, poți să-mi dai kilograme de aur, nu-l dau. Dan Costăchescu, Claudia Dumitrescu, Vladimir Bărbuntoiu, Cristian Stănescu, Nicolae Manea, Liviu Iftode, Viorel Darie, Victor Martin, Adrian Lustig, Visarinia Ion, Valentin Ionescu, Valentin Cean pot realiza programe de calculator pentru orice nivel. Și toți sînt tineri, în jur de 30 de ani.

— Nici dumneavoastră nu sînteți mai bătrîn! Sînteți socotit un specialist în domeniul realizării de programe de proiectare asistată de calculator, ați susținut și doctoratul în domeniul realizării unei programe de proiectare pentru o rețea de calculatoare. Aveți 36 de ani și sînteți directorul științific al celui mai mare institut de cercetare în domeniul tehnicii de calcul din țară. De fapt cine sînteți dumneavoastră?

— M-am născut în 5 august 1949 la Buzău și am urmat școala de muzică și arte plastice din Ploiești. Cîntam de preferință preclasici și mergeam la festivaluri. Cu vioara am ajuns pînă la faza republicană. Dar într-o zi m-am întîlnit la cineva cu celebrul profesor de matematică din Ploiești, Ion Grigore, unul dintre cei mai buni din țară. E și un mare epigramist, e și unul dintre întemeietorii Gazetei matematice, a inițiat o sumedenie de cercuri de matematică în județul Prahova și a avut clase care în întregime au intrat la facultate din primul foc. Omul acesta îmi spunea mie, un copil, ca să mă impresioneze că vioara nu mai are viitor, matematica e șansa noastră a tuturor. Așa am trecut de la școala de muzică la liceul I.L. Caragiale dorindu-mi teribil să semăn cu omul acesta iubit și admirat de tot orașul. Am dat admitere la facultatea de automatică din București și-n 1973, cînd am terminat, am fost repartizat la Institutul de tehnică de calcul. Din primul an am trecut la grafică în domeniul calculatoarelor, o pasiune a mea încă din studenție.

— Ce înseamnă grafică în domeniul calculatoarelor?

— Orice fel de reprezentare grafică, tehnică sau artistică, realizată pe calculator. Conform cercetărilor, s-a constatat că omul percepe mai bine o imagine grafică. Milioane de cifre înșirate pe hîrtie pentru ochi valorează mai puțin decît o imagine. Ochiul transmite creierului 3 milioane de biți pe secundă și asta nu poate face nici cel mai deștept calculator din lume. La început, șeful meu a zis, du-te și tu pe la TIB și vezi ce-i cu calculatoarele. Atunci am intuit o chestiune de mare viitor — proiectarea asistată de calculator. Pînă atunci la noi nu se puneau asemenea probleme. Am devenit șeful colectivului de proiectare asistată de calculator, apoi șef de laborator. A fost primul colectiv și primul laborator care au dat tonul în țara noastră în domeniul proiectării asistate de calculator utilizînd echipamente interactive. Apoi au „mirosit" și alții că aici e o poartă enormă spre viitor și au înființat și ei asemenea colective. Acum avem un program național de proiectare asistată de calculator și am obținut deja rezultate serioase.

— Dar performanțele dumneavoastră în acest domeniu care sînt?

— Mă mîndresc cel mai mult că am pus bazele acestei activități la noi, în mintea și în inima unor cercetători foarte tineri care au reușit apoi să realizeze programe de nivel mondial pe care să le vindem în țări cu tehnică de vîrf. Mi se pare fantastic! Softul e o marfă extraordinar de prețioasă, de bine plătită. Ar trebui să transformăm acest început într-o industrie de programe. Beneficiile ar fi enorme.

— Cum?

— Trebuie să atingem o anume productivitate în realizarea de programe. Pentru asta sînt necesare unelte de programare, adică programe auxiliare care ajută la obținerea programelor de aplicație. Apoi se impune o utilizare a standardelor internaționale, folosirea modulelor tipizate. Și cu utilaj martor, din cel folosit în lume pentru care să vindem și să furnizăm programe, am putea realiza niște beneficii enorme.

— Cum cercetați și conduceți în același timp? Sînteți de vîrsta subalternilor dumneavoastră sau mai mic! Ați reușit să puneți la cale un program prin care calculatorul să proiecteze ceva?

— Bineînțeles. Programele de proiectare asistată de calculator, introduse, de care vorbeam, au fost inițiate și coordonate de mine și realizate împreună cu colegii mei tineri. Am creat colective mici, de cîte 5—6 cercetători, conduse de cîte unul de 25—30 de ani, care lucrează eficient, ordonat, inteligent. E o plăcere să lucrăm împreună.

— Am văzut, în birouri, în ciuda aglomerației, e o atmosferă destinsă, calmă, și nu sînt decît băieți și fete, dacă nu mi-ați fi spus cît valorează un disc din acelea, aș fi fost înclinat să cred că nu sînt decît o grupă de studenți la seminar.

— E o stare de lucru cu oameni tineri care dau totul. Aceeași imagine se poate vedea și-n filialele noastre din țară. Eu sînt mai atașat sufletește de cele din Brașov și Craiova la a căror înființare am participat și am pus umărul. Dar în toate e aceeași atmosferă. Filiala din Brașov, după 6 luni de activitate, are contracte în valoare de 10 milioane lei. Dacă lucrurile vor evolua pe făgașul lor firesc, dacă vom acoperi nevoile noastre și vom rezolva problemele pe care le avem, tehnica noastră de calcul va avea parte de ani buni, ne vom putea afirma în lume ca mari exportatori de inteligență.

— Vă doresc sincer, dar eu nu pot uita calculatorul acela cu zmeul care era mereu pe urmele mele prin grădina cu mere. Ceva îmi dă ghes să mă întorc și să-l strîc, asta pentru că îmi pare rău că n-am învățat programare și că nu mai am nici o șansă.

— Tocmai de aceea am început și cu copiii. În cîțiva ani noua generație va privi calculatorul ca pe un obiect strict necesar, util și simplu.

CORNEL NISTORESCU ■

Un mijloc de a economisi energie și materii prime:

Ultrasonarea acumulatoarelor

Ș-au scurs mai bine de 5 ani de cînd, în 21 februarie 1980, am scris despre un fizician din Brașov, Ilie Gavrilă, și despre ideea sa de răsunet internațional, științific și practic, referitoare la ultrasonarea acumulatoarelor. Dacă revenim azi, o facem spre a nota că descoperirea conferențiarului doctor Gavrilă (de la Catedra de fizică și chimie a Universității din Brașov), brevetată în 1975 sub numele de „Procedeu de obținere a unui electrolit pe bază de acid sulfuric pentru acumulatoarele cu plumb" (nr. 61 020), a înregistrat progrese pe ambele planuri (strict științific și de aplicare concretă), dovedindu-se un „argument" serios într-o bătălie mai actuală acum ca oricînd, cea a materiilor prime (plumbul în speță), a refolosirii și recirculării lor. Se cuvine însă, fie și succint, să reamintim datele problemei. Invenția lui Ilie Gavrilă, avînd ca punct de plecare o teză de doctorat susținută sub îndrumarea profesorului Vasile Mihu din București, privește îmbunătățirea caracteristicilor electrice ale acumulatoarelor, prin tratarea lor cu ultrasunete. Și mai concret : ionii, radicali acizi, celelalte particule bogate în energie rezultați în urma supunerii electrolitului acțiunii ultrasunetelor (înaintea închegării acumulatorului) măresc conductibilitatea, asigurînd totodată un proces de difuziune mai intens, ce merge pînă în profunzimea plăcilor de plumb. Drept urmare, suprafața activă a acestora se mărește, iar capacitatea de debitare a curentului electric de descărcare crește cu (aproximativ) 40 la sută. Aceasta ar fi cel dintîi avantaj economic, deosebit de important ținînd cont de numărul mare (de ordinul zecilor, sutelor de milioane) de acumulatoare cu plumb aflate, la noi, în funcțiune. Cel dintîi, dar nu și singurul, căci Ilie Gavrilă a izbutit să demonstreze, mai întîi experimental (în laborator), apoi practic, vom vedea imediat ce și cum, că ultrasonarea poate prelungi durata de viață a acumulatoarelor în mod sensibil, mergînd pînă la a o dubla.

A 15-a Conferință internațională de acustică, ținută la Praga, în 1976, a recunoscut invenției românești prioritatea mondială, reținînd atît caracterul ei de noutate, cît și, în egală măsură, valoarea ei economică. În iulie 1978, Ilie Gavrilă și-a văzut tipărită concepția în prestigioasa revistă londoneză „Ultrasonics" (nr. 4, vol. 16), lucrarea sa „The influence of ultrasound on the capacity of lead accumulators" fiind insistent solicitată de specialiști din întreaga lume și apărînd, îndeobște după 1980, în toate marile publicații ale genului („Maschinenmarkt", „Wirewolrt International", „Drahtwlt" etc). Inspirată din ea, o comunicare stomatologică (dr. Marilena Fruman, dr. Ion Fruman, conf. dr. Ilie Gavrilă) a stîrnit senzație la Ultrasonics International, Brighton, 1983, evidențiind contribuții la vindecarea parodontitelor cu un tip nou de apă de gură, ultrasonată. În sfîrșit, pentru a veni la zi cu relatarea, să adăugăm că se află pe punctul de a vedea lumina tiparului, la Editura științifică și enciclopedică, volumul „Ultrasonarea acumulatoarelor electrice", despre care autorul, conferențiarul brașovean, precizează că „este prima de acest gen din literatura de specialitate".

La fel de importante ni se par, referindu-ne la ultrasonare, și realizările practice, rod al colaborării (e drept, urnită mai greu) dintre Universitatea din Brașov și, în principal, Centrala de Transporturi Auto. La I.T.A. Argeș, de pildă, s-a dat în folosință, în aprilie 1984, cea dintîi stație de ultrasonare a acumulatoarelor din țară și implicit, din lume, ultrasonîndu-se pînă acum peste 600 de baterii, iar economiile obținute estimîndu-se (după „graficele" inginerului Nicolae Dinoiu, director tehnic, la inițiativa căruia s-a creat stația) la peste un milion de lei. După exemplul piteștenilor, urmează să se construiască, în cel mai scurt timp, generatoare de ultrasunete și la Galați, după cum și filiala din Bistrița a I.C.P.E. intenționează să treacă la aplicarea metodei Gavrilă de îmbunătățire a calității bateriilor. Mai concludent apare, în acest moment, experimentul efectuat, sub directa supraveghere a inventatorului, la Brașov, unde (la I.T.A.) s-au montat baterii ultrasonate pe 10 autocamioane, dirijate către șantierul Canalului Dunăre — Marea Neagră. Inginerul Rudolf Walter a urmărit fișele de funcționare ale acumulatoarelor respective (în paralel cu un lot martor), constatînd că mașinile cu baterii ultrasonate au rulat cu 192 000 de kilometri mai mult decît cele cu baterii obișnuite ! Durata de serviciu a bateriilor „tratate" a crescut, după calcule ușor de realizat și, totodată ,de verificat, de 3,7 ori, ele fiind confirmate ulterior, și la „Electroprecizia" Săcele, unde acumulatoarele de pornire ultrasonate (montate pe electrostivuitoare) au funcționat de 2,5 ori mai mult decît cele obișnuite.

S-a făcut mult, acceptă Ilie Gavrilă, dar se putea face și mai mult, extinderea metodei fiind (după dînsul) obligatorie). Din cercetările de pînă acum, privind consumul de energie electrică în timpul ultrasonării, s-a ajuns la concluzia că, pentru ultrasonarea unui acumulator de 12V/44Ah, nu s-a cheltuit decît maximum 1kWh, adică echivalentul a 60—70 de bani. Plecînd de la faptul că o baterie de genul respectiv costă 800 de lei și că, prin ultrasonare, durata ei de serviciu se dublează (varianta minimală), se conturează o rată de eficiență deosebită, în jur de 800 la sută, subînțelegîndu-se și alte avantaje. Între care, crearea unor importante disponibilități energetice, prin economii la formarea bateriilor și la construcția pieselor componente, redistribuirea plumbului, material nu numai scump, ci și deficitar (pe plan mondial) etc. Calculele antrenează beneficii și mai consistente în situația în care în baterii se introduce electrolit ultrasonat amestecat cu expander (brevet de invenție 77 589/1981, Ilie Gavrilă, Anton Feier), ceea ce conduce (fără a mai intra în detalii) la mărirea suprafeței plăcilor. Primele încercări au probat o creștere a energiei de debitare, prin folosirea amestecului amintit, cu 45—50 la sută, cantitatea de electrolit ultrasonată într-un singur set, cu un consum energetic de 1,5 kWh, putînd realiza activarea a 40 de baterii de pornire (pentru autocamioane, de pildă) ! Discutînd toate acestea cu inventatorul, am ridicat o obiecție care ni s-a părut firească, logică : costul unei stații de ultrasonare, acesta variind în jurul a 300 000 de lei, din care aproape două treimi ar reveni generatorului. Obiecția a fost spulberată, invocîndu-se cel mai simplu exemplu : cele două milioane de lei cheltuite la „Electroprecizia" Săcele, anual, pentru baterii ! Investiția presupusă de o stație ,a cărei acțiune ar conduce (cum notam) măcar la dublarea duratei de funcționare a acumulatoarelor, s-ar amortiza în cîteva luni, o asemenea instalație funcționînd, de regulă, 20—30 de ani. Ceea de la Universitatea din Brașov, la care lucrează Ilie Gavrilă, datează din 1965 neîntrerupt, fondurile alocate ei (pentru întreținere) fiind pe lungimea a două decenii cu totul neglijabile.

Inventatorul e mulțumit de ce s-a întreprins, considerînd însă că ritmul de generalizare a ideii sale poate și trebuie fi accelerat. Acesta e motivul pentru care am reluat, după 5 ani, chestiunea ultrasonării, prioritatea românească absolută, de care s-au interesat și se interesează, între alții, „Lucas Industries" din Londra, „Varta Baterrie" din Köln, „Elpower Corporation" din Santa Ana, Statele Unite, „Zentrum für Elektronenmikroskopie" din Graz etc. etc.

OVIDIU IOANIȚOAIA

Vast laborator al creației originale

Noi izbînzi în bătălia pentru cai putere

Regretatul rector al Institutului politehnic București, profesorul academician Remus Rădulet, observa pe bună dreptate, referindu-se la activitatea inventatorilor de altădată că „cercetarea noastră științifică în domeniul tehnic s-a dezvoltat fără a fi stimulată și anume prin activitatea desfășurată și condusă de cîteva personalități... [Aceștia] cu eforturi mari și mijloace modeste au purtat făclia cercetării și realizărilor tehnice ale țării și au creat tradiție în această muncă, prin exemplul personal și izbînzi ale celor îndrumați de ei" (Centum Anni Academiae...). Într-adevăr, dacă avem în vedere doar compartimentul strict al creației de motoare și vehicule autopropulsate, vom remarca de la bun început că numărul inventatorilor solitari a fost deosebit de mare într-o țară care, multă vreme, n-a beneficiat nici de întreprinderi, nici de institute de profil pentru acest domeniu. Numeroase s-au dovedit deopotrivă creațiile de excepție, piese unicat, prioritare pe plan mondial, premergătoare, sub raport conceptual, a unor agregate și autovehicule ce fac onoarea tehnicii și mecanicii actuale. La 1880 inginerul Dumitru Văsescu construiește un interesant automobil cu aburi care a circulat o vreme pe străzile Parisului. Profesorul de mecanică Aurel Persu brevetează în Germania un automobil cu o linie aerodinamică la care roțile erau închise în interiorul caroseriei (la fel ca azi) și care a circulat peste 100 000 kilometri. Le urmează marii constructori de aeronave, Aurel Vlaicu, Traian Vuia, și Henri Coandă, stele de mărimea întîi pe cerul științei și tehnicii mondiale. Reținem în continuare, abordînd strict compartimentul motoarelor cu ardere externă și internă, numele unor precursori ca Dragu, Cosmovici, Nicolau ș.a., dar și cele, din zilele noastre, ale lui Vitalie Belousov, Voicu Tache, Aurel Nanu, Constantin Aramă — a căror idei și soluții novatoare pot fi regăsite, materializate, în structura unor motoare ale contemporaneității.

Se poate vorbi, cu alte cuvinte și în acest domeniu de o bogată tradiție, dar care, asimilată de gîndirea și tehnica actuală, se continuă în marile și variatele realizări ale ultimelor două decenii, ale unei perioade istorice de maximă fertilitate în creație și creativitate, de profunde redescoperiri istorice, un timp intrat în conștiința țării și a lumii sub denumirea de EPOCA CEAUȘESCU.

Marea deschidere spre cunoaștere inaugurată de cel de al IX-lea Congres al partidului s-a concretizat și în compartimentul investigației de specialitate prin crearea unei solide baze de cercetare, prin alocarea unor fonduri însemnate investigațiilor tehnico-științifice, prin încurajarea talentului virtual, a ideilor și soluțiilor novatoare. În acest larg context al dezvoltării cercetării științifice și ingineriei tehnologice, Institutul Național de Motoare Termice înființat exact în urmă cu zece ani, se constituie ca o veritabilă unitate-emblemă pentru industria românească a construcțiilor de mașini. Creat în 1975, din inițiativa și cu sprijinul nemijlocit al secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, I.N.M.T.-ul și-a structurat de la bun început activitatea pe cîteva direcții prioritare, izvorîte din necesitatea obținerii unei concepții unitare în realizarea noilor familii de motoare : organizarea unei strategii în proiectarea și executarea diferitelor tipuri de motoare destinate satisfacerii cerințelor de dezvoltare ale economiei naționale ; crearea unei baze tehnico-științifice și a unei înalte profesionalități în consens cu performanțele dobîndite pe plan mondial. Ca obiective concrete : proiectarea și executarea unor motoare competitive originale, lărgirea gamei de combustibili, reducerea consumurilor specifice de carburanți și materiale, integrarea în munca de concepție a institutului a cadrelor didactice și studenților din învățămîntul superior de specialitate.

Sînt proaspete în memoria noastră performanțele de răsunet internațional, dobîndite în cadrul unor dure confruntări cu firme de renume, de către autoturismul de teren ARO, produs de specialiștii musceleni. De data aceasta vom nota că motorul diesel care echipează acest autovehicul, conceput la I.N.M.T. prin filiala din Brașov, a fost realizat prin transformarea motorului cu scînteie prin mărirea cilindreei, prin adaptarea unei pompe de injecție și redimensionarea completă a chiulasei. El are o putere de 70 CP, o greutate și un consum specific mult îmbunătățite. La loc de cinste se află și motoarele diesel destinate noii generații de autocamioane și utilaje grele fabricate la Întreprinderea de autocamioane Brașov. Ele au fost realizate în mai multe tipodimensiuni în funcție de numărul de cilindrii și după gradul de alimentare cu aer. Se pot astfel distinge : motoare cu aspirație naturală, motoare alimentate prin turbosuflantă și motoare cu înaltă supraalimentare și cu răcirea aerului după suflantă. Membrul cel mai marcant al acestei familii îl constituie motorul cu opt cilindri de 360 cai putere. Greutatea, compactivitatea și consumul îl fac competitiv cu toate motoarele de această categorie fabricate pe plan mondial.

La Întreprinderea „Timpuri Noi" din Capitală se află în pregătire de fabricație, o altă familie de motoare, destinate acționării unor diverse utilaje industriale : grupuri electrogene, motopompe. Și tot în pregătire se află la I.N.M.T. un motor diesel cu 12 cilindri în V, destinat tracțiunii feroviare, cu o putere de peste 1 500 HP, cu alezaj de 190 mm și supraalimentare înaltă.

Vom mai nota în continuare că tot în cadrul Institutului Național de Motoare Termice își desfășoară activitatea inventatorul Petre Milu, autorul unor motoare axiale de concepție proprie, piese unicat pe plan mondial, brevetate pînă în prezent în numeroase țări din lume.

În sfîrșit, cîteva cuvinte despre preocuparea pentru lărgirea gamei de combustibili. Pentru exemplificare vom aminti realizarea familiei de motoare și agregate cogeneratoare ce folosesc cu randament superior biogazul produs în instalațiile de fermentare ale diverselor unități agricole și stații pentru epurarea apelor. Aceste microagregate se recomandă printr-un randament de 85—90 la sută, asigurînd simultan producerea de energie electrică și, deopotrivă, a căldurii pentru încălzirea apei menajere și industriale. În clipa de față sînt în exploatare grupuri de 25 și 50 kW, cele de 100 kW urmînd să fie asimilate în scurtă vreme.

Exemplele de mai sus aduc desigur doar o imagine de ansamblu a muncii de proiectare și execuție a unor motoare originale românești. O listă completă ar reclama prezentarea unei game largi de realizări ale domeniului, mecanisme puternice pentru transportul rutier și utilizări industriale, altele de puteri mijlocii destinate autocamioanelor și tractoarelor, motoare mari pentru transportul feroviar, naval, grupuri de foraj. Au apus vremurile lui Nicolaus Otto, Gottfried Daimler, Citroën, Aurel Persu și chiar ale lui Felix Wankel. Motoarele moderne sînt astăzi opera comună a unor colective multi și interdisciplinare. Dar acești iluștri anonimi sînt urmașii străluciți ai primelor noștri motoriști. Toți aceștia — contemporani sau precursori celebri — ne obligă să ne aducem mereu în minte memorabilele cuvinte rostite de savantul Henri Coandă : „Ce noroc ar avea omenirea dacă ar exista multe nații care să-i fi adus, față de numărul de locuitori, cît i-a adus nația română, în ultimii 120 de ani".

LIVIU TIMBUS

Dreptul la istorie

Congresul al IX-lea al P.C.R., care avea să așeze pe noi temelii întreaga viață economică și social-politică a țării noastre, cu o deschidere, largă spre viitor a tuturor domeniilor de activitate, a însemnat și pentru arheologie, izvorul principal și statornic al dovedirii perenității românești, moment de cotitură în perspectiva dezvoltării acestui tărîm special de cercetare istorică. Prin sarcinile noi și prioritare decurgînd din hotărîrile Congresului, arheologia românească s-a implicat pe deplin în imperativele de cercetare cît și în nobila muncă de educare patriotică a tinerei generații și de formare a omului nou în patria noastră.

Datorită orientărilor novatoare ce au stat la baza întregii vieți științifice, în cele două decenii care s-au scurs de la acest grandios eveniment din istoria trăirii noastre socialiste, arheologia românească a înregistrat rezultate de prestigiu ce vin să se integreze armonios în sfera largă a măretelor înfăptuiri ale Epocii Ceausescu.

Mărturii ale unui timp eroic

Accentul pus pe cercetarea istoriei și civilizației geto-dacilor, a sintezei și continuității daco-romane a dus la reconstituirea fidelă a procesului de formare a limbii și poporului român, cu principalele sale etape, de la geto-daci, prin daco-romani, la români.

Principalele rezultate din această perioadă au constituit subiectul a numeroase monografii, lucrări de sinteză și studii, precum și al unui însemnat număr de rapoarte și comunicări la Congrese și manifestări științifice internaționale, cu care prilej au fost expuse și susținute în mod argumentat, punctele de vedere ale arheologiei noastre în problemele de bază ale etnogenezei românești și ale luptei permanente a poporului român pentru dreptate și libertate. Avînd în vedere aceleași rezultate de prestigiu ale arheologiei românești de după cel de-al IX-lea Congres al P.C.R. și necesitatea studierii și cunoașterii trecutului poporului român, tovarășul Nicolae Ceausescu, secretar general al C.C. al P.C.R., aprecia, la Plenara din 1—2 iunie 1982, că **„originea daco-romană și continuitatea existenței pe aceste meleaguri constituie caracteristici fundamentale ale poporului român. Stabilirea locului în istorie, a originii și continuității în bazinul carpato-dunărean ale poporului român constituie fundamentul oricărei activități politico-educative. Nu se poate vorbi de activitate patriotică socialistă fără cunoașterea și cinstirea trecutului, a muncii și luptei înaintașilor noștri".**

Cercetările arheologice din ultimii 20 de ani au scos în evidență rolul pe care geto-dacii l-au jucat în istoria Europei de sud-est și contribuția civilizației lor la moștenirea patrimoniului cultural general european. Multe din aspectele începuturilor statelor feudale românești, în mod deosebit cele referitoare la sec. XI-XIII, sînt cunoscute aproape exclusiv pe cale arheologică. Prin valoarea și caracterul lor de document istoric direct și relevant, descoperirile arheologice au dus la completa desființare a „teoriei imigrationiste", demonstrînd, pe temeiuri de netăgăduit, că poporul român este urmașul direct al dacilor romanizați și că el s-a format în limitele fostei Dacii din vremea lui Burebista și Decebal și în cadrul romanității orientale, numărîndu-se printre cele mai vechi și mai statornice popoare ale Europei. „Avem un trecut glorios spunea secretarul general al C.C. al P.C.R., la aceeași plenară din 1—2 iunie 1982, care reprezintă cea mai prețioasă moștenire a poporului nostru. Avem datoria să ridicăm pe o treaptă nouă și să îmbogățim cu noi cuceriri materiale și spirituale această prețioasă moștenire, să ridicăm pe noi culmi de civilizație poporul nostru, națiunea noastră socialistă".

Dr. CONSTANTIN PREDA
Directorul Institutului de Arheologie

O formă originală a democrației noastre socialiste —

„POFTĂ BUNĂ!“

în mai multe feluri

Am însoțit echipe ale oamenilor muncii în unele cantine muncitorești, am vizitat cantine de întreprindere și am ajuns la concluzia că acestea, în cea mai mare măsură, sînt așa cum sînt oamenii care le gospodăresc. Pasiunea și interesul sau indiferența și lipsa de har își pun deopotrivă amprenta pe o muncă de înaltă răspundere, cu urmări directe asupra stării de sănătate a oamenilor, asupra calității muncii și vieții lor. Pe de altă parte, controalele active ale oamenilor muncii, efectuate la timp, cu seriozitate și rigoare, au dovedit din plin eficiența acestei forme de largă participare cetățenească în ceea ce privește buna aprovizionare, întărirea spiritului de ordine și disciplină.

Două întreprinderi

30 de oameni pricepuți și gospodari nu pridideșc de dimineața pînă seara să pregătească, de trei ori pe zi masa pentru cei ce muncesc la Întreprinderea „Vulcan“ din București. Principalul lor indicator de plan este prepararea unei hrane consistente și gustoase pentru miile de oameni ai muncii dintr-o uzină în care nu există loc de muncă ușor. Cantina „Vulcan“ are un personal de 30 de oameni, majoritatea femei, membre ale organizației democrației și unității socialiste din uzină, cele mai multe dintre ele avînd o vechime de peste 15 ani în întreprindere. Responsabilul, Constantin Burdui, de 13 ani în funcție și de 33 în „Vulcan“, intră în uzină la cinci dimineața și pleacă la ora 9 seara, în primul rînd din convingerea că masa caldă gătită cu talent pentru colegii săi din uzină înseamnă sănătate. La cantina întreprinderii iau masa aproximativ 4 000 de oameni ai muncii adică aproape jumătate din întregul colectiv al uzinei, între aceștia numărîndu-se și elevii care mîine vor lucra în uzină, pensionarii întreprinderii care stau în cartier, oameni ai muncii de la întreprinderea de pîine „Steagul roșu“, de Ventilatoare și „Inox“. „Cantina, explica președintele comitetului sindical din uzină, Dumitru Dragu, om care are și el 32 de ani în întreprindere, este o cauză pentru care punem cu toții umărul. Aprovizionarea o discutăm în biroul executiv al comitetului oamenilor muncii, pentru și de calitatea meselor depinde sănătatea noastră. Avem 7 microcantine și peste puțină vreme vom mai avea una la unitatea „Vulcan“-Berceni“.

Întreprinderea dispune de o gospodărie anexă pe un lot de 18 000 metri pătrați, produsele contribuind, evident, la buna aprovizionare a cantinei care oferă meniuri între 6 și 8 lei, sau fiind vîndute oamenilor muncii la prețul pieții și, uneori, sub acest preț. Sînt cîteva dintre argumentele uneia dintre cele mai bune cantine din Capitală.

Cantina Filaturii române de bumbac pare a fi, la prima vedere, exact ce-i trebuie fabricii care numără cam 2 000 de oameni ai muncii la unitatea din cartierul Pantelimon. Sala de mese este curată și, cel puțin imediat după ora deschiderii, preparatele, cîte sînt, nu te lasă indiferent. Șnițelele se termină repede, se termină cam la fel și mîncărurile care te îmbie și, pînă la ora închiderii, 15,30, rămîn cîteva preparate din conserve de pește. Viorica Jemnea, secretara comitetului de partid pe întreprindere: „Le-am spus celor de la cantină, ca sîmbătă să nu-și ia SRL pentru că în fabrică se lucrează. I-am rugat în nenumărate rînduri să diversifice mîncarea, și mai ales preparatele din pește. Dar dacă nu e cantina noastră...“

Secretara comitetului de partid a pus, de fapt, degetul pe i. Responsabilul cantinei, Vasile Răscol, este de peste zece ani de zile în acest post! În curînd iese la pensie și vrea s-o facă liniștit. Pentru că el este, cum ne șoptea, între ciocan și nicovală. Adică între fabrică și propria întreprindere, IAPL Bistrița. Contează sănătatea celor ce apelează la cantină, dar asta primește, asta vinde. Îi dau conserve, conserve vinde. „Sînt penalizat cu 10 la sută dacă nu dau conserve de pește“, spune el, înțelegînd foarte bine că simpla deschidere a unei conserve nu înseamnă pentru un restaurant pregătirea unei mese calde. Am întîlnit și păreri bune despre cantină. Cine mănîncă în primele 60 de minute, e mulțumit, mai are de unde alege, mai tîrziu, e o problemă, povața „Hrana trebuie să fie consistentă și nu abundentă“ lipită pe un perete devenind cu totul inutilă. În ziua vizitei noastre, după terminarea șnițelelor, nea Vasile le aruncase fetelor în treacăt, să pună la fript și vreo 50 cotlete. Din cei 2 000 de oameni ai muncii doar 350 trec pragul cantinei. Bufetul de incintă este murdar. Murdar, neaprovizionat, cu conserve (fasole și gem) care deși n-au depășit termenul de garanție au o vechime destul de mare, cu porții de mîncare cîntărind cu 50—60 de grame mai puțin, cu instalații frigorifice care nu merg (oricum consumau curentul degeaba).

Două întreprinderi, una mare, alta mai mică, două moduri de a pregăti masa, două moduri de a-i respecta pe cei pentru care lucrezi. Cele constatate pledează pentru primul tip de cantină, al cărei proprietar să fie întreprinderea. Dar, așa cum au consemnat cei doi membri ai comisiei de control muncitoresc din partea municipiului, Ștefan Budoace și Alexandru Bradu, pe care i-am însoțit în acest scurt raid, numeroasele neglijențe constatate la cantina FRB sînt urmarea indiferenței celor care și-au asumat obligația să presteze un serviciu.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Nefirescul persoanei a treia

La cantina muncitorească a Întreprinderii de transport București — strada dr. Grozovici, nr. 4 — sînt abonați pînă la 300 de muncitori din cei aproape 4 000 ai uzinei de reparații în a cărei incintă se află cantina. Meniul comun costă 10 lei. La „Avîntul“ Oradea și la Laminorul de tablă Galați, meniul nu este cu mult mai ieftin, dar mîncarea este, din cîte am înțeles, incomparabil mai consistentă. Lucrul acesta ține de multe. Desigur nu de utilări, pentru că, din acest punct de vedere, cantina bucureșteană este mult superioară (bucătăria ar putea găti pentru 2 500 de persoane, ușor), dar ține, între altele, de capacitatea gospodăriei anexe (la I.T.B. nu există decît o crescătorie cu vreo 60 de porci). Dar totul mai ține și de atmosferă. Chiar și de pasul, de ritmul existenței celor ce se ocupă de cantină. Șeful cantinei se numește Mircea Dumitrescu. Lucrătorii o caută pe „șefa“. „El e bolnav, de vreo lună. Eu îi țin locul. Sînt soția lui. Eu am preluat toată gestiunea de cînd am venit aici amîndoi. El e ospătar“. Se numește Teodora Dumitrescu. Mă invită să văd registul de controale. Ar fi, desigur, o impolitețe să refuz. La 16 ianuarie 1985 se scria: „Conducerea I.T.B. va pune la dispoziția cantinei un registru unic de control (tip) în termen de 10 zile. Acest registru va fi prezentat conducerii de către șeful cantinei în termen de 48 de ore de la data fiecărui control, conducerea urmînd a pune viza și a trasa sarcini în funcție de constatările cuprinse în nota organelor care au efectuat controlul“. De atunci s-a procurat registrul tip, dar este neînceput. Au mai fost 12 controale dar procesele-verbale sînt tot în registrul vechi. Un proces-verbal, este scris chiar pe o foaie volantă și e pus între filele vechiului registru. Zece procese-verbale par a nu fi fost văzute măcar de conducere, dar Teodora Dumitrescu zice că se scriu în mai multe exemplare și unul este trimis conducerii. Cerința clară a controlului de la 16 ianuarie nu mai interesează pe nimeni.

Sala de mese pentru muncitori are linie modernă de autoservire, dar n-a văzut fețe de masă. Abonații mănîncă în trei serii. Fiecare serie are la dispoziție 15 minute pentru masă, conform unui grafic. Oamenii se spală pe mîini în ateliere: aici n-au unde. La grupul sanitar n-ar putea ajunge decît traversînd toată sala mare de mese și trecînd, apoi, prin „sala mică“. Aceasta are mesele așezate în formă de potcoavă, foarte frumos înfățate, strident de frumoase și de îngrijite față de cele de la muncitori, cu altfel de scaune, bineînțeles. Teodora Dumitrescu mă conduce printr-un hol în care se află încă trei mese, cu fețe de masă la fel de frumoase. Un bărbat, cam de vîrsta pensiei, mănîncă în liniște o friptură din aceea care te pot face să-l simpatizezi pe ospătar. „Aici îl am pe unchiul meu, îmi explică blînda gazdă. Știți, aici se poate servi direct din bucătărie“. „Nu știu de ce, dar, din schimbul doi, nu intră nimeni în cantină“, mai adaugă meditativ amfitrioana. Trecem pe lîngă lăzi cu sticle goale de pepsi.

În atelierul de prelucrări prin așchiere, cîțiva abonați îmi spun că n-au băut niciodată pepsi la cantină, că mîncarea era mai bună astă iarnă. De atunci, cu toate că posibilitățile de aprovizionare s-au lărgit și diversificat prin apariția legumelor, zarzavaturilor, hrana oferită „s-a tot subțiat“. Lucru curios, într-adevăr! Se folosește persoana a treia. Cantina și cei care o conduc încorporează, pentru muncitori, o depărtare mult mai mare decît cea fizică, în planul afectiv. Oamenii nu au, se pare, sentimentul că este cantina lor. Deși n-au scris nici o observație, nici o reclamație, nici o sugestie în caietul agățat de un cui în sala de mese, e drept, în așa fel încît să nu-l poată lua singuri, să trebuiască să-l ceară cuiva de la bucătărie. Este pur și simplu cantina la care pot mînca, în cele 15 minute programate strict.

Faima înseamnă muncă

La Întreprinderea de conserve din legume „Avîntul“ Oradea, cantina muncitorească este condusă de Gheorghe Șandor, arbitrul de handbal bine cunoscut de iubitorii acestui sport. În cămăruța unde își are biroul, se află înrămate trei diplome pentru locul întîi între cantinele din județ, obținute în 1981, în 1982, și în 1983. Cea de anul trecut — tot locul întîi — nu este încă înrămată. Acum zece ani, cînd a preluat el cantina, exista deja o mică gospodărie anexă, pe strada Clujului, la ieșirea din oraș. „Era mlaștină acolo. S-a muncit mult. Și-acum mai sînt lucruri de făcut“. De la 40 de porci s-a ajuns la 600. Sînt folosite inteligent și eficient 20 de hectare. Anexa mai are 9 vaci, dintre care 4 de lapte (cîte 30 de litri pe zi, fiecare, vara), apoi 8 000 de pui, 500 de curci, 2 cai, chiar și cîteva oi. Lucrează acolo 10 îngrijitori de animale și 5 grădinari. Se obțin 100 de tone de porumb știuleți și 20 de tone de lucernă, în mod obișnuit. La cartofi timpurii, 20 de tone este o producție firească. De asemenea, legume, verdețuri, care, cel puțin vara, nu se cumpără. Gheorghe Șandor „arbitrează“ și 2 incubatoare cu o capacitate de 12 000 de ouă. Cînd am discutat cu el, erau în incubator 300 pui de fazan, ca niște jucării fermecătoare. Nu mai vorbesc de celelalte feluri de pui. Fluxul de producție al gospodăriei proprii face ca abonaților cantinei să le revină kilogramul de carne de pasăre, preparată, la vreo 14 lei, iar cea de porc la 9 pînă la 10 lei. E ceva, nu? Toate acestea se reazimă, întîi și-ntîi, pe neastîmpărul, pe munca, pe preocuparea lui Gheorghe Șandor, care se îngrijește de toate și organizează totul. Cantina de la „Avîntul“ are carne permanent, fără să cumpere. Specificul întreprinderii prinde bine. Sămînța de roșii, de pildă, este un deliciu pentru păsări. „Ar fi păcat să nu se facă așa, într-o asemenea întreprindere“, zice șeful de cantină. Abonamentul costă 8 lei pe zi pentru un prînz de trei feluri, cu trei variante de meniu, din care abonatul alege după ce se spală pe mîini și se așează frumos la masa curată, cu față de masă frumoasă, într-o încăpere pe care muncitorii cantinei o fac să arate admirabil. Muncitorii întreprinderii mănîncă în foarte multe cazuri fără abonament, servindu-se la bufet, la ore mai convenabile pentru ei. Mulți din cei 1 165 de abonați sînt din alte întreprinderi orădene. Calitatea și consistența mîncării de la „Avîntul“ îi cheamă chiar de la distanțe mărișoare. Unii își duc mîncarea la întreprinderea lor, dar sînt destui care vin și mănîncă aici, după program. Problemele cantinei le urmăresc permanent directorul întreprinderii, Ion Pertache, contabilul șef Gheorghe Șichet și, desigur, handbalistul-gospodar.

Pasiunea unui șef de birou

Împreună cu inginerul Victor Scorțanu, directorul Laminorului de tablă Galați, îl căutăm pe șeful biroului administrativ, Petrache Simion, „omul care se ocupă mai mult de grădina și de cantina noastră“, cum îmi spune tovarășul director. Șeful biroului administrativ pare în timpul liber — cum și este — pare absorbit cu totul de gospodăria aceasta. Trebuie să te uiți în jur ca să admiți că, totuși, n-ai plecat din întreprindere, că nu ești acasă la el, atît de altfel arată fața, și ochii, și gesturile acestui om decît mi s-au părut întotdeauna că arată fața, și ochii, și gesturile unui funcționar aflat la serviciu. De fapt, de la aceste cîteva lucruri neobișnuite cred că se poate porni pentru a înțelege corect cum de cantina acestei unități este căutată — ca și cea de la „Avîntul“ Oradea — de muncitori din alte întreprinderi. Deși aici terenul grădinii este infim în comparație cu acela care lui Gheorghe Șandor i se pare deja puțin: „numai 20 de hectare“. Sigur că volumul produselor obținute nu se compară. Se compară, însă, preocuparea pentru buna autoaprovizionare. Domină același lucru: o extraordinară ambiție de a folosi orice posibilitate gospodărească în sprijinul cantinei muncitorești. Iar muncitorii beneficiari ai cantinei lor, mulți membri ai organizațiilor democrației și unității socialiste, demonstrează admirabil, prin ceea ce fac, logica și inspirația denumirii acestor organizații. În afara grădinii alăturate cantinei — aceasta fiind folosită **pentru cantină** — fiecare secție a întreprinderii gălățene cultivă cîte un colțișor de incintă. Orice palmă de pămînt dă roșii, ardei, cartofi ș.a. Culeg, pentru ei, cei ce îngrijesc plantele. Răsadurile le cumpără de la grădina cantinei. Cantina, pe lîngă meniul obișnuit, care costă 9 lei, are zilnic și un regim dietetic. Se gătește pentru vreo 600 de persoane.

Mai au o crescătorie de păsări — acum 1 000 de bucăți — și alta de porci. Aici, hrana acestora nu mai vine de la sine: un laminor rămîne un laminor, nu se conservă legume, ca la „Avîntul“ Oradea. Dar, cînd oamenilor le place să le gospodărească, fac mai mult decît le-ar putea pretinde altcineva. Petrache Simon o dovedește strălucit. Tot ce poate fi folosit se folosește. „La noi, la atelierul de cositorie, se lucrează cu tărîțe de grîu. Din prelucrarea industrială, aceste tărîțe încorporează ulei de palmier, devenind o excelentă hrană în zootehnie. A răspuns un timp de „Avicola“. De curînd, s-a pomenit cu găinile din crescătorie că se molipsesc de ceea ce este numit „canibalismul păsărilor“. Nimeni nu știa ce e de făcut. Orice schimbare de hrană era ineficientă: dimineața, priveliștea era jalnică. Pînă cînd nea Petrache și-a amintit ce îi spusese cîndva un inginer bătrîn de la avicola: pentru asta nu este decît un leac — să schimbi culoarea luminii. „Am oprit toată lumina naturală la păsări și am pus două becuri roșii. Fulgerător, totul a reintrat în normal!“

Cînd produsele gospodăriei prisosesc la cantină, oamenii fac ce le dictează democrația și unitatea: vînd muncitorilor, cu prețuri de aprozar, legume, roșii, ouă. Și nu cere nimeni dovezi cînd îi spui că muncitorii pleacă bucuroși din întreprindere cu asemenea cumpărături, fără să mai piardă timpul ca să le caute la piață.

DORIN GHERGHINESCU ■

Controlorii... sub orice critică

„Înțelege-mă, dom'le că nu pot să-ți dau zilnic atîta cît pretinzi!“ „Nu dai?! Ei, bine, în cazul ăsta ți-am reținut legitimația de controlor. Dacă te mai gîndești... ne putem vedea luni, la ora paișpe, lîngă restaurantul...“

Fără îndoială, dialogul din care am reprodus fragmentul de mai sus a mai fost auzit, involuntar și de alți călători aflați cu cîteva zile în urmă într-o stație „Maxi-taxi“ de pe linia 505, dar singurul care n-a rămas nepăsător la asemenea replici a fost locotenentul Ion Gae, din formațiunea economică a Miliției sectorului 2.

Tînărul ofițer, șocat de sensul dubios al dialogului recepționat fără dificultate, pentru că părțile în conflict, sfidau, pur și simplu, asistența, pînă într-atît se înfierbîntaseră cu amenințările, a crezut inițial că disputa are loc între doi impostori, care își atribuie calități oficiale.

Nu mică i-a fost însă mirarea cînd avea să afle, fără ca cei în cauză să-și dea seama, că aceștia erau, într-adevăr, reprezentanți oficiali ai I.T.B.-ului. Unul — Gheorghe Mihu, controlor, celălalt, — Alexandru Păceanu, coordonator în cadrul Direcției sau supracontrolor, cum li se mai spune celor din compartimentul respectiv.

Așadar, „problema“ era destul de acută, a socotit ofițerul, îndignat de matrapazlîcurile la care se pot preta unii oameni, a căror menire, prin funcțiile pe care le ocupau, trebuia să fie tocmai aceea de a preveni și combate incorectitudinea.

Cu aprobările de rigoare, ofițerul I.G., împreună cu colegul său, Ion Scridon și cu procurorul Corlan Hariton, de la Procuratura sectorului 2, au purces la prinderea în flagrant de luare de mită a supracontrolorului Păceanu.

Cercetările efectuate, cu Păceanu, și un alt supracontrolor, coechipierul lui Păceanu dealtfel, Marcel Matei, în stare de arest, aveau să demonstreze că „sistemul“ practicat de aceștia care consta în a pretinde echipei de controlori să le dea zilnic cel puțin cîte 200 lei, pentru — **a se reține motivarea pretenției** — menținerea în funcție (?!), a adus lui Păceanu și Matei un venit suplimentar ilegal, în cîteva luni, de peste **22 000 lei.**

La rîndul lor, controlorii, obțineau acești bani prin „înțelegere“ cu șoferii de pe „maxi-taxi“, de a nu le mai verifica gestiunea. Pentru că veni vorba de „înțelegere“, este de la sine înțeles că nici aceștia din urmă nu prea erau „basma-curată“ dacă acceptaseră un asemenea tîrg... murdar.

MIHAI GROZAVU ■

controlul oamenilor muncii

Cuvîntul specialiștilor:

La probleme reale, soluții realiste

Valorificarea complexă a resurselor naturale constituie una din preocupările, care trebuie să se afle în permanență pe agenda de lucru a Organizațiilor Frontului Democrației și Unității Socialiste. În continuarea acțiunii inițiate de revista noastră vizînd găsirea de soluții eficiente și realiste pentru o cît mai deplină valorificare a marii bogății naturale care este apa minerală, am inițiat, în rîndul specialiștilor și al celor implicați în gospodărirea acestei ape, o amplă dezbatere, ale cărei prime puncte de vedere le publicăm în numărul de față. Am căutat să depistăm — cu ajutorul geologului ARTEMIE PRICĂJAN, de la Ministerul Minelor, inginerului PAUL DĂNESCU, șef colectiv proiectare la I.S.L.G.C., economistei NICULINA PLUMB, director comercial al I.C.R.A. București și chimistei CAMELIA PANĂ de la compartimentulape minerale al Institutului de chimie alimentară — acele puncte ale traseului străbătut de apele minerale (de la izvor și pînă ce ajung, îmbuteliate, la consumatori) unde se constată neîrești frînări sau distorsiuni. De ce se pierde, curgînd în van, atîta apă minerală? Unde și de ce este perturbat bunul mers al industrializării acestui produs? Ce modalități de remediere se întrevăd în momentul de față? De ce — la urma urmelor — noi, o mare producătoare de apă minerală la nivel mondial nu putem rezolva cererea existentă pe plan intern și nu întreprindem mai nimic în direcția exportului? **Iată cele mai de seamă întrebări de la care a pornit discuția noastră și cărora am încercat să le aflăm răspunsuri.**

— E bine, chiar dacă acest lucru poate că se știe, să începem discuția arătînd că România este a șasea mare producătoare de apă minerală din lume, în condițiile în care o serie de zăcăminte nu sînt încă exploatate.

A. Pricăjan : Prin cercetările geologice complexe, efectuate mai ales în ultimele două decenii, au fost investigate mai bine de 30 de zăcăminte de ape carbogazoase, a căror existență se cunoștea mai de mult, pe care s-au construit noi unități de îmbuteliere sau au fost modernizate cele existente. În afară de acestea, s-au identificat zăcăminte la Negrești-Oaș, Bilbor (județul Harghita) și Tîrgu Secuiesc (județul Covasna), care, din punctul de vedere al geologilor, sînt predate la cheie și așteaptă valorificarea.

P. Dănescu : Și din punctul de vedere al proiectanților, lucrurile stau tot așa. Avînd în vedere calitatea deosebită a apei de Bilbor, apă ce curge și tot curge fără a fi captată și, apoi, utilizată, Centrala berii ne-a solicitat proiectul unei stații de îmbuteliere. Proiectul a fost executat, a fost plătit, dar stația nu s-a construit. Asta deși județul Harghita a solicitat să-i fie încredințată exploatarea acestui zăcămînt. Banii cheltuiți pentru proiect se poate spune că au fost aruncați în vînt pentru că, dacă s-ar trece acum la ridicarea stației de îmbuteliere, proiectul ar trebui, în mod inevitabil, revăzut. O primă întrebare, deci : există cineva — și cine ? — care răspunde pentru importanta sumă irosită?

— Fiindcă a venit vorba de stațiile de îmbuteliere, să ne oprim puțin. Vă mărturisesc că, după ce am văzut cîteva dintre ele, am rămas cu impresia că lasă foarte mult de dorit în ceea ce privește gospodărirea și, mai ales, buna lor funcționare.

C. Pană : Așa stau lucrurile, dar ele pot fi ușor remediate. Să vă dau un singur exemplu care, în calitatea mea de chimist, m-a șocat neplăcut : cum putem să asigurăm îmbutelierea aseptică a apelor minerale atîta vreme cît sînt încă stații în care pereții camerelor unde se spală sticlele sau se introduce apa în sticle sînt plini de mucegai ? Dar, mă întreb, cei care conduc unitățile nu văd asta ? Nu pot pune mîna, împreună cu lucrătorii, să curețe pereții ? Nu e cine știe ce filosofie și nici mare cheltuială nu este. E vorba doar de un minim simț gospodăresc, de o minimă responsabilitate față de cei care urmează a beneficia de rezultatele muncii tale.

P. Dănescu : În privința stațiilor de îmbuteliere sînt multe de spus. Dar mă voi opri și eu tot la un singur exemplu — acela al stației de la Stînceni. Acum vreo trei ani, era într-o stare de plîns. Acum, datorită intervenției energice a Fabricii de bere din Reghin, a ajuns o unitate model, fapt remarcat și de către „Flacăra". Cum a fost posibil ? Simplu — elementul uman e decisiv. Ne-am întrebat vreodată care este nivelul cunoștințelor de specialitate al celor care conduc aceste stații ? Sau s-a făcut cu adevărat ceva pentru a li se ridica acest nivel ? Mă gîndesc la niște forme de perfecționare, de reciclare, la niște schimburi de experiență...

— Tovarășul A. Pricăjan îmi spunea, într-o discuție anterioară, că, la o recentă convocare a șefilor acestor unități, se putea vedea cu ușurință că oamenii nu se mai văzuseră niciodată. E clar, nu ?

P. Dănescu : Dar acesta este un aspect — desigur, foarte important al problemei —, dar numai un aspect. Celelalte se leagă de condițiile în care se lucrează la aceste stații, condiții determinate, în principal, de ambalaje. Să mă explic. O linie de îmbuteliere nu poate funcționa la adevărata ei capacitate — cea proiectată — dacă nu-i dai sticle bune și curate, capsule bune și dacă nu-i asiguri întreținerea și reglajul de calitate. Dacă sticlele și capsulele nu țin de cei de la stații, celelalte operații trebuie să constituie o grijă permanentă a lor. Ar trebui ca la fiecare unitate de îmbuteliere să existe o echipă de buni meseriași care să aibă ca sarcină întreținerea mașinilor ,astfel ca în timpul cînd acestea funcționează, să funcționeze fără oprire, în plin.

— O clipă. Și la sticle trebuie să existe o formă de recepție, prin care să se refuze acele ambalaje necorespunzătoare, fie că ele sînt noi sau recuperate de la populație. Știu că în privința berii nu se ridică asemenea probleme.

N. Plumb : Ei, de-ar avea apele minerale poziția privilegiată a berii...

P. Dănescu : ...Și, n-ar fi surioara vitregă a lichiorurilor... Sigur, atunci ar avea și apa condițiile celorlalte băuturi, mai ales ale berii — navete de plastic, sticle adecvate... Așa, o transportăm numai cu box-paleții !

N. Plumb : În legătură cu box-paleții, sînt de cu totul altă părere. Cred că prin folosirea lor scade numărul spargerilor și crește productivitatea muncii. Decît să ne mai omorîm cu navetele de lemn, reparate de zeci de ori și pînă la urmă tot strîmbe, sau cu navetele de sîrmă, unde sticlele se sparg chiar și pînă la jumătate din numărul lor total, e preferabil cu box-paleții.

P. Dănescu : Eu vorbeam de navete de plastic și nu de cele de lemn sau sîrmă. Dar haideți să ne gîndim puțin ! De ce nu se transportă, dacă este atît de bun sistemul, berea în box-paleți ? Cu atît mai mult cu cît drumul pe care îl are ea de parcurs este mult mai scurt decît acela al apei minerale ! Eu rămîn la convingerea că, la nivelul stațiilor de îmbuteliere, eficiența muncii ar crește substanțial dacă ar exista navete de calitate. Dar, în fine, în această privință, discuția rămîne deschisă...

C. Pană : Aș vrea să mă mai refer la un aspect, acela al igienizării stațiilor de îmbuteliere. Se știe că una dintre operațiile de intervenție admise de standardurile internaționale și întîlnite la unele stații este deferizarea, adică reducerea cantității de fier conținute de unele ape minerale. Ați observat, de bună seamă, cum se efectuează această operație : în bazine de aerare deschise, printr-un strat de pietriș, care pietriș, din vreme în vreme, e scos și spălat, iar apoi aruncat cu lopata — subliniez, **cu lopata** — înapoi în bazin. Ca urmare — apa se încarcă bacteriologic, ceea ce înseamnă deprecierea ei. Nu cred că avem voie să ne purtăm în acest mod cu ape de o asemenea calitate cum sînt cele mai multe din țara noastră.

— Chiar așa, ce se poate spune despre calitatea apelor noastre minerale ?

A. Pricăjan : Atît în lucrările de specialitate pe care le-am publicat, cît și în studiul de marketing întocmit în urmă cu circa 15 ani la Ministerul Turismului, am susținut, cu argumente, că apele noastre minerale prezintă particularități calitative deosebite, de genul celor acceptate de legislația diverselor state mari consumatoare. Apele noastre minerale au caracteristici chimice și organoleptice de excepție și o bună stabilitate fizico-chimică. În consecință, faptul că aceste ape nu și-au găsit încă locul cuvenit pe piața externă constituie pentru mine un mare semn de întrebare.

P. Dănescu : Am spus-o cu multe prilejuri — nu putem să facem un export de înalt nivel și de reală eficiență pînă cînd nu ne punem foarte bine la punct producerea în cantități îndestulătoare a apei pentru nevoile populației din țară. Fără o producție de serie de calitate, livrată ritmic, nu putem face pașii așteptați în direcția exportului. Aici, pe lîngă cei de la stațiile de îmbuteliere, mai au partea lor de vină și tovarășii din transporturi și cei din comerț.

N. Plumb : Desigur, activitatea comerțului nu este fără cusur. Dar ne lovim — o spun fără a încerca să mă scuz sau să-i scuz pe colegii mei — de o serie de piedici, legate în special de cantitatea mare de sticle care vin sparte — altă formă de a irosi apa minerală ! — și care nu pot fi preluate, conform legii, decît în prezența unui delegat al beneficiarului. Și cum marii producători de ape minerale nu au niște delegați permanenți, sîntem obligați să-i așteptăm — tot în termenul legal — cinci zile. Uneori, nici după scurgerea acestui interval de timp, delegații nu sosesc ! Cred că prezența lor ar scurta mult decalajul dintre expedierea apei și ajungerea ei în magazine. Vorbind acum de unitățile unde se desface apa minerală, nu vă spun decît că, locuind pe Calea Moșilor și avînd la parterul blocului meu un magazin specializat în ape minerale, pot cumpăra de acolo orice — țuică, bere, vin, lichior — dar numai apă minerală — nu ! Am sentimentul că aceste magazine au fost deschise numai pentru a purta și ele o firmă. Dacă vreți să vă convingeți, mergeți și la magazinul de ape minerale din Șoseaua Olteniței și veți vedea că nu are spațiu pentru descărcarea box-paleților ! În concluzie, din experiența I.C.R.A. București, vă pot spune că sîntem nemulțumiți pentru că : nu se respectă mijloacele de transport în care să se încarce apa minerală (contractele prevăd numai vagoane izoterme, nu trans-uri), se depășește uneori procentul de dioxid de carbon cu care este impregnată apa (ceea ce conduce la spargeri masive) și se întîrzie livrarea din lipsa unui delegat permanent al furnizorilor. Dacă aceste condiții ar fi respectate așa cum se cuvine, multe dintre greutățile de astăzi n-ar mai exista. Cred că nu e complicat deloc să se ia măsurile ce se impun. Și încă un aspect : există furnizori și furnizori. Iată, cei de la Vatra Dornei au avut depășiri la livrări pe acest semestru, s-au interesat de ambalaje, i-am și ajutat în privința asta, ceea ce înseamnă că se poate, că restanțele celorlalți furnizori se datorează unor cauze cel mai adesea subiective.

— S-ar impune, în acest caz — și cred că părerea dv. coincide cu adevărul — o mai intensă muncă de îndrumare și control din partea centralei.

P. Dănescu : Aș face o paranteză. Am început să lucrez în domeniul apelor minerale din 1953. Aș putea scrie o carte de aventuri despre modul în care apele au fost plimbate de la un for tutelar la altul. Aceste dese schimbări au avut ca principal efect perturbarea activității. Revenind la problema pe care o puneți, repet ceea ce am spus mai înainte — apele minerale reprezintă Cenușăreasa centralei de resort. Gîndiți-vă numai la faptul că de această adevărată industrie a apelor minerale nu răspund decît doi oameni — un geolog și o foarte tînără specialistă în industria alimentară. Ar fi trebuit și un tehnolog, un economist... Efectul cred că se cunoaște, deoarece revista „Flacăra" a publicat cifre edificatoare în acest sens : din 1978, de cînd apele minerale au fost încorporate Centralei berii, spirtului, amidonului și... apelor minerale, producția la acest sortiment a scăzut în mod constant ! Și asta în condițiile în care, atunci, în '78, un grup de specialiști (din care au făcut parte și unii dintre cei ce participăm la această discuție) a elaborat un program serios de dezvoltare a producției de ape minerale, un program cu bătaie lungă, pînă în 1990, dar care n-a fost însușit.

A. Pricăjan : Vă rog să-mi îngăduiți ca, în calitate de geolog care cunosc importantele eforturi făcute de statul nostru pentru punerea în evidență a acestui important dar al subsolului patriei, să-mi exprim profunda mîhnire pentru faptul că, deși dispunem de volume de apă care în toate cazurile sînt superioare capacităților de îmbuteliere instalate, acestea nu se regăsesc în mod corespunzător pe piața internă și externă.

— O soluție ar putea fi aceea a îmbutelierii apelor în stații aflate în marile orașe, folosindu-se apa minerală transportată cu cisternele, așa cum se întîmplă acum la stația pilot experimentală Colentina.

N. Plumb : Dar există chiar și o prevedere legală — Decretul 146 din 1980 al Consiliului de Stat — care, la articolul 12, alineatul C spune : „Pentru îmbutelierea apelor minerale se vor crea unități în principalele centre de consum, care vor fi aprovizionate cu ape de la izvor în cisterne. În acest scop, pînă la data de 31 mai 1980 se va elabora un program privind amplasarea unităților de îmbuteliere, asimilarea în țară a instalațiilor necesare și a mijloacelor specializate de transport." Se mai spune, în același document, că Ministerul Comerțului Interior trebuie să ia măsuri pentru extinderea livrărilor în rețeaua comercială direct din vagoane, cerîndu-se în acest sens amenajări corespunzătoare. Dar, cum spuneam mai înainte, acest lucru este imposibil atîta vreme cît noi nu putem prelua apa în absența delegatului care să constate spargerile, întotdeauna peste procentul acceptat.

C. Pană: În acest Decret se spune clar că trebuie realizate niște instalații și construite niște mijloace specializate de transport care să prevină deprecierea apei. Or, nu sînt chiar așa de sigură că s-au avut în vedere aceste cerințe pînă acum. Și, de aceea, consider că pe etichetele apelor minerale care se îmbuteliază chiar la izvor trebuie specificat „îmbuteliat la sursă", pentru că una este, să zicem Perla Harghitei de Sîncrăieni și alta Perla Harghitei de... București ! Cred că, în această direcție, trebuie purtată o discuție foarte serioasă, în urma căreia să se găsească soluții care să îmbine rentabilul cu igienicul.

P. Dănescu : Dată fiind situația în care se găsesc în prezent apele minerale, Centrala de resort ar trebui să inițieze neîntîrziat o analiză foarte serioasă cu toți colaboratorii săi — din industrie, transport și comerț — elaborînd, în cel mai scurt timp cu putință, un program ferm de redresare a domeniului. Este o datorie patriotică să nu admitem irosirea și deprecierea apelor minerale, care sînt și trebuie să fie o avuție aducătoare de beneficii pentru țară. Și mai cred că specialiștii adevărați, oamenii care s-au devotat muncii în acest domeniu, trebuie consultați și ascultați cu atenție.

— Avem, iată, chiar printre noi un asemenea specialist, geologul Artemie Pricăjan, autor al lucrării „Apele minerale din România", distinsă cu Premiul Academiei, și „Apele minerale de consum alimentar din România" și care va oferi cititorilor, în curînd, o nouă carte — „Substanțele minerale terapeutice din România", care se ocupă, pe spații largi, și de problema apelor minerale. Care sînt, în opinia dumneavoastră, cele mai de seamă probleme ale apelor minerale, care trebuie cît mai grabnic rezolvate.

A. Pricăjan : Exploatarea rațională a rezervelor, care să preîntîmpine degradarea zăcămintelor.

P .Dănescu : Creșterea potențialului productiv al stațiilor de îmbuteliere, prin permanenta și atenta lor întreținere, prin dotarea lor cu puncte de intervenție proprii.

N. Plumb : Mai multă grijă în ceea ce privește expediția, evitarea lipsurilor și spargerilor.

C. Pană : O atenție sporită față de calitatea apei îmbuteliate, pentru a i se păstra puritatea și compoziția chimică.

— Aceste puncte de vedere vor constitui direcții de investigație, în continuare, pentru revista noastră, care-și propune să invite, în continuarea acestei dezbateri și alți specialiști de mare competență.

Pagină realizată de DAN MUCENIC

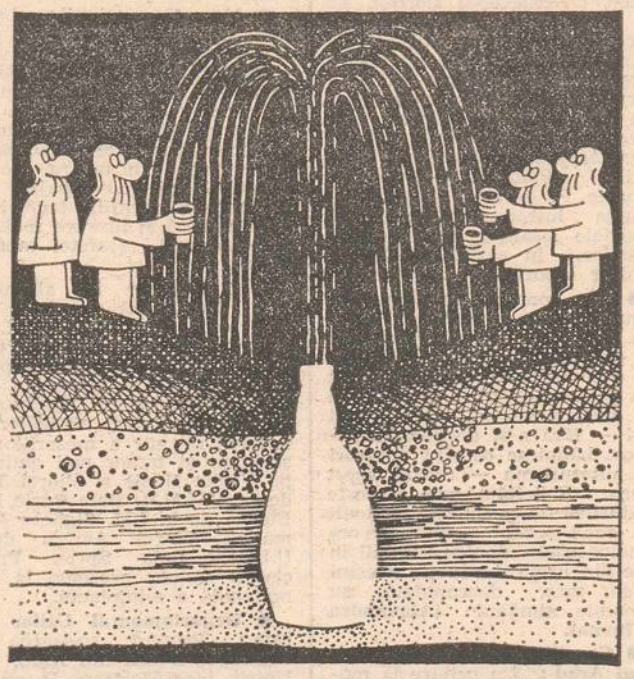

● S.O.S. apele minerale ● S.O.S. apele minerale ●

Desen de ȘTEFAN BOROȘ-TETY

● **Un GRUP de locuitori** de pe strada Zaharina din Timişoara ne sesizează că, începînd din vara anului care a trecut, strada respectivă, amenajată din pămînt bătătorit (şi care pe bună dreptate nu făcea cinste municipiului), a fost dată în lucru — spre bucuria locuitorilor ! — pentru a fi pavată. Necazul este însă că, după săpăturile de rigoare, lucrările s-au întrerupt, astfel încît acum aici zac mormane de pămînt, iar şanţurile, pline cu apă, opresc atît accesul autoturismelor din zonă la locurile de parcare, cît şi accesul pietonal.

Oamenii propun edililor să ia noi măsuri pentru ca treaba să fie dusă pînă la capăt.

● **Din partea I.U.T. BUZĂU**, primim următorul răspuns, pe care-l considerăm (cel puţin !) bizar :

„Urmare scrisorii adresate redacţiei de către **Ion Piţigoi**, om al muncii la I.U.T. — Buzău **(N.R.** — şi care solicita sprijin în acordarea transferului — **acordat în prealabil !** — dar asupra căruia se revenise din cauza unor ambiţii personale), vă comunicăm : cele relatate de tovarăşul sînt adevărate, întreprinderea îi acordase iniţial transferul fiind dus în eroare conducătorul unităţii, că ar fi un muncitor slab pregătit profesional. În realitate, **analizînd situaţia (sublinierea redacţiei — N.A.)** tov. Piţigoi este muncitor cu înaltă calificare, retribuit la categoria 5, unitatea l-a înţeles angajîndu-i şi soţia, mai mult i-a acordat şi locuinţă (...), fapt pentru care nu poate acorda transferul solicitat.

Prin urmare: lui Ion Piţigoi **i se aprobă** transferul, fiind un muncitor slab profesional ; peste noapte se descoperă însă că, dimpotrivă, este un muncitor formidabil ; fapt pentru care **nu i se mai acordă transferul.**

Cam confuză şi ciudată optică !...

● **Întreprinderea de transporturi auto — OLT :**

„Răspuns la scrisoarea **Mariei Chirea** din Medgidia, trimisă nouă spre competentă rezolvare : cercetînd aspectele sesizate de M.C., referitoare la deficienţe în transportul călătorilor cu autobuze I.T.A. din autogara Caracal, vă informăm că cele semnalate sînt reale. Deficienţele semnalate au fost prelucrate cu personalul de exploatare şi s-au luat măsuri ca acestea să nu se mai repete, precum şi măsuri de îmbunătăţire a activităţii".

● **Consiliul popular al oraşului BABADAG :**

„Urmare scrisorii făcute de către **Vasilica Neacşu** din Bucureşti, în urma neplăţii îndemnizaţiei de naştere de 1000 lei pentru cel de al treilea copil născut, vă comunicăm : cu mandatul poştal nr. 351590/1985, de la Oficiul poştal Babadag, pe adresa Neacşu Vasilica, strada Înfrăţirii nr. 12, Sectorul 1, Bucureşti, s-a expediat suma de 1000 lei îndemnizaţie de naştere".

● **C.P.M. Bucureşti — Secţia de arhitectură şi sistematizare :**

„Referitor la scrisoarea adresată de către **C. Iordache** din Bucureşti, în legătură cu unele aspecte privind sistematizarea zonei centrale a Capitalei: la elaborarea detaliilor de sistematizare ale vechiului centru al Capitalei — cu tradiţie în domeniul artei meşteşugăreşti, precum şi în alte forme de comerţ — se va ţine seama de interesantele propuneri cuprinse în scrisoarea acestuia şi, aşa cum s-a procedat pînă acum în cazuri similare (remarcate, cu siguranţă, în zona Lipscani-Blănari-Şelari-Gabroveni-Covaci, precum şi în alte locuri), unele dintre acestea — cu prioritate cele ce prezintă eficienţă economică — vor fi materializate".

● Vă scriu în numele a sute de locatari din blocurile situate în vecinătatea pieţii agro-alimentare din Tulcea, unde există un mare complex alimentar aparţinînd ILEF-Tulcea ; la intrarea acestuia există un anunţ, în sensul că „se primesc sticle şi borcane", dar asta numai pe hîrtie, deoarece cum ai îndrăznit să intri cu astfel de ambalaje, eşti dat imediat afară. Şi asta tocmai acum, cînd se desfăşoară o susţinută acţiune pentru recuperarea tuturor materialelor refolosibile ! Există, după cîte ştim, reglementări legale în acest sens, refuzul unităţilor comerciale de a primi sticle şi borcane, contra marfă sau numerar, fiind pasibil de amenzi usturătoare. Complexul ILEF-Tulcea are un regim special din acest punct de vedere ? ! **(Teodor Cristea, strada Sabinelor nr. 5, bloc E. 4, etajul IV, ap. 20, Tulcea).**

● Tot în legătură cu un aspect comercial, **Angela Manu din Deva, str. Decebal, bloc A. 2, scara F, ap. 63,** ne scrie următoarele : în cadrul marelui complex I.C.S. se află un magazin de blănuri, şi încă unul cu căciuli din blană. Acesta din urmă, deschis anul trecut, în toamnă, acum are lacăt pe uşă şi vitrinele cu draperiile trase. De mai bine de o lună, interiorul nu este aerisit, căciuli din blănuri scumpe stau şi se prăfuiesc pe rafturi iar vînzătoarele, ce ar trebui să vîndă aici, fac de pază la blănurile expuse în primul magazin. Pe bună dreptate petenta se întreabă : „de ce este nevoie de patru femei care pierd timpul de pomană, cînd comerţul stradal de pe bulevardul P. Groza — de altfel atît de bine pus la punct — mai are tarabe goale, ce ar putea fi folosite cu folos ? !"

● **Din partea Consiliului Naţional pentru Ştiinţă şi Tehnologie :** „Referitor la scrisoarea lui **Vasile Petridean** din Bucureşti, strada Dragu Teodor 10, vă facem cunoscut că, la solicitarea sa de a valorifica unele soluţii tehnice în domeniul energetic — soluţii propuse de dînsul — am trimis la I.C.S.I.T.E.E. şi Întreprinderea Metalica-Bucureşti soluţiile tehnice propuse, făcînd totodată recomandarea de a se analiza posibilităţile valorificării practice a soluţiilor respective".

● Sînt un cadru al armatei în prezent detaşat în zona Canalului Dunăre-Marea Neagră. Nu doresc să fac o poveste din problema mea, de aceea o voi relata pe scurt : în luna mai 1981 am depus la I.D.M.S. Baia-Mare banii pentru un autoturism DACIA-1300 pe numele meu şi al tatălui. Mi-a venit rîndul să-mi scot maşina în mai 1984. În luna aprilie a aceluiaşi an, tatăl meu a decedat. Am făcut cîteva drumuri la I.D.M.S. Baia-Mare dar mi s-a pus condiţia că pot ridica maşina numai dacă trec totul pe numele meu. Mi-am făcut toate actele şi, aşa cum m-au sfătuit cei de la I.D.M.S. Baia-Mare, le-am trimis la I.D.M.S. Bucureşti. De aici lucrurile s-au încurcat rău de tot, am fost pus să fac o mulţime de alte acte, le-am făcut şi le-am trimis pe toate — chiar şi de la C.E.C., deşi iniţial agenţia îmi spusese că ei nu fac aşa ceva — degeaba ! Se împlineşte, iată, un an, şi eu stau cu maşina neridicată, deşi am plătit-o demult ! **(Marius Marc, UM 02603, Agigea, Constanţa).**

● **Şcoala generală nr. 5 — Rm. Sărat :** „În cadrul rubricii „Flacăra la dispoziţia dumneavoastră" din numărul din 24 mai, părinţii elevei **Beatrice Afrenţoaie** din clasa a IV-a a şcolii noastre, afirmă că aceasta ar fi obţinut locul I la faza locală a Festivalului CÎNTAREA ROMÂNIEI şi că la faza judeţeană conducerea şcolii a pus pe altcineva să participe în locul ei (...). Vă informăm că, într-adevăr eleva Beatrice Afrenţoaie a participat la faza locală ca **solistă de muzică uşoară** (neocupînd însă locul I şi nefiind promovată pentru faza judeţeană) — şi, din adresa O.P.C.J. Buzău şi a Inspectoratului judeţean şcolar, pe care v-o trimitem în copie, se poate vedea clar că la faza judeţeană se menţionează calificarea unui solist **de dans clasic**, şi nu a unuia de muzică uşoară" **(răspunsul este semnat de directorul şcolii, prof. Ovidiu Ştefănescu).**

● În revista din 26 aprilie s-a publicat un articol în legătură cu starea străzii Cărămidari din Brăila. Ce mult am fi dorit acum să transmitem multumirile noastre în legătură cu îndepărtarea molozului de pe această stradă a noastră !... Din păcate, lucrurile au rămas la fel : cînd e soare, sîntem sufocaţi de praful ridicat de maşini ; cînd plouă, trebuie să punem cărămizi pe jos, pentru a putea sări de pe una pe alta. Iată motivul pentru care propunem celor în drept, adică organului local al puterii de stat, să întreprindă măsurile cuveniţe pentru mai buna gospodărire a străzii cu pricina. **(Ion Filip, strada Cărămidari, nr. 54, cartierul Lacu Dulce, Brăila — împreună cu Iftimie Gheorghe şi Vasile Vitea, de pe aceeaşi stradă).**

● **Din partea Consiliului popular al Sectorului 3 :** „Referitor la scrisoarea **Asociaţiei locatarilor blocului PM 77 din bulevardul 1 Demebrie 1918 — Bucureşti,** prin care ni se sesizează că se produc infiltraţii prin rosturile pereţilor exteriori ai blocului, lămpile pentru iluminat stradal nu au fost racordate la reţeaua publică şi că în urma săpăturilor executate pentru racordarea cu apă caldă a blocurilor din zonă nu au fost evacuate resturile de materiale, vă comunicăm : au fost anunţate I.C.P.B. pentru încheierea rosturilor, I.D.E.B. pentru punerea în stare de funcţionare a iluminatului public şi I.A.C.E.D. pentru ridicarea plăcilor de beton şi evacuarea pămîntului şi resturilor de materiale" .

● Necazul meu a început cînd frigiderul marca „Frigero-1801" — după 10 ani de funcţionare, obosit probabil, s-a hotărît să stea. M-am adresat imediat unităţii 73 „Metalocasnica" din bulevardul Uverturii pentru a-l putea repara. asta a fost în 29 mai a.c. De atunci şi pînă astăzi, cînd vă scriu (scrisoarea este datată 24 iunie), am fost programată să stau acasă de cîteva ori la rînd, pentru cîte trei-patru ore, dar nu mi s-a reparat nimic. Vă spun sincer, nu atît întîrzierea asta m-a determinat să vă scriu, cît neseriozitatea acelor tovarăşi care m-au pus să mă învoiesc aiurea de la serviciu — timp pe care l-am pierdut aiurea şi pe care numai eu ştiu cum trebuie să îl preţuiesc şi să mi-l împart ! **(Lucia Racu, strada Vistiernic Stavrius, bloc 135-a, scara 4, ap. 135, Sectorul 6, Bucureşti).**

● **Din partea U.J.C.A.P. — Călăraşi :** „Privind modul de soluţionare a scrisorii adresată de **Petre C. Ion** din Bucureşti : pensia pe luna ianuarie a tovarăşului sus menţionat a fost achitată pe data de 5 iunie 1985, de oficiul poştal nr. 70 Bucureşti cu mandat înregistrat F.S., la poziţia 3, în procesul verbal nr. 34. Motivul întîrzierii este pierderea talonului în timpul transportului, fapt ce a făcut să se achite cu proces verbal".

● **Din partea D.P.M.O.S. — Brăila :** „Referitor la scrisoarea adresată de către **Marioara Pătrănoiu** din comuna Rîmnicelu, care solicită sprijin pentru încadrarea în muncă, vă comunicăm : conform dispoziţiei de repartizare nr. 605/1985, M.P. a fost repartizată la I.S.C.I.P. Brăila ca economist fermă, loc de muncă acceptat de către aceasta".

● Mai multi cititori (printre care un **Grup de locatari din Bucureşti, şoseaua Colentinei, blocul IRTA 6),** sesizează redacţia asupra unui fenomen „de sezon" : culegerea florilor de tei care, nu în puţine ocazii, duce la devastarea arborilor de către oameni, în special tineri, inconştienţi. Ei propun, pe de o parte, recoltarea acestor flori din teii aflaţi pe străzile sau parcurile oraşelor prin acţiuni organizate, sub îndrumarea trusturilor „Plafar" — pe de o parte. Pe de alta, susţin necesitatea introducerii de către organele locale a unor amenzi drastice, în cazul vătămării acestor arbori.

● „În comuna Terezian, judeţul Sibiu, pe strada 11 Iunie, există un spaţiu nefolosit pe care multi cetăteni din zonă ar dori să-l amenajeze drept loc de joacă pentru copii. Din nu ştiu ce pricină, mai multi inşi — fără a-şi declina identitatea, bănuiesc că sînt posesori de autoturisme — refuză acest lucru. Solicităm prin aceste rînduri să fie consultaţi cetăţenii din zonă şi reprezentanţi ai organelor locale, pentru a stabili în cele din urmă destinaţia acestui teren, care, deocamdată, nu foloseşte nimănui" **(Alexandru C. Ioana).**

● **Consiliul popular al judeţului Arad :** „Cu privire la modul de soluţionare a scrisorii adresate de **Ecaterina Vulpe din comuna Felnac nr. 619 :** adunarea generală a membrilor cooperativei, luînd în dezbatere situaţia petiţionarei, i-a aprobat un ajutor material de 150 kg produse precum şi un lot personal ; petiţionara a scris întrucît nu luase cunoştinţă de acest lucru, lipsind de la respectiva şedinţă. S-a stat de vorbă atît cu ea, cît şi cu soţul acesteia, declarîndu-se mulţumiţi de modul de rezolvare a problemei".

● **Consiliul popular al Sectorului 2 :** „Referitor la scrisoarea Asociaţiei de locatari a blocurilor N3—N3A şi N3B din Bulevardul Şulea nr. 83—85, vă comunicăm : s-a intervenit la C.A.C.M. Bucureşti pentru a se lua măsuri urgente în vederea executării tuturor remedierilor necesare".

● Menţionăm că, recent, au demarat lucrările la construcţia liniei ferate normale între Satu Mare şi Bicsad. O dată terminată, această investiţie îşi va dovedi din plin utilitatea. Cîteva cifre sînt, credem, elocvente. Capacitatea de transport va creşte de peste 11 ori, viteza de circulaţie a trenurilor de peste 2 ori, iar durata de parcurs atît a mărfurilor cît şi a călătorilor se va reduce substanţial. Construcţia căii ferate va atrage după sine şi modernizarea staţiilor de pe parcurs (Botiz, Livada, Oraşul Nou, Negreşti-Oaş şi Bicsad). Localnicii mindrei Ţări a Oaşului îşi exprimă satisfacţia că vor fi curînd beneficiarii acestei importante investiţii.

● **Un grup de locuitori** ai comunei Slatina, judeţul Suceava, ne aduce la cunoştinţă, cu justificată mîndrie, că pe teritoriul comunei s-a finalizat construcţia unui dispensar uman, dotat cu aparatură medicală modernă. Ei menţionează, de asemenea, că lucrările de construcţie au fost executate în întregime cu posibilităţi locale. Cum cel mai apropiat centru farmaceutic se află la Mălini, deci la o distanţă apreciabilă, locuitorii comunei propun spre analiză direcţiei sanitare judeţene înfiinţarea unui astfel de oficiu chiar în cadrul noului dispensar uman dat în folosinţă.

● Despre o frumoasă iniţiativă a elevilor Şcolii generale nr. 2 din Bălan, judeţul Harghita, ne informează **colegii din redacţia ziarului „Informaţia Harghitei".** Elevii sus amintitei scolii au colectat peste 5 tone de hîrtie, material textil şi polietilenă.

● O faptă de omenie şi curaj s-a petrecut în apartamentul Anei Budai din Zalău, cartier Porolissum, bl. I-2, sc. B, ap. 21. Din joaca cu chibrituri a unor copii neascultători a izbucnit în casă un incendiu. Norocul a fost că prin preajmă se aflau Teodor Graur şi Viorel Pintea care au localizat şi stins imediat focul ce ameninţa să se extindă şi la alte apartamente. Un cuvînt de apreciere se cuvine în cazul acesta şi la adresa comisiei tehnice de pe lîngă Consiliul popular municipal Zalău, care a dotat majoritatea blocurilor cu stingătoare absolut necesare în astfel de neprevăzute împrejurări.

● Una din acţiunile pioniereşti ce se desfăşoară în prezent pe litoral este Ştafeta „Porumbelul păcii". Ea se desfăşoară pe trei trasee cu puncte de plecare din Mahmudia, Babadag şi Măcin. O dată cu încheierea etapei de masă, pe 15 iulie curent, în tabăra de la Cocoşi-Niculiţel, echipajele vor prezenta fotografii, lucrări de artă plastică şi literare realizate pe parcursul ştafetei menţionate.

● O imagine în alb-negru ni-l înfăţişează pe Ioan Berinde, de 19 ani, de la I.M. Sighetu Marmaţiei, cel mai tînăr concurent la recenta Olimpiadă a strungarului şi frezorului desfăşurată în judeţul Maramureş. Printre merituoşii cîştigători ai brătării de aur a meseriilor de strungar şi frezor mai amintim pe Vasile Nodiş şi Viorel Tuns de la U.U.M.R. Baia Sprie, Ioan Bledea de la I.M. Sighetu Marmaţiei, Viorel Avram de la U.U.M.R. Baia Sprie. Primii clasaţi se vor prezenta la faza naţională a olimpiadei.

● **Departamentul Căilor Ferate :** „Privind sesizarea lui Gheorghe Docea din Aiud, str. Unirii, bloc 57, scara D, ap. 13, judeţul Alba, prin care acesta arăta unele aspecte negative apărute în timpul călătoriei cu trenul 243, din 10 februarie a.c., de la Petroşiţa la Aiud, vă facem cunoscut că, în urma cercetărilor efectuate de Regionala Căi Ferate Timişoara, cele semnalate s-au confirmat. Odată cu luarea măsurilor de evitare în viitor a apariţiei unor situaţii similare, s-a hotărît sancţionarea vinovaţilor conform Statutului disciplinar al lucrătorilor din transporturi".

● „Sînt abonat al revistei dv. de mai mult timp. Luni dimineaţa, pe 10 iunie 1985, m-am prezentat la Oficiul nr. 3 PTTR Galaţi pentru a-mi reînnoi abonamentul. Funcţionara de serviciu, aflată la ghişeu, a refuzat să facă acest lucru, motivînd că nu vreau să accept şi un alt abonament. Nu cred că respectiva funcţionară a procedat corect cu mine". **(Constantin Şerban, muncitor la Şantierul naval Galaţi, domiciliat în Galaţi, str. dr. Alexandru Camabel nr. 85).**

● Grupul Întreprinderilor de Gospodărire Comunală şi Locativă Braşov, analizînd cele sesizate de Costică Nazare din Braşov, bd. Lenin nr. 96, bloc 96, scara C, etaj IV, ap. 20, ne comunică următoarele : „Vasul de expansiune al centralei termice s-a spart provocînd inundarea terasei blocului pe care este situat. O parte din apă s-a infiltrat în apartamentul locuit de petent, deteriorîndu-i zugrăvelile în dormitor şi în sufragerie. Din aceeaşi cauză, circa 8 m.p., de parchet din dormitor s-a dezlipit. Întrucît de aceste deteriorări nu se face vinovat locatarul, s-au luat măsuri de rezugrăvire a dormitorului şi sufrageriei".

● **Marinescu Iorgu din Bucureşti, str. Veteranilor nr. 2, bloc M-13, scara 1, etaj VIII, ap. 106, sector 6,** a dus, în luna octombrie a anului trecut, la unitatea nr. 50 a Cooperativei Radio-Progres, un aparat de radio „Traviata" pentru a fi reparat. Contravaloarea lucrării a şi achitat-o pe loc cu bonul de comandă nr. 503859. După mai multe luni, a fost înştiinţat de meşterii cooperativei să se prezinte pentru a-şi ridica aparatul reparat. Dar, păcăleală : omul, a constatat, nu fără surprindere, că aparatul funcţiona la fel ca înainte. Deşi, fusese asigurat solemn că i se făcuseră absolut toate verificările.

Pagină realizată de HORIA PĂTRAŞCU

Poşta redacţiei

Gheorghe Dumitru — Brodina (Suceava) : Au dreptul la pensie de invaliditate numai cei care la data pierderii capacităţii de muncă erau încadraţi în activitate pe baza unui contract de muncă în sensul codului muncii ■ **Mihai Şandru** — Calofindeşti (Suceava) : După 20 de ani nu există nici un temei legal de a vi se recalcula pensia. ■ **Gheorghiţa Georgescu** — Braşov : Unitatea nu poate dispune încetarea activităţii persoanei care a cerut înscrierea la pensie decît după ce a primit decizia de pensionare ■ **Iuliana Achim** — Petroşani : Pentru a putea beneficia de pensie de urmaş, una din condiţiile prevăzute de lege este ca durata căsătoriei dv. cu soţul decedat să fi fost de cel puţin 10 ani. ■ **Ionel Mihai** — Vulturii (Vrancea) : Pensia IOVR se acordă, potrivit legii, celor care au fost clasaţi ca invalizi de război de către comisia medico-militară, în termen de doi ani de la trecerea ţării pe picior de pace. Dv. aţi fost rănit pe front dar nu clasat ca invalid de război ■ **Dochiţa Mihet** — Criscior (Hunedoara) : Nu vi se poate acorda pensie de urmaş, pentru că soţul dv. la vîrsta de 59 de ani nu realizase decît o vechime în muncă de numai 5 ani, nedesfăşurînd o activitate permanentă ■ **Marin Văduva** — Strehaia : Este posibilă încadrarea dv. în categorii superioare dacă veţi îndeplini cerinţele legale, ca executarea unor lucrări de categorie superioară celei în care sînteţi încadrat timp de cel puţin 3 luni, să reuşiţi la examinarea dv. teoretică şi practică de către comisia tehnică de încadrare şi promovare în muncă din unitate. ■ **Şerban Diaconescu** — Apele Vii (Dolj) : În cazul pensionării depunătorii pot să-şi retragă partea socială sau să o menţină în continuare ■ **Dumitru Palu** — Homocea-Ploscuteni (Vrancea) : Revizuirea medicală a capacităţii de muncă a pensionarilor de invaliditate se face numai pînă la împlinirea vîrstei de 55 ani femeile şi 60 ani bărbaţii. ■ **Elena Şerbănescu** — Mizil : Nu este o ilegalitate, deoarece contractul dv. de muncă pe perioadă determinată expirase la data intrării în concediu de maternitate şi nu aţi mai fost încadrată în acest an şcolar.

MARGA NEDELEA

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime şi nu primeşte acte originale. Scrieţi-ne cît mai concis. Şi nu uitaţi să vă iscăliţi. Precizaţi eventual telefonul unde vă putem găsi. Audienţele se ţin zilnic între orele 11 — 14.

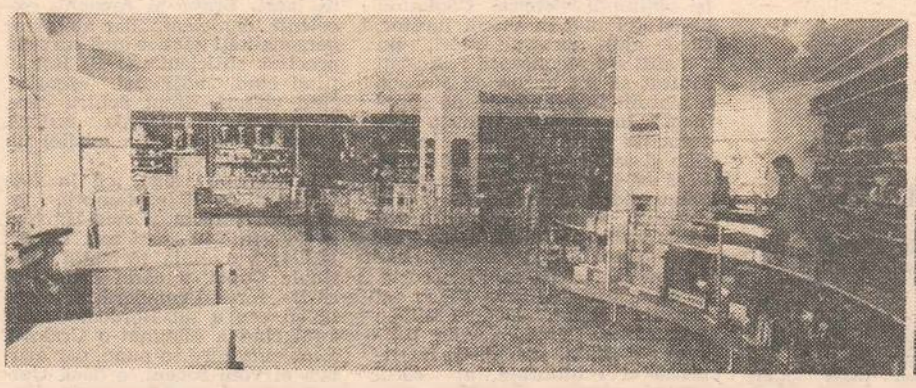

La inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu s-a inaugurat, lîngă uzinele „23 August", un mare complex comercial, care deservește 25 000 de muncitori. Concepută sub o formă arhitecturală modernă, construcția se compune dintr-o serie de magazine de primă necesitate și o piață agroalimentară. Magazinul alimentar a rulat, în cinci luni de la deschidere, mărfuri în valoare de 12 000 000 lei reprezentînd tot atîtea solicitări și o reală promptitudine în deservirea oamenilor muncii. Îi urăm „bun venit" în peisajul arhitectonic bucureștean...

PAUL AGARICI

(Urmare din pag. 6)

• Socialismul se construiește pentru oameni

„Socialismul se construiește cu poporul și pentru popor" — o teză a cărei acoperire reală, practică în sistemul autoconducerii muncitorești constă în preocupările permanente ale organelor colective de conducere pentru asigurarea unor condiții tot mai bune de muncă și viață muncitorilor. Este vorba de resortul social al activității acestor organisme, în care opinia muncitorilor este cu atît mai fermă și mai plauzibilă cu cît se referă nemijlocit la viața și munca fiecăruia.

Într-o ordine care ține nu neapărat (sau nu numai) de politețe, probleme sociale apar mai frecvent în colectivele unde muncesc foarte multe femei. La **Combinatul de pielărie și încălțăminte „Clujana"** majoritatea covîrșitoare din cei peste 9 000 de oameni ai muncii o formează femeile, cu o medie de vîrstă în jur de 35 de ani. Această pondere feminină, dublată de cerințele umane ale unui combinat de frunte în industria ușoară (80—90% din producție se exportă) fac ca aspectele sociale ale muncii de aici să fie dintre cele mai atent tratate de conducerea colectivă a unității. O măsură benefică luată în urmă cu cîțiva ani a fost construirea, în regia combinatului, a unui spital clinic care rivalizează cu cele mai reușite de acest fel din țară și care are trei secții : interne, cardiologie și medicina muncii. S-au mai construit un cămin pentru copii cu 180 de locuri, o creșă cu 200 de locuri, un cămin cu 226 de locuri pentru nefamiliști ; muncitorii din ambele schimburi pot servi masa la cantina-restaurant și la microcantine. Socialismul se construiește pentru oameni.

Luca Maria lucrează de 33 de ani în fabrică, este de meserie rictuitoare, adică se ocupă de pregătirea părții de sus a încălțămintei, meserie și ocupație ce n-au împiedicat-o să fie aleasă în Consiliul național al oamenilor muncii și, bineînțeles, reprezentanta muncitoarelor în C.O.M.-ul combinatului. „E bine că s-a gîndit la participarea noastră, deși o astfel de postură îmi creează obligații umane și profesionale. Datorăm tovarășului Nicolae Ceaușescu condiții fără precedent de participare a femeilor, a tuturor oamenilor muncii la conducerea unităților economice, dar asta implică și o mare răspundere din partea noastră. Nu pot fi indiferentă la nimic din ceea ce mă înconjoară pentru că am o răspundere față de cuvîntul colegelor, față de încrederea lor. Problemele pe care le ridici trebuie să fie importante și obiective. Sînt numeroase problemele în care femeile ne cer ajutorul — de la un program de lucru adecvat situației de tînără mamă la sprijin în calificarea profesională. Totuși o mare nemulțumire avem : creșele și căminele din cartierele unde locuiesc muncitoarele noastre lucrează într-un singur schimb, fapt ce determină mamele respective să ceară să lucreze tot numai într-un singur schimb — situație care influențează viața din combinat".

La **„Tricodava"** (peste 4 000 de oameni ai muncii din care 3 600 de femei), o destonică și responsabilă militantă pentru afirmarea autoconducerii muncitorești este chiar președinta Comitetului sindical, **Lucia Cotea**, care lucrează aici încă de la înființarea fabricii (1967). Nu este tocmai ușor să optimizezi social situații particulare dintre cele mai diverse, așa cum apar într-o fabrică cu atîtea femei. „Ne confruntăm cu probleme legate de schimbarea frecventă a locului de muncă — din motive medicale, în primul rînd. Am creat un atelier de materiale recuperabile, condus de Cecilia Dan, în care lucrează într-un singur schimb tocmai femeile neaflate în deplinătatea forței fizice și psihice. Creșa și grădinița au program combinat și acoperă solicitările din partea fabricii. Am înființat un cabinet medical și un altul de fizioterapie, dar asistența medicală la ginecologie este încă insuficientă cantitativ, neavînd medici cu normă întreagă în această specialitate. Problema aceasta ar trebui să stea în atenția municipalității, pentru că la noi, 90% din concediile medicale sînt cauzate de probleme ginecologice. De asemenea, ce n-am reușit să obținem, deși nu depinde numai de noi, este înființarea în fabrică a unei microcase de comenzi, așa cum există în multe unități industriale mari și care ar ușura viața gospodinelor. Ne mai preocupă soluționarea, după ani de tergiversări, a accesului în fabrică prin poarta din față, direct spre stațiile de autobuz și tramvai astfel încît aproape 1 500 de femei să fie scutite să traverseze de fiecare dată curtea fabricii. În sfîrșit, nu pot să nu-mi fac autocritica pentru că n-am reușit să redăm destinația normală sălii de sport. (actualmente transformată în magazie), construită și dotată cu tot ce trebuie din fondurile sindicatului și în care puteam desfășura activități artistice și sportive pentru care sînt mulți pasionați în fabrica noastră".

• Curajul de a gîndi împreună

Cred că nu este impropriu ca, vorbind de autoconducerea muncitorească, să aducem în discuție un personaj de care, vrînd-nevrînd, nu se poate face abstracție : directorul întreprinderii. În aprecierea statutului acestuia trebuie pornit de la faptul că un director din zilele noastre este, de regulă, un om al acestui timp, asta vrînd să spună că trăiește și înțelege din plin exigențele ce decurg în planul general al democratizării vieții economico-sociale. Un mare merit al modului în care a fost inoculată teoretic și implementată practic ideea autoconducerii muncitorești îl constituie nu atît că nu s-a urmărit „arătarea cu degetul" a directorului ci mai ales că s-a realizat **ab initio** cerința situării de aceeași parte a baricadei, a unei convergențe de interese care trebuie slujită în cunoștință de cauză, respectînd adică deopotrivă principiile politico-sociale ca și exigențele tehnico-economice.

Directorii din zilele noastre sînt, de regulă, oameni care înțeleg noul sens al vieții muncitorești și nu contrapun în nici un fel actul deciziei cu cerințele participării oamenilor muncii la conducere.

La „TEHNOFRIG" din Cluj-Napoca director este **ing. Alexandru Cuc** — un om a cărui voce calmă ascunde o mare siguranță de sine și limpezime a ideilor. „În întreprinderea noastră este consfințit prin regulamentul de ordine interioară dreptul oricui este nemulțumit de o decizie sau alta de a se adresa biroului executiv al C.O.M. sau C.O.M.-ului și de a participa la respectivele ședințe pentru a-și apăra cauza. În asemenea împrejurări, eu mă abțin de la vot pentru a nu se crea interpretări, dar definitivă rămîne hotărîrea colectivului". Ați primit vreun veto, vi s-au schimbat vreodată decizii ? „Reparația unui utilaj a fost făcută prost, adică avea un adaus realizat incorect. Comisia pentru problemele de calitate a constatat și am sancționat pe cei responsabili — altfel, doi oameni de bază, Krișpin Bela și Oscar Gruber. Ei au contestat în fața colectivului, s-a mai făcut o expertiză și în cele din urmă, s-a revenit pe bună dreptate asupra sancțiunii date de mine". Cum resimțiți ca director realitatea autoconducerii muncitorești ? „Este din ce în ce mai credibilă. Problema noastră principală este calitatea producției ; depășind hopul de înțelegere a acestui lucru, toate lucrurile merg bine. În fabrică s-au organizat comisii de control al calității formate din muncitori care tratează problemele ca o veritabilă conducere, analizînd pe cei care lucrează necorespunzător, sesizînd problemele care condiționează calitatea produselor și, implicit, rezolvîndu-le.

I.M.E.B. este condusă de **ing. Constatin Sederiaș**, un om de o verticalitate deosebită, la propriu și figurat. Într-o întreprindere de mașini electrice ca I.M.E.B. în care se fabrică motoare (de la cele pentru jucării pînă la cele de 5 MW pentru mori de ciment), generatoare electrice, convertizoare, grupuri electrogene, de care depind lanțuri tehnologice ulterioare (prin care aceste motoare echipează utilaje din toate celelalte ramuri ale economiei naționale), care este angajată în realizarea unor programe naționale prioritare (minier, nuclear ș.a.), în care se produc 832 de sortimente (unele în serii foarte mici) din care peste 600 se exportă — ei bine, într-o astfel de întreprindere ultradiversificată prezența unei coloane vertebrale este absolut necesară. „Ca și libertatea, democrația este legată de responsabilitate — afirmă directorul Sederiaș. Dincolo de respectarea prevederilor legale privind participarea oamenilor muncii la conducere, ne interesează o asemenea participare care să asigure funcționarea acestui complex mecanism care e fabrica — și în primul rînd realizarea sarcinilor de plan. Organele colective de conducere au decis în probleme importante, de strategie, cum sînt specializarea fabricii (prin renunțarea la un important nomenclator de produse și axarea cu adevărat pe producția de mașini electrice) sau reprofilarea producției de export în funcție de cereri (de exemplu, grupurile electrogene fără inele și perii erau livrate la 3 luni de la cerere, îmbunătățirea ceruță motorului asincron de 45 kW și 1 500 de rotații a fost făcută în timp record pentru a putea onora contractul ș.a.m.d.). Tot ceea ce decide mersul fabricii se hotărăște în colectiv : ce se caseazā, ce se importă (din 1982 nu mai importăm nimic din Vest, iar din 1984 — nici din Est), ce se investește, ce mașini specializate se modifică și pentru care anume produse etc. Insist puțin asupra exportului nu numai pentru că pe primele 6 luni am realizat planul 103 la sută și pentru că aproape 50 la sută din producția fabricii se exportă în 72 de țări, ci pentru că în acest sector dăm o probă severă a profesionalismului nostru, a capacității tehnice și organizatorice a tuturor oamenilor din fabrică. Am ajuns astfel la stadiul nu de a ne impune marfa — «asta avem, asta vă dăm» —, ci de a plia oferta după cerere".

Nu i-am cunoscut pe Herbac, Malaxa, et Co., dar mărturisesc că aș fi fost curios să văd care ar fi fost reacția lor atunci cînd li se contesta o decizie, ca la „Tehnofrig", cînd li se cerea asigurarea unor contracte pentru export, ca la Mecanică fină, cînd li se solicita bani pentru un spital, ca la „Clujana", cînd li se cerea sală de sport, ca la „Tricodava", sau cînd li se sugera schimbarea fabricației, ca la I.M.E.B. Mă mulțumesc însă cu imaginea tonică de acum în care cuvîntul muncitorilor este ascultat și prețuit și solicitat nu de „cineva" anume, ci chiar, în ultimă instanță, de ei înșiși, reuniți, cum spuneam, de aceeași parte a unei baricade pentru care victoria tuturor nici nu poate cădea în scama unuia și nici nu este posibilă în afara luptei fiecăruia.

• Drumul de la solitar la solidar

„Cucerirea democrației" nu este un dat, ci un proces a cărui desfășurare accelerată în ultimele două decenii rămîne o cucerire istorică a poporului nostru, datorată gîndirii și acțiunii unui conducător vizionar care a redat națiunii noastre ritmul de viață și felul de viață al unei înalte demnități umane.

În ultima zi a semestrului doi, adică a lunii iunie, pe o vreme splendidă de strand — da, chiar într-o duminică — oamenii de la I.M.E.B. au lucrat în plus din proprie inițiativă pentru a termina ultimele motoare pentru export, ale căror facturi trebuiau datate în iunie. Băieții din secția doi sau cei de la debitare au rămas să ajute inclusiv la ambalare, deși nu erau pontați pentru aceasta, nefiind „treaba lor" și „banii lor". Seara, la 11,30, motoarele erau trecute prin vamă, depuse în vagoanele C.F.R., iar planul la export depășit cu 3 procente.

La „Tehnofrig" nimeni nu mai trebuie să organizeze schimburi sau formații suplimentare de lucru în cazul unor rămîneri în urmă din cauze obiective pentru simplul motiv că muncitorii înșiși știu bine ce au de făcut și care este interesul real al lor, după cum, tot la fel, nimeni nu-i obligă să participe cu atîta sîrg la amenajarea unei baze sportive ce va rupe gura tîrgului și la care lucrează din proprie inițiativă în fiecare duminică numai pentru a o gata mai repede. La „Unirea" am văzut un strungar, Iacob Vasile, pătruns de responsabilitatea sa de vicepreședinte cu probleme sociale în a analiza situații esențiale pentru oameni, cum sînt pensionările din grupa I, solicitări de schimbări ale locurilor de muncă, mărirea eficienței asistenței medicale în turnătorii ș.a.m.d.

La uzinele „23 August", forjorul Dorin Costică, om crescut la o curată școală a muncii și echității, mi-a vorbit o oră despre „contextul important al faptelor mărunte", despre acele lucruri mici pentru omenire dar mari pentru om cum sînt procentul de acord, fondul de premiere, desfacerea unui contract de muncă, stabilitatea forței de muncă, calitatea celor care vin, defectele celor care pleacă sau invers — și alte asemenea „amănunte" care înghit mult efort colectiv de gîndire și în care muncitorii se regăsesc pe ei înșiși, înainte de și în planuri mult mai fierbinți decît răceala implacabilă a statisticilor lunare.

La „Tehnofrig" am aflat de modul simplu în care muncitorii au soluționat problema ordinii și curățeniei în fabrică : o comisie formată tot din muncitori controlează săptămînal sectoarele productive și cele exterioare date în grija acestora, urmărind tot — de la aranjarea sculelor la ținuta muncitorilor și de la curățenia geamurilor la albul liniilor de protecție. Cine ia de 4 ori nota 10 primește în luna respectivă 3 000 de lei din fondul de beneficii, cine ia de 4 ori nota minimă — „încasează" sancțiuni. Punctajele sînt afișate în fiecare sîmbătă și de doi ani jumătate fabrica nu mai are probleme la acest capitol.

De abia după ce am văzut toate acestea am înțeles mai bine vorbele lui Ion Pismac, bobinatorul de la I.M.E.B. : „Noi, cei care-i reprezentăm pe muncitori, avem o viață grea. Au prins adevăratul gust al democrației, fiind într-un permanent conflict constructiv cu tehnologul și constructorul, cu proiectarea, punînd în permanență probleme, solicitînd mereu ca totul să fie mai bine, mai mult, mai curat, mai civilizat. Șansa mea, și în general a noastră, a celor care-i reprezentăm e una singură : de a spune fiecărui «eu nu pot gîndi mai bine ca tine, hai să facem împreună». Pentru că democrația asta are dublu sens : să ceri dar și să faci. E sensul pe care-l parcurgem din ce în ce mai bine, de la un capăt la altul și retur".

În perspectiva istorică a celor 15 ani care s-au împlinit de la crearea organismelor de conducere colectivă, succesele României socialiste constituie o elocvență dovadă a creșterii capacității clasei muncitoare de a conduce procesul de edificare a noii orînduiri. Se poate spune că instituirea adunărilor generale, a consiliilor oamenilor muncii, a celorlalte structuri care compun sistemul autoconducerii muncitorești a fost o măsură revoluționară prin amploarea și efectele ei, prin antrenarea unui număr impresionant de oameni ai muncii în conducerea și gestionarea întreprinderilor. Crearea unui larg cadru democratic de conducere a tuturor sectoarelor de activitate, de participare a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, a întregului popor la făurirea liberă a propriului viitor constituie un merit istoric nepieritor al Congresului al IX-lea al partidului, al gîndirii și acțiunii revoluționare ale tovarășului Nicolae Ceaușescu — arhitectul vizionar al unui sistem profund democratic, promotor și ctitor al unor schimbări radicale în concepția de conducere a societății noastre socialiste, de muncă a partidului și statului nostru.

OCTAVIAN ȘTIREANU

Cupele europene — adversarii din primul tur

Să pregătim temeinic victoria!

De joia trecută, de cînd s-a efectuat, la Geneva, tragerea la sorți a partidelor din primul tur al cupelor europene de fotbal, ediția 1985/86, cunoaștem adversarele reprezentantelor noastre: Vejle Boldklub (Danemarca) pentru Steaua în C.C.E., A.S. Monaco pentru Universitatea Craiova în Cupa cupelor, Vardar Skoplje (Iugoslavia) pentru Dinamo și Neuchâtel Xamax pentru Sportul studențesc în Cupa U.E.F.A. Tot de atunci, desigur, ne întrebăm (omenește) dacă sorții ne-au surîs. Aparent da, „urna" nescoțind în calea echipelor românești „firme" de primă mărime, un Juventus, un Real Madrid, un Dinamo Kiev etc, dar numai aparent, pentru că formațiile pe care urmează să le întîlnească Steaua și compania sînt, fără excepție, redutabile. Asta nu vrea să zică, nici vorbă, că echipele românești nu dețin șanse importante de a depăși examenul turului inaugural, continuînd (după exemplul mai vechi al Craiovei și al lui Dinamo) cariere europene din cele mai frumoase. Va fi nevoie pentru asta de muncă, de seriozitate, de abnegație, calități de care fotbaliștii noștri au dat adesea dovadă.

Înainte de a vă prezenta, stimați cititori, pe Vejle Boldklub și pe A.S. Monaco, încercînd să vă familiarizăm (fie și o clipă mai devreme) cu ele, rămînînd ca în numărul viitor să facem același lucru cu Vardar Skoplje și Neuchâtel Xamax, să precizăm că Steaua, Universitatea Craiova și Sportul studențesc vor susține primele meciuri în deplasare, la 18 septembrie.

ALLAN SIMONSEN ȘI NU NUMAI

Reprezentînd orășelul cu același nume, 30 000 de locuitori, 200 de kilometri vest de Copenhaga, Vejle are o îndelungată tradiție (clubul fiind înființat în 1891) și o „carte de vizită" demnă de luat în seamă: 5 titluri naționale și 6 victorii în Cupa Danemarcei. Pe plan internațional însă, deși printre învinsele ei se numără Nantes, Austria Viena, Hajduk Split etc., viitoarea adversară a Stelei n-a strălucit niciodată, „rezumatul" participării ei în cupele europene fiind semnificativ: 7 victorii, 3 meciuri egale, 10 înfrîngeri.

Vejle este clubul de la care a plecat, în 1972, Allan Simonsen, care avea să devină, sub culorile Borussiei Mönchengladbach și ale Barcelonei, unul dintre cei mai prestigioși fotbaliști europeni, declarat cel mai bun jucător de pe continent în 1979 și al treilea în 1983. După ce va fi cîștigat de două ori Cupa U.E.F.A. (cu Borussia) și o dată Cupa cupelor (cu Barcelona), Simonsen s-a întors acasă în 1983, fără însă a mai străluci ca altădată. Uzura, desele accidentări (ultima și cea mai gravă petrecîndu-se la meciul Franța — Danemarca, startul C.E. din 1984) și, firește, vîrsta, va împlini 33 de ani la 15 decembrie, au început să-și spună cuvîntul. Cu toate că la final de carieră Simonsen continuă să fie „purtătorul de cuvînt" al lui Vejle și, ca o dovadă că afirmația anterioară nu-i gratuită, golgeterul la zi al campionatului danez, care se desfășoară după sistemul primăvară-toamnă, încheind turul la 23 iunie. O jumătate de sezon în care Vejle a dezamăgit, pierzînd cîteva partide acasă (între care 1—4 cu Ob!) și cedînd primei clasate (Naestved) un avans considerabil (6 puncte)!

Despre forța obișnuită a echipei mai pot pleda și alte argumente. Încă 3 „călători" mai figurează în lotul antrenat de Erich Boch (fost la Vejle în perioada 1976—1978 și revenit după ce va fi răspuns, o vreme, de pregătirile selecționatei olimpice a țării sale): mijlocașul Alan Hansen (25 de ani) în Statele Unite, la American Greek San Francisco, atacantul Julian Barnett (26) în Anglia, la Burnley, iar colegul său de linie Ib Jacquet (29) în Belgia, la Anvers. Pentru europenele din Franța, clubul din Vejle a contribuit la națională cu 3 jucători (nici un alt club danez nu a dat atîtia!), Simonsen, John Sivebaek (fundaș, 25 de ani, 27 A) și Steen Thychosen, cu observația că ultimul s-a transferat între timp. Lista internaționalilor lui Vejle se cuvine completată cu fundașul Herbert Sorensen (cu 3 zile mai vîrstnic decît Simonsen!) și cu portarul Alex Nielsen (27 de ani). Acesta din urmă (mai există un Nielsen la Vejle, Ole Moller, vîrf, 20 de ani) poartă și banderola de căpitan al echipei! Ca o altă curiozitate: unul dintre jucători, mijlocașul Gert Eg (31 de ani), este și președintele lui Vejle Boldklub, echipă care numără în rîndurile ei și un olandez, pe Willy Sheepers, venit de la Eindhoven în 1983.

O formație, așadar, cu mulți tehnicieni, unii dintre ei călîți în străinătate, posedînd totodată (apreciază specialiștii) calitățile care au făcut din fotbalul danez una din „revelațiile" ediției 1984 a C.E.: vigoare, suplețe, disciplină tactică. O formație puternică, dar nu de anvergură, căreia Banik Ostrava, de pildă, i-a administrat nu demult un 4—1 usturător în Cupa de vară!

„NOUL VAL"

Multă vreme în eclipsă, A.S. Monaco (reprezentînd pincipatul cu același nume în prima divizie franceză) a intrat în prim-plan, cu veleități internaționale, după 1976, cucerind de atunci două titluri (1976, 1982) și tot atîtea cupe (1980, 1985), susținînd 7 participări în competițiile europene, fără prea mult succes însă. Atît în 1982 (C.E.E.) cît și în 1984 (Cupa U.E.F.A.), Monaco a ieșit din turul 1, eliminată (invariabil) de T.S.K.A. Sofia. În prezent însă, echipa antrenată de Lucien Muller, care a pierdut anul trecut bătălia pentru campionat la golaveraj (în fața lui Bordeaux) și s-a clasat, în ediția 1984/85, pe locul 3 (după Bordeaux și Nantes), pare mai închegată ca oricînd, afișînd un optimism marcat în privința șanselor în Cupa cupelor.

Pe ce se bazează acest optimism? Mai întîi, pe valoarea formației, cu 5 jucători care au făcut parte din lotul care a dobîndit titlul european în 1984, aceștia numindu-se Jean-Luc, Ettori, Manuel Amoros, Daniel Bravo, Bernard Genghini și Bruno Bellone, cărora li se adaugă un internațional iugoslav, Miodrag Stojkovici. Apoi, pe tinerețea componenților lotului, Monaco posedînd cel mai mare număr de reprezentanți ai „noului val" francez, ilustrat de generația lui Bravo, Amoros, Bellone, Anziani și Puel, fotbaliști de 22—23 de ani. Datorită lor, permițîndu-și să renunțe pînă și la serviciile „europeanului" Le Roux (care, nemulțumit să tot fie rezervă, urmează să se transfere la Nantes), Muller a găsit o formulă de echipă deosebit de eficientă, „11" Ettori — Liégeon, Stojkovici, Simon, Amoros, Bijotat, Bravo, Genghini, Puel, Anziani, Bellone înregistrînd o suită de 18 meciuri fără înfrîngere: din decembrie 1984 pînă în iunie 1985, cînd Monaco a cedat prima partidă de Cupă cu Lille (în Franța din sferturi se joacă tur-retur), luîndu-și apoi revanșa și, în finală, adjudecîndu-și trofeul după 1—0 cu Paris-Saint-Germain (gol Genghini, min. 15). Ultimul act al Cupei Franței însă a dezamăgit, arătîndu-se „tern, fără ritm și fără geniu" (Jacques Thibert). Cîștigătoarea a jucat fără nici o lumină, înfățișînd publicului (ca să-i cităm pe comentatorii francezi) nu o bijuterie (de echipă), ci copia ei. Se zice că meciul acela n-a constituit o excepție, Monaco fiind pe punctul de a-și face un renume din evoluții fără culoare, fără fantezie, zgîrcite în spectacol, dar urmărind (și obținînd) victoria. Căpitanul ei (și cel mai în vîrstă jucător, 29 de ani), portarul Ettori, nu s-a sfiit s-o recunoască: „Ne-am săturat să tot auzim că Monaco a pierdut îngrijindu-se de spectacol! În prezent, Monaco este formația care cîștigă jucînd slab și asta nu ne deranjează!". Fără să-i acorde circumstanțe atenuante pentru finala Cupei, confrații francezi sînt de acord că Monaco stăpînește un tot mai eficace fotbal colectiv, „bazat pe schimburi rapide, scurte, precise, variate, care seduc și promit mult" (Jean-Philippe Réthacker). Caracterizările converg: o echipă talentată, inteligentă și echilibrată, al cărei simbol rămîne Genghini, conducător de joc mobil și clarvăzător, lîngă care ies în evidență, prin acoperirea unor spații largi, Bravo și Anziani, excelenți tehnicieni, „dar ale căror personalități tactice încă nu s-au precizat suficient" (J-P. R.), ei fiind cînd mijlocași ofensivi, cînd vîrfuri, drept pentru care, de regulă, finalizarea suferă, Monaco înscriind (în medie) un gol la patru ocazii!

E aproape sigur că în fața Craiovei, la 18 septembrie pe cochetul stadion „Louis II" (dat în folosință în acest an), Lucien Muller va alinia formația din finala Cupei, a cărei cotă pare să fie, forțînd comparațiile, egală cu cea a lui Bordeaux din anul cînd a eliminat-o Craiova. Problema care se pune, dar asupra ei vom reveni, e dacă Universitatea (cap de serie la Geneva) mai are aplombul din 1982.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Noul „stil Șuba"

Cunoscutul mare maestru timișorean Mihai Șuba a obținut în ultimii ani rezultate de mare prestigiu prin jocul său agresiv ce denotă un stil combinativ original. Numeroase au fost „victimele" care au avut de suferit de pe urma combinațiilor de cîștig forțat ale neastîmpăratului jucător, mereu în căutare de noi rezolvări în poziții îndelung studiate. Tema cea mai pasionantă era desigur cea de mat. Jocul combinativ presupune întotdeauna multă fantezie și exactitate în calcul, solicitînd la maximum jucătorul. Tocmai de aceea puțini îl practică în mod curent, mai ales acum cînd este la mare modă stilul tehnicist, adică maniera de transpunere pe tabla de joc, în condițiile de concurs, a cunoștințelor asimilate acasă și exploatarea unui mic avantaj poziționa pînă la obținerea victoriei.

Partidele lui Mihai Șuba sînt plăcute la privit — cu mutări cheie, cu rezolvări pe muchie de cuțit, cu piese „în priză", cu sacrificii — și sînt, totodată, pline de învățăminte tactice. I s-a reproșat adesea că tensionează prea mult partidele, că joacă numai la cîștig și că nu alege „căile pașnice". La ultimele sale turnee din campionatul mondial, jucătorul nr. 1 al echipei noastre olimpice a făcut dovada completării manierei de joc, a unui nou „stil Șuba". Iată, o partidă, ce reflectă pe deplin maniera tehnicistă de abordare a diferitelor faze ale jocului, partidă susținută în cadrul turneului interzonal din Tunis. S-a jucat Deschiderea catalană și Mihai Șuba avea piesele albe. Cu negrele își apăra șansele chilianul Ivan Morovici. Linia de joc din deschidere nu este întru totul conform cu tratatele de teorie, la mutarea a 12-a marele maestru român „comițînd" o noutate teoretică, produs al intenselor analize de acasă. Cursul partidei este următorul:

Șuba — Morovici: 1. c4 e6 2. g3 d5 3. Cf3 Cf6 4. Ng2 Ne7 5. d4 00 6.00 d:c4 7. Dc2 a6 8. D: c4 b5 9. Dc2 Nb7 10. Nd2 Ne4 11. Dc1 Nb7 12. Td1 (noutate teoretică!) Dc8 13. Na5 c5 14.d: c5 D: 15. Cbd2 • Cbd7 16. Cb3 D: c1 (Schimbul damelor nu ușurează situația negrului, care are mai multe slăbiciuni și piesele sale sînt mai puțin active). 17. Ta: c1 Tfc8 18. Nc7 Nd5 19. Cfd4 (Din nou albul nu se teme de schimburile de piese deoarece are avantaj poziționa destul de clar). N:g2 20. R:g2 Cd5 21. e4! (Albul îndeamnă la acceptarea sacrificiului de figură, care după cum se va dovedi, este doar temporar și permite albului incursiuni periculoase pe flancul damei, unde negrul are slăbiciuni cronice.) C: c7 22. Cc6 !! Ng5 23. f4 Cb8 24. f:g5! C:c6 25. T:c6 Ce8 26. Tdc1 T: c6 27. T: c6 Rf8 (Negrul stă rău, este redus la o apărare pasivă). 28. Rf3 Re7 29. Cc5 a5 30. Tb6 Cd6 31. Cb7 Cc4 32. Tb5 Tb8 33. a4 Rd7 34. b3 Ce5 35. Te5 Tb7 36. T: a5 (Toate schimburile au fost în avantajul albului, care are acum un final de turnuri cîștigat). T: b3 37. Rf4 Tb2 38. h4 Tf2 39. Re3 Tf1 40. Ta7 Re8 41. a5 h6 42. g6! (O nouă mutare excelentă, ce distruge structura pionilor negri, făcîndu-i atacabili. Negrul are prea multe greutăți împotriva cărora trebuie să lupte: pionul alb de pe coloana a amenință să se „transforme" în damă, pionii g și apoi h nu pot fi apărați deoarece regele este „tăiat la bandă" și turnul rătăcește atacînd inutil și iluzoriu, drept urmare, negrul cedează.

MARGARETA MUREȘAN ■

Cronica șoselei

Sabin nu era băiat rău

Era ceva firesc, omenesc, în gestul celor trei prieteni care țineau să fie alături de amicul lor comun, cînd acesta își sărbătorea unirea vieții lui cu cea a fetei la care visa de ani de zile să-i fie nevastă.

„Zis și făcut, ne vedem duminică seara, acasă, la nea Vlaicu, tatăl lui Ambrozie. Îmbrăcați-vă frumos și nu care cumva să veniți gata piliți, să ne facem de rușine. Eu mai am ceva treabă. Pe la 10 aterizez și eu în comună cu măgăoaia mea. Plecarea, deci, pe cont propriu, iar întoarcerea la schelă, în calitate de musafiri, cu autobasculanta mea".

În seara aceea de sîmbătă, pe la 11, Sabin era cu mașina în fața porții gospodăriei părinților săi. Întîrziase cam cu 2 ore față de programul ce și-l făcuse. Obosit, flămînd, cu mîinile pline de un fel de amalgam lipicios format din ulei, vaselină și praf, ca urmare a unei pene de cauciuc survenită pe drum, tînărul purta cu grijă pachetele și pachețelele, cadouri destinate numeroșilor membri ai familiei sale, formată din mamă, tată, frați, surori, și copiii acestora. Făcea o adevărată echilibristică pentru a nu scăpa nimic din mîini și a nu-și lăsa amprentele pe cochetele ambalaje la care ținea ca la ochii din cap. Avea o vorbă, Sabin: „de multe ori nu contează atît conținutul, cît modul cum marfa e prezentată". Mai bine mă făceam negustor, cîștigam mai bine și nu mă speteam muncind cîte 12 ore pe zi, umblînd cu mastodontul ăsta pe toate coclaurile, riscînd la tot pasul. Să vezi ce bucurie o să fie pe toți cînd m-or vedea cu brațele pline de daruri". Ținea mai ales la cei doi nepoți, copiii Sabinei, sora lui. Se simțea în al nouălea cer cînd cei doi blonzi, bucălați, îi săreau în brațe, percheziționîndu-l prin buzunare, după dulciuri.

Atmosfera glacială din marea încăpere în care se adunau toți ai casei, seara, îl lovi ca o palmă pe tînărul șofer. Frații și surorile nu țineau isonul celor doi bătrîni. În ochii lor se vedea de la o poștă că tăcerea le fusese impusă. Privirea Sabinei îi arăta chiar încurajare, solidaritate. Blonzii fuseseră trimiși la culcare, ca măsură de prevedere, să nu strice cumva scenariul pregătit de șeful familiei, tatăl lui Sabin.

„Bună seara la toată lumea! Ce-i atmosfera asta de înmormîntare? S-a întîmplat ceva? Parcă vi s-au înecat corăbiile! Pe copii nu-i văd, dar sper că sînt bine. Uite, v-am adus la toți daruri. Hai să ne bucurăm cu toții văzînd ce-i în pachete!"

„N-avem nevoie de nimic de la tine, un potlogar ce ne lovește pe la spate. Poate nu știi că am fost somat să plătesc 30 000 de lei, pentru tine, pentru prostiile făcute de tine, pentru camionul răsturnat la „Lunca cu flori". În casa mea nu mai ai ce căuta. Tu îți faci de cap și eu să plătesc. Ia-ți pachetele și pleacă!"

Sabin a rămas ca lovit de trăsnet. Nu-și putea închipui că va fi dat afară ca un cîine din casa în care copilărise, rupt de lîngă ai lui, pe care îi iubea atîta. N-a zis nimica. A luat pachetele în brațe și a ieșit. Tocmai cînd trecea pragul a auzit hohotele de plîns ale Sabinei. „De ce ai făcut asta, tată? Doar e și el sînge din sîngele nostru". „Tu să taci și să-ți vezi de plozii tăi", atît a mai reușit tînărul să audă.

A adormit greu în cabina mașinii, Sabin. Nu-l necăjea atît transpirația, căldura din mașină, murdăria de care nu reușise să se debaraseze, cît cuvintele bătrînului. „Să pleci din casa mea!" Cuvintele îi veneau mereu în minte și-i loveau tîmpanele ca niște ciocane. Dimineața, duminică, s-a sculat mai obosit decît se culcase. Nu-i venea, parcă, a crede că a dormit în mașină. „Unde sînt? Pe șantier, în vreo cursă?" Într-un tîrziu și-a amintit episodul întîmplat în ajun. L-a cuprins o tristețe cumplită. Nu-i venea nici acum să creadă că fusese dezavuat, alungat. În fond el își pregătise prima rație din suma care trebuia plătită. A încercat să intre în casă, să-l explice părintelui cum stăteau lucrurile. Plecaseră toți de acasă, ostentativ, probabil, la îndemnul bătrînului.

S-a spălat la un vecin, a împrumutat un costum care nu i se potrivea, însă, deloc. „Sabine, îl persiflau prietenii, nu știm cine a intrat la apă: tu, sau costumul!"

Pînă la ora începerii nunții a hoinărit prin sat fără nici o țintă. Mai tîrziu, întîlnirea cu cei doi prieteni i-a mai risipit din gîndurile tenebroase. Au urmat felicitările, intrarea în atmosfera veselă de nuntă, alcoolul, euforia, întîlnirea cu Florina, logodnica. Sabin a uitat în orele acelea de necazuri. Doar fata, iubita lui, care de trei ani reușise să-l cunoască și la bine și la rău, l-a dus într-un loc ferit, s-a uitat lung la el, l-a mîngîiat tandru pe obraz, întrebîndu-l în șoaptă: „Sabine, te prefaci vesel, tu însă în realitate ești trist, îmi ascunzi ceva, ai ceva pe suflet". Sabin, însă, era deja grogy și răspundea stereotip: „Nimic, nimic, sînt... perfect lucid și bine dispus ca... un pisoi bine hrănit". „Măcar nu mai bea, o să-ți fie rău". Sabin însă era angrenat într-o discuție. Cineva, un bărbat din satul vecin, știindu-l venit cu mașina, îi cerea stăruitor să-l ducă acasă. „Te omenesc, nu-ți fă probleme". „Eu, eu, nu-s avid după bani ca „bunul" meu părinte, eu te duc gratis". Atunci a intervenit Pătrașcu, colegul lui. „Nu uita, Sabine, că eu beau de la șapte numai apă minerală să vă duc dimineață la schelă, la Bucșoaia. N-are rost să faci prostii, după ce ai băut vin cu găleata (într-adevăr, fusese o secvență în care tînărul sorbise licoarea ca pe apă, direct dintr-o găleată, exact ca la fîntînă). Îl duc eu pe nea Vasile, mă întorc apoi și dimineață plecăm împreună".

Cîțiva nuntași au încercat să-l rețină pe Sabin, dar n-au reușit să-l împiedice să se urce la volan.

Și-a îmbarcat apoi pasagerul în autobasculantă și a pornit spre satul vecin. Doar cîteva sute de metri a reușit însă să parcurgă. Era atît de beat încît mergea din șanț în șanț. Nuntașii se îndreptau pîlcuri, pîlcuri, spre casele lor. Doi bărbați mai în vîrstă au mai zăbovit, spre nenorocirea lor, în fața porții. Își împărtășeau impresiile de la nuntă. Cum arăta mirele, mireasa, nașii, socrii, mari, mici, cum au fost bucatele, vinul, țuica. Autobasculanta lui Sabin, rămasă fără frîne, fără lumini, coborînd panta destul de accentuată a drumului de deal, i-a cosit pe la spate pe cei doi, pe unchii lui Sabin, unul de 67 și altul de 70 de ani.

Acum regretă toți, tardiv și fără folos, Sabin, părinții lui, deveniți neîndurători în ziua aceea nefastă, prietenii care n-au reușit să-l rețină, șeful de coloană care i-a încredințat mașina pe cuvînt, logodnica...

Doar bucălații, cu nevinovăția lor dezarmantă, întreabă mereu: „Mamă, de ce nu mai vine nenea Sabin cu dulciuri? Ne e așa de dor de el!"

„Îi vedem adesea pe oamenii cei mai cumsecade, ajungînd din pricina ignoranței, criminali fără voia lor". Înțeleptele cuvinte îi aparțin lui Anatol France.

VICTOR BEDA ■

Arma paşnică a tratativelor

Epoca NICOLAE CEAUŞESCU — 20 de ani de strălucită afirmare internaţională a României socialiste

În cadrul amplei activităţi internaţionale a Republicii Socialiste România, a preşedintelui ei, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, de creare a condiţiilor externe favorabile înfăptuirii aspiraţiilor de progres şi de dezvoltare ale poporului român, ca şi ale celorlalte popoare ale lumii, un loc central îl ocupă abolirea politicii de forţă şi de ameninţare cu forţa din viaţa internaţională şi rezolvarea pe cale paşnică, negociată, a tuturor problemelor litigioase, a diferendelor şi conflictelor dintre state, pe baza principiilor şi normelor dreptului internaţional. **„Considerăm — arăta tovarăşul Nicolae Ceauşescu — că trebuie să se facă totul pentru soluţionarea oricărui conflict numai pe calea tratativelor, pentru evitarea izbucnirii altora noi, pentru normalizarea relaţiilor dintre toate statele, indiferent de problemele şi deosebirile existente între state, de opţiunile lor social-politice".** În concepţia secretarului general al partidului nostru, preşedintele ţării, **„...nu există probleme care să nu poată fi rezolvate pe cale paşnică, prin tratative, dacă se porneşte de la dreptul fiecărui popor de a se dezvolta liber şi independent, de la interesele generale ale păcii şi securităţii".** Desigur, datorită problemelor, adeseori deosebit de complexe şi complicate, tratativele sînt anevoioase, pot întîmpina numeroase dificultăţi şi obstacole, pot dura multă vreme. Dar, aşa cum sublinia conducătorul partidului şi statului nostru, **„Oricît de grele şi anevoioase ar fi tratativele, trebuie să se meargă numai pe această cale, renunţîndu-se cu desăvîrşire la calea militară, care agravează încordarea şi provoacă întotdeauna mari pierderi şi suferinţe popoarelor".** În concepţia partidului nostru, între nefolosirea forţei şi ameninţării cu forţa, pe de o parte, şi rezolvarea exclusiv pe cale paşnică a diferendelor internaţionale, pe de altă parte, există o legătură intrinsecă, dialectică, acestea constituind două laturi inseparabile ale păcii şi securităţii internaţionale, ambele trebuind să devină norme unanim admise, cu caracter general-obligatoriu, ale dreptului internaţional.

Doctrina — aşa cum a fost ea denumită pe plan internaţional — proprie, originală, a României socialiste, a preşedintelui Nicolae Ceauşescu privind soluţionarea exclusiv pe calea negocierilor a tuturor problemelor litigioase dintre state — decurge, atît din marile şi dureroasele lecţii ale istoriei omenirii, cît şi din realităţile lumii contemporane. Istoria atestă cu puterea de netăgăduit a faptelor, că folosirea forţei, calea armelor, ca mijloace de rezolvare a problemelor dintre state, s-au dovedit întotdeauna profund nefaste pentru popoare, pentru umanitate în general. Studiile unor cunoscuţi oameni de ştiinţă arată că omenirea, în întreaga sa istorie, nu a beneficiat efectiv decît de 292 de ani de pace, că în cele peste 14 500 de războaie care au avut loc au pierit circa 3,5 miliarde de oameni, provocîndu-se, totodată, imense distrugeri materiale, o uriaşă risipă de resurse şi incalculabile suferinţe pentru popoare. Se cunoaşte că numai primul şi cel de-al doilea război mondial s-au încheiat cu peste 70 de milioane de victime omeneşti. Dar de învăţăminte abundă şi istoria mai recentă a omenirii. Este adevărat că o mare realizare a popoarelor o reprezintă faptul că de peste patru decenii a fost evitată izbucnirea unui nou război mondial. În acelaşi timp, însă, ar fi o mare greşeală dacă s-ar ignora faptul că, în această scurtă perioadă, au avut loc peste 150 de războaie nemondiale, aşa zis locale, mai mari sau mai mici, purtate pe teritoriile a circa 70 de state, şi în care au fost angajate peste 80 de ţări. Deşi locale, aceste conflicte, împreună, prin numărul de victime omeneşti şi distrugerile materiale provocate, au făcut, de fapt, cît un război mondial. Sînt, din acest punct de vedere, pilduitoare evenimentele dramatice ce au loc în prezent în diferite zone ale lumii ; conflictele şi ciocnirile militare ce se poartă în Orientul Mijlociu, America Centrală, Asia de sud-est şi de sud-vest, pe continentul african fac ca omenirea să nu cunoască nici o noapte liniştită ; zilnic cad numeroase victime omeneşti, se distrug comori ale civilizaţiei, se produc irecuperabile pagube materiale. La acestea trebuie adăugat faptul că actualele ciocniri militare înveninează puternic atmosfera internaţională, şi aşa destul de încordată şi periculoasă, accentuează contradicţiile dintre diferite state şi grupări de state, afectează grav toate negocierile în curs, alimentează cursa înarmărilor, amplifică neîncrederea şi suspiciunea între popoare.

Aproape toate concluziile care se desprind din studiile consacrate problemelor păcii şi războiului, indiferent de originea de clasă sau naţională a autorilor lor, evidenţiază, de asemenea, faptul că folosirea forţei sau recurgerea la ameninţarea cu forţa nu au putut şi nu pot să soluţioneze conflictele, marile probleme internaţionale. Dimpotrivă, viaţa dovedeşte că, indiferent de motivaţie, de pretextele invocate, politica de forţă nu poate duce decît la adîncirea contradicţiilor şi diferendelor dintre state, la agravarea şi mai puternică a situaţiei internaţionale.

În condiţiile actualelor interdependenţe pe plan mondial, ale tehnologiilor tot mai perfecţionate de distrugere, care au determinat schimbarea profundă a însăşi naturii războiului, orice conflict militar, fie chiar şi local, poate deveni o conflagraţie mondială, care, în mod inevitabil, s-ar transforma într-un război nuclear, cu toate consecinţele catastrofale pentru popoare, pentru civilizaţie, pentru existenţa însăşi a omenirii. Se cunoaşte, doar, că puterea explozivă totală a armelor nucleare existente în lume este echivalentă cu cea a unui milion de bombe de tipul celei de la Hiroşima, ceea ce înseamnă că trei tone de exploziv convenţional sînt rezervate pentru fiecare bărbat, pentru fiecare femeie şi copil de pe pămînt. Planeta noastră riscă să fie distrusă nu numai din interior, dar şi din exterior, cu armele amplasate în cosmos, unde sînt deja folosiţi peste 2 000 de sateliţi cu misiuni de ordin militar.

Iată de ce România socialistă, preşedintele ei, tovarăşul Nicolae Ceauşescu au acţionat şi acţionează, cu o perseverenţă rar întîlnită, şi s-au pronunţat, în absolut toate împrejurările, indiferent de locul şi momentul în care s-a ivit un diferend sau o problemă litigioasă, indiferent de natura acestora, pentru soluţionarea lor paşnică, prin negocieri. Stau, în acest sens, mărturie, luările de poziţie, dintotdeauna şi în toate împrejurările, ale secretarului general al partidului, preşedintelui republicii, inclusiv în întîlnirile cu părţile aflate în conflict. Este meritul istoric al politicii externe româneşti, al preşedintelui Nicolae Ceauşescu de a fi contribuit decisiv la deblocarea unor căi ce păreau închise, la deschiderea unor dialoguri internaţionale ce păreau greu de conceput, facilitînd normalizarea relaţiilor dintre diferite state, soluţionarea unor grele probleme. Sînt, totodată, edificatoare, cele 22 tratate de prietenie, colaborare şi asistenţă mutuală, sau de prietenie şi colaborare, cele peste 100 de declaraţii solemne şi declaraţii comune şi aproape 300 de comunicate încheiate cu ţări de pe toate continentele şi în care este consacrat ataşamentul ferm al părţilor faţă de principiul excluderii forţei şi ameninţării cu forţa din raporturile interstatale şi reglementării paşnice, negociate, a diferendelor şi conflictelor dintre state.

Totodată, România socialistă, sub impulsul hotărîtor al preşedintelui Nicolae Ceauşescu, a acţionat pentru recunoaşterea generală a acestui principiu, pentru aplicarea lui universală, în raporturile dintre toate statele, pentru consacrarea lui în documente internaţionale multilaterale, adoptate în cadrul Organizaţiei Naţiunilor Unite, Conferinţei general-europene pentru securitate şi cooperare de la Helsinki şi reuniunilor ce i-au urmat, la întîlnirile balcanice multilaterale şi în alte forumuri internaţionale. În acest scop, şi pentru întărirea aplicării principiului nerecurgerii la forţă şi soluţionării negociate a diferendelor, ţara noastră a făcut, de-a lungul timpului, îndeosebi din 1965 încoace, numeroase propuneri, toate vizînd, în esenţă, îndatorirea imperioasă a tuturor statelor, indiferent de sistemul lor politic, economic sau social, de mărime sau aşezare geografică, de nivelul de dezvoltare economică şi de apartenenţa sau neapartenenţa la alianţe militare, de a se abţine în relaţiile reciproce şi în raporturile internaţionale, în general, de a recurge la forţă sau la ameninţarea cu forţa ; de a soluţiona diferendele dintre ele prin mijloace paşnice ; de a depune eforturi în vederea evitării diferendelor dintre ele susceptibile să afecteze relaţiile amicale dintre state şi de a efectua, în acest scop, consultări pe plan multilateral şi bilateral pentru căutarea în comun de soluţii corespunzătoare pentru a elimina pericolul de conflict.

Eforturile depuse în această direcţie de România şi de alte state au dat roade. În 1965, Adunarea Generală a Organizaţiei Naţiuinilor Unite a adoptat rezoluţia privind relaţiile de bunăvecinătate între state cu sisteme sociale diferite, iar în 1982 „Declaraţia privind reglementarea paşnică a diferendelor internaţionale", iniţiată de ţara noastră, la care s-au raliat alte numeroase state. În anul 1983, Adunarea Generală a O.N.U. a adoptat, prin consens, rezoluţia iniţiată de România privind dezvoltarea şi întărirea buneivecinătăţi, care conţine cerinţa nerecurgerii la forţă sau la ameninţarea cu forţa şi rezolvării, prin mijloace paşnice, a tuturor problemelor.

În diferite faze de examinare, în cadrul O.N.U. şi al altor forumuri internaţionale se află şi alte propuneri româneşti, cum ar fi cea referitoare la încheierea unui tratat privind nerecurgerea la forţă sau la ameninţarea cu forţa în Europa şi cea în legătură cu elaborarea şi adoptarea de către O.N.U. a unui Cod universal de conduită a statelor, care să cuprindă drepturile şi obligaţiile fundamentale ale statelor, să definească norme de comportament, a căror respectare să asigure fiecărui popor condiţii de pace şi securitate.

Promovînd asemenea iniţiative, elaborînd un concept atotcuprinzător privind soluţionarea oricăror conflicte dintre state numai şi numai pe calea tratativelor, acţionînd cu hotărîre pentru recunoaşterea universală, generalizarea şi aplicarea în viaţă a acestui principiu fundamental de drept internaţional, România socialistă, preşedintele Nicolae Ceauşescu pornesc de la convingerea fermă că aceasta constituie o cerinţă vitală a zilelor noastre, constituie garanţia dezvoltării libere şi independente a fiecărui popor, a preîntîmpinării unui nou război mondial, a asigurării unei colaborări rodnice între toate naţiunile lumii.

Dr. ION CIUBOTARU ■

Comentariul săptăminii

Catanzaro [Italia]

Lauri pentru tinerii pianişti români

Relatam nu demult despre laurii cuceriţi peste hotare de pianistul român Constantin Sandu. Consemnăm acum alte succese internaţionale ale şcolii româneşti de pian. Este vorba de participarea unui grup de elevi din ţara noastră la Întîlnirea internaţională a tinerilor pianişti, manifestare care a avut loc nu demult la Catanzaro (Italia). Această întîlnire — în realitate un concurs destinat celor mai tinere talente — se desfăşoară anual, pe 5 grupe de vîrstă. Ediţia din 1985 s-a bucurat de o atenţie deosebită din partea specialiştilor şi a iubitorilor de muzică. Cităm din salutul preşedintelui concursului, Alba Olando Colosimo: „În 1985 care este Anul Internaţional al Tineretului şi, în acelaşi timp, Anul European al Muzicii, avem fericita ocazie de a fi în atenţia tuturor. Fie ca această fericită coincidenţă să constituie un imbold pentru o confruntare liberă între concurenţi, înfrăţiţi de interesele comune pentru muzică, ce rămîne mereu cea mai înaltă expresie a artei".

În acest cadru, tinerii şi foarte tinerii participanţi din România au avut o prestaţie foarte bună, obţinînd cu toţii premii, la categoriile lor de vîrstă. Iată numele lor : Gabriel Alexandru Tecu, Bogdan Chiroşcă, Toma Augustin Popovici, Cătălin Daniel Ene, Adelina Lucia Voican, Manuela Giosa, Paul Cristian Staicu. Din grupul celor şapte, după cum am arătat, premiaţi cu toţii, se detaşează Paul Cristian Staicu, un talent de excepţie, care pe lîngă Premiul I absolut, a obţinut şi aprecieri deosebit de elogioase. La cei 17 ani ai săi. Paul Cristian Staicu — elev la Liceul de artă „George Enescu" — din Bucureşti, avînd-o ca profesoară de pian pe Ludmila Popişteanu — este un pianist deja format, bine cunoscut publicului iubitor de muzică din ţara noastră prin concertele date, cel mai recent fiind susţinut cu Orchestra Radiodifuziunii Române, sub bagheta maestrului Iosif Conta. Premiul I absolut obţinut de Paul Cristian Staicu la Catanzaro înseamnă, fără îndoială, un excelent debut internaţional pentru încă un pianist român de certă valoare.

ION D. GOIA ■

Lumea se amuză

ACCENTE ÎN LUME

Ultimul popas al lui Puşkin

La Leningrad a fost restaurată şi dată în folosinţă Cafeneaua literară, local ce se bucura de o mare popularitate la începutul veacului trecut, printre intelectualii capitalei. Nu numai că sălile şi-au redobîndit înfăţişarea de altă dată prin ornamentaţii, corpuri de iluminat, mobilier, goblenuri dar şi mîncărurile sînt cele care se pregăteau acolo altă dată. Printre cei care frecventau Cafeneaua literară era şi poetul rus Alexandr Puşkin. De aici, la 27 ianuarie 1837, a plecat Puşkin, împreună cu secundantul său, la duelul în care avea să fie rănit mortal.

Beton primitiv

Cuvîntul beton, intrat destul de recent în vocabularul nostru, te trimite cu gîndul spre construcţiile pe verticală ale secolului XX. Descoperirile arheologice atestă, însă, cunoaşterea şi folosirea acestui material încă din cele mai vechi timpuri. În ruinele neolitice Dadiwan, din provincia Gansu, China, s-a descoperit o podea de beton primitiv. Rezultatul încercărilor de rezistenţă la presiune ale acestui beton este de 100 kg/cm².

Frigider liliputan

Dacă în vestimentaţie moda „mini" nu mai are o prea mare audienţă, asta nu înseamnă că nu a cucerit alte domenii de activitate. In S.U.A. a fost realizat un minifrigider de 6×1, 4×0,2 cm destinat nu unei case de păpuşi aşa cum ai fi tentat să crezi, ci laboratoarelor de cercetări ştiinţifice. Liliputanul frigider funcţionează pe bază de azot lichid şi în numai cîteva minute de la conectarea la reţea, realizează temperatura de —190°C.

Speranţe renăscute

Profesorul Nguyen Tai Ţhu împreună cu un grup de specialişti de la Institutul central de acupunctură din Hanoi au aplicat pentru prima dată acupunctura pentru tratarea orbirii provocată de encefalită. Primul caz datează din 1982, cînd o fetiţă parţial paralizată şi-a pierdut vederea în urma unui atac de encefalită. Ea a fost vindecată, iar alţi şapte păcienţi, dintre cei 38 care se află în tratament la acest institut au deja vederea considerabil ameliorată.

ELENA GRECESCU ■

Roza vinturilor

Gengiz Bektaş (Turcia)

Sisif

Ziua se face limpede
Ciori înşiruite pe drum
La piciorul salciei somnoroase
Sisif / Apă / Aici în cimpie
plopul redescoperă zilnic pămîntul
Sisif — apă
Snopi de griu înmănunchiaţi în secole
De-a lungul secolelor pe carele cu boi
Unde-i începutul cerului
Mai rece răsare soarele deasupra secolelor
Fiecare epocă semnul unui cuţit
Adînc îndărătul cicatricei
O grea nostalgie
Această lumină limpede
Obosită pe miini
Necontenit obosită pe miini
Anatolia Sisif Apă

Bizanţul pe umerii mei

Port o inimă împrejurul ţărmului ei
Batjocorească-mă cu toţii cum vor
La temelia casei mele mişcarea Mării Mediterane
Neînfrîntă vigoare apă multimilenară
Pe ziduri albe flori violete
Valurile burgheziei pe străzi
În soare urmele de paşi ale fiilor mei
Troia
şi-n prelungire Bizanţul
uşa zăvorită a casei mele
pe umerii mei

În româneşte de **PETRE STOICA** ■

Generoase aspirații întrupate în solul fertil al Congresului IX

OLTUL, ctitorie neîntreruptă

Am fi putut alege pentru reportajul de față, oricare dintre rîurile care, cu încrîngăturile lor de izvoare și de piraie, cu larma de unde, de valuri și de torente, cu tunetul cascadelor și șoapta dulce a clipelor de popas, mai puternice ca forță sau mai slabe, dar toate ispititoare prin frumusețe și toate încărcate de amintiri, dau seamă despre țară și despre cei trăitori în ea, depănîndu-le povestea, spusă cu milioane de glasuri care vin din timp și se pierd în timp. Apele noastre sînt ape prin excelență umane, ele nu străbat nesfîrșite și goale preerii sau stepe, ci vetre de existență țesute strîns, vetre în care istoria omului de pe țărmuri, de la izvoare și pînă la vărsare, se confundă cu istoria rîului, ducînd pînă la sensul primar al vieții. Apele românești întind mii de fîre de harfă (avem unul dintre cele mai bogate bazine hidrografice ale continentului !) între coama de granit, porfir și bazalt a Carpaților și vasta cutie de rezonanță a Dunării. Atingînd aceste strune de mătase sau de argint, suind cu degetele gîndului pe firul lor și făcîndu-l să sune, trezești ecouri în toate pămînturile românești, din țarcurile de piatră pînă în codrii și cîmpii, din incinte de vechi cetăți, de mari orașe și de mari industrii, pînă în satele înșirate salbă de covoare de floare șească. Apele noastre cîntă, cîntă cu voci de om (ele au căpătat, în anii din urmă, și neliniști de om, fructificîndu-și altfel energiile, trecînd prin metamorfoze și transmutații șocante prin îndrăzneală și inedit), umplînd cu larma lor muzicală tot spațiul nostru geografic, făcînd aerul de cleștar al țării să vibreze profund și să reverbereze la infinit această muzică. O domină Dunărea, care convertește armoniile venite de pretutindeni în registrul ei grav, conducîndu-le spre aceeași unică rezolvare de simfonie.

Am fi putut alege, pentru paginile de față, oricare dintre apele-mărturii ale vieții noastre, dătătoare de viață, povestitoare de viață.

Am ales Oltul.

Am ales Oltul, rîul-ax, rîul-rege, rîul-arteră aortă al existenței noastre, care străbate prin însăși inima geografiei românilor, unind trei mari provincii — Transilvania, Oltenia și Muntenia — și înfrățindu-se prin roca matrice, și cu Moldova. (Căci din același masiv muntos, de unde purcede odată cu Mureșul, ia naștere și Bicazul, care irumpe cu chiot peste Carpații de răsărit, înfăptuindu-se astfel aici, la izvoare, o tainică și tulburătoare sinteză a țării, în unitatea și rotunjimea ei). Am ales Oltul, „cel mai zbuciumat rîu lung pe care-l primește Dunărea în România", cum îl definește scriitorul-geograf Ion Simionescu, rîu care, ridicat pe verticală, pînă la înălțimea de 670 de kilometri, cît măsoară trecerea lui prin lume, ar apărea ochilor noștri uimiți ca unul din grandioșii arbori de apă ai continentului. Un copac gigant. Vîrful lui, cel ce se desfrunzește în Dunăre, s-ar ivi din vecinătatea stelelor, coborînd pe crengi și pe brațe, pînă la rădăcinile pămîntești, împlîntate-n Carpați, toată lumina siderală a patriei, ca pe o rășină.

Am ales Oltul, rîul-ax, rîul-rege, rîul-magistrală al devenirii noastre, care străbate prin însăși inima istoriei României și a românilor. Pe firul lui a urcat Traian, „ducînd cu sine armatele și istoria", pe negurosul lui țărm montan și pe însorita lui vale și-au zidit Mircea, Matei Basarab și Brâncoveanu acele ctitorii-chivoturi de artă care se cheamă Cozia, Arnota și Hurezu, în unda lui și-au răcorit gurile însetate și și-au scăldat caii înfierbîntați de lupte ostașii Viteazului și pandurii lui Tudor. Rîu-martor al „cîntării pătimirii noastre" sub silnică apăsare de jug străin, dar și al mîntuirii și izbăvirii prin epopeea bătăliilor unui neam întreg. Ca pe o uriașă bandă sonoră, în care vocile se amestecă, se întretaie, se completează sau se bruiază reciproc, Oltul păstrează în rumoarea lui toată vibrația veacurilor, într-o patetică și perpetuă confruntare cu faptul, cu evenimentul, cu oamenii, punînd mereu și mereu în mișcare timpul, pe mari ecrane stereofonice.

Am ales Oltul, rîul-ax, rîul-emblemă, rîul-magistrală al noului epocii noastre, rîu care, asemeni tuturor apelor românești, dar parcă într-o înfățișare și cu o revelanță aparte, pe măsura naturii sale mărețe, s-a împodobit în ultimele două decenii cu monumente de o unică anvergură, într-o densitate a grandiosului constructiv care se suprapune și se confundă cu însăși albia sa, pe toată lungimea ei. Apă de munte, apă de deal, apă de munte, apă de șes — această alternanță între cîmpie, podiș și stîncă, între torent sălbatic și undă lină, această reîntinerire permanentă, acest perpetuu examen al energiilor lui creatoare îi dau Oltului o personalitate aparte, asemănîndu-l unui ins de geniu aflat într-o eternă febră a zămislirii. Ultimul și supremul spectacol al fanteziei lui geniale a fost făurit de om, de omul acestei epoci.

Undeva, nu departe de Olt, acolo unde Oltul cel viforos, ivit din aprige cremeni-stelare, se face lin, se face vioară, intrînd în constelațiile de floarea-soarelui, de grîu și porumb, în căile lactee de levănțică, cimbru și in, în ierbăriile care se pierd în orizonturi ca niște nebuloase, există un loc, un sat străvechi de plugari ai Cîmpiei Române, care a dat vajnici viteji Viteazului și căpitani de nădejde Vladimirescului ; loc în care, printr-una din acele rare și semnificative coincidențe ale istoriei, s-a născut, în chiar anul Marii Uniri de la Alba Iulia, omul care numește azi, cu numele lui, o epocă, cea mai strălucitoare din cronica neamului, epoca de renaștere, de reîntemeiere teafără în destin, de mărire și glorie a acestei țări. Acolo, la Scornicești, lîngă Olt, într-o casă cu 10 copii, s-a născut tovarășul Nicolae Ceaușescu, revoluționarul ardent și patriot de neclintit, omul providențial al României moderne, ctitorul noii și marii civilizații care ne racordează astăzi la altitudinile supreme ale lumii și ale timpului.

O nouă și mare civilizație, cum este România *Epocii Ceaușescu*, realizată prin munca și energia unui întreg popor care-și urmează înflăcărat cîrmaciul, se definește deopotrivă prin panoramele-i largi ca și prin detaliu, fiind suficient să desprinzi din întreg numai un element, apt să evoce expresiv ansamblul. O coapsă de marmură atinsă de dalta lui Phidias îți desenează întreagă nu numai statuia, ci și Elada. E apanajul civilizațiilor autentice, care își păstrează intactă puterea de sugestie impunînd pînă și fragmentul ca marcă și ca simbol. Un astfel de fragment este Oltul.

S-au înfăptuit de-a lungul lui, în cele două decenii-creație și decenii-forță care s-au scurs de la Congresul al IX-lea al partidului, întemeieri de industrie cu atît mai impresionante, cu atît mai pregnante în peisaj și cu atît mai fertile prin consecințe în viața oamenilor, cu cît ținuturile scăldate de rîu (județele Harghita, Covasna, Brașov, Sibiu, Vîlcea, Olt, Teleorman) fuseseră în covîrșitoare majoritate, ocolite pînă atunci de drumul noului. De atunci, adică de două decenii, rîul-arteră aortă al României adună, prin capilare și vene, prin izvoare și afluenți, tot sistemul de forță al noii noastre industrii, în elementele ei de esență, vitale pentru renașterea locurilor. Oltul de astăzi înseamnă chimie (Sf. Gheorghe, Făgăraș, Rm. Vîlcea, Tr. Măgurele), înseamnă metalurgie și construcție de mașini (iar Sf. Gheorghe, iar Rm. Vîlcea, iar Tr. Măgurele, dar și Drăgășani, și Slatina), înseamnă aluminiu (Slatina) și energetică (județele Vîlcea, Olt, cu zecile de hidrocentrale, de baraje și lacuri ce stăvilesc tumultuosul rîu, lacuri-oglinzi ale soarelui încuiat în ape, iradiind peste țară un impresionant flux solar, lacuri-oglinzi care sar în cascadă, cu intermitență ritmică, fără să se spargă, compunînd o suită de ceruri așezate în trepte între munți și fluviu). A desfășura panoramicul devenirii acestor locuri în anii *Epocii Ceaușescu* înseamnă a deschide cartea patriei la unele din filele ei cele mai patetice, în care timpul se măsoară nu în lungime, ci în intensitate, în care spațiul este cuprins într-o perspectivă de facere și refacere echivalînd cu o nouă geneză. La Sf. Gheorghe, pe moderna platformă industrială de pe Cîmpu Frumos, din dreapta Oltului (cîmp chiar „frumos", uriaș brocart vegetal cu arbori rari, suspendați la răscruci de cer, într-o noblețe severă de gravură, dar pînă prin anii '68 pustiu, dezolant în pustietatea lui), peste 15 000 de muncitori, români și maghiari, realizează producția anului '68, a întregului an și a întregii urbe, în numai 50 de zile. La Făgăraș, peste 80 la sută din produsele Combinatului chimic (rectitorit și modernizat în ultimele două decenii) sînt unicate pentru industria românească, multe din ele unicate mondiale ale branșei, definind perimetrul și ritmul unei incinte a noului cu valoare de unicat. La fel la Rm. Vîlcea, unde două mari combinate ale chimiei, printre cele mai impozante din România, dau mai bine de jumătate din producția industrială

O primăvară de două decenii:

EPOCA NICOLAE CEAUȘESCU

a ținutului, exportînd în peste 50 de țări ale lumii. La fel la Tr. Măgurele, la gurile Oltului, orașul a cărui platformă chimică dă azi o producție de 15 ori mai mare ca în anul Congresului al IX-lea al partidului. La fel la Slatina, care a celebrat în aceste zile două decenii de la elaborarea (la 30 iunie 1965, dată istorică pentru oraș) a primei șarje de aluminiu „made in Romania". Evenimentul ne-a situat, în epocă, pe locul 26 între țările lumii producătoare de „aur alb". De atunci, prețioasele șarje au ajuns la milioane de tone, întreprinderea slătineană devenind cea mai mare din Europa și a 5-a din lume. Cît privește centralele electrice de pe Olt, ele aduc, sporite și cu energia afluentă a Lotrului, mai mult de 30 la sută din puterea instalată în sistemul hidroenergetic național. Grație lor, acestor cîtorva zeci de hidrocentrale care compun „cascada de energii" a Oltului, rîul va deveni, pe lungi porțiuni, navigabil, purtînd pe spinarea lui nave sub toate pavilioanele.

Undeva, sub înălțimile de piatră albă ale Hăsmașului Mare, între primele așezări omenești de pe firul rîului, se află, scrie Geo Bozga în „Cartea Oltului", „un cătun de mineri". Un cătun cu „optzeci de case din bîrne de lemn, înnegrite de vreme", un cătun în care scriitorul întîlnește o mină străveche și, „după șase kilometri de drum subpămîntean, după șase veșnicii prin urmare", 36 de oameni, prinși într-o dramatică luptă a existenței. Este vechiul cătun Bălan, azi orașul Bălan, decretat ca atare în anii epocii noastre, așezare cu peste 15 000 de locuitori și peste 4 000 de apartamente în blocuri. Mai jos, la cîțiva kilometri de burgul „de piatră și vis" al Sibiului, Oltul întîlnește Avrigul lui Gheorghe Lazăr. Casa memorială a „celui dintîi învățător de ideal național" cum l-a numit Nicolae Iorga, cuprinde, făcînd corp comun cu clădirea, și un șopron, un fel de șură mare, o remiză ca la fermele bretone sau flamande, în care s-au pus, readuse din epocă, instrumentele unor îndeletniciri arhaice, alcătuind un mic muzeu agropastoral în anexa vetrei. Instrumente țărănești primitive, unelte și scule simple, sărace, cele mai multe din lemn, marcînd semnificativ un prag istoric. Dar un prag ce nu s-a oprit la epocă, ci în pragul vremurilor moderne. Nu din dorința de a forța metafora, nu din didacticismul comparației ieri-azi, ci sub dictarea însăși a vieții, va trebui să spunem că Avrigul, în perspectiva anilor care vin, va deveni oraș, consacrînd o civilizație căreia-i poartă de pe acum, cu pregnanță, semnele. Avrigul de azi are 12 000 de locuitori, din care peste 5 000 sînt muncitorii industriali ai locului, meșteri ai Întreprinderii Mecanice Mîrșa, care livrează echipament de înaltă tehnicitate pentru toate tipurile de autovehicule făurite în România.

Să mai aliniem niște cifre ? E mai bine, poate, să traducem cifrele în piatră, lăsînd piatra să se constituie singură — conform planurilor partidului — în cadrul industrial și arhitectonic al zilei de azi.

Oltul e un rîu-ctitorie arhitectonică, ctitorie de artă, pe țărmul lui e castelul-cetate al Făgărașului, zidire a Brâncoveanului, impunătoare prin nobila ei austeritate, e Cozia lui Mircea cel Bătrîn, cu puritatea fără seamăn a canonului, același canon bizantin, propriu întregii arii balcanice, dar care mai jos, la Horezu, e atacat metodic, convertit în altceva, cu o frenezie a inspirației și cu o vervă decorativă ce amintesc o tîrzie boare de Renaștere. Cîndva, aceste zidiri-miracol de artă păreau stranii aici, surprinzătoare în peisaj, parcă parașutate din cer, fără nici o aderență cu un pămînt de măreață, dar neclintită sălbăticie. O centură de nouă construcție, cuprinzînd ca într-o prețioasă montură vechile edificii, în reciproce răsfrîngeri de străluciri cu cele moderne, s-a constituit în juru-le abia acum. Despre Rm. Vîlcea, oraș pentru care anii *Epocii Ceaușescu* au însemnat aproape 25 000 de apartamente noi, s-a spus că e o veritabilă „capitală a urbanismului românesc". Titlu ce se legitimează prin blocurile-bijuterii de artă clădite cu gustul fastului, dar și al rigorii, cu ochiul larg deschis către noutate, dar și cu un ochi lăuntric (nu mai puțin atent !) ațintit spre specific, spre valorile și spre armoniile pe care Rîmnicul își clădește de veacuri ființa. Dar titlul de „capitală a urbanismului" și-l revendică, cu nu mai puține drepturi, și Slatina, oraș cu aproape 30 000 de apartamente inaugurate în *Epoca Ceaușescu*, oraș al cărui centru civic e ștampilat, ca și la Rîmnic, de înaripata gîndire a marelui arhitect al României acestor ani. Aspiră la orgoliul acestui titlu chiar și centre mai mici, precum Drăgășanii, ale cărui peste 3 000 de apartamente moderne (în 1965 : 50) propun o idee de frumos, de elevație, de monumental, de nevisat altădată. Fiindcă și Rîmnicul, și Slatina, și Drăgășanii, și celelalte mai mari sau mai mici așezări de pe Olt s-au menținut, pînă în pragul acestei epoci, sub aceeași umilă orizontală, proprie vechilor noastre tîrguri, de sub care nici gîndul înalt, nici fantezia, nici robustețea marilor inițiative urbanistic-edilitare nu se puteau emancipa. (Nu se puteau naște un Palladio sau un Brunelleschi între niște cocioabe de paiantă. Nu se putea naște, în tîrgurile robite orizontalei, nici o idee zveltă și îndrăzneață !). Noua arhitectură a Oltului este un prim cadru de formare a unui mare artist viitor. Se și fac intense preparative pentru primirea lui.

Da, Oltul este un rîu-ctitorie de artă, leagăn de artă, izvor de artă. L-au slăvit cu lira, cu verbul și culoarea toți marii artiști ai acestei țări, l-au cîntat Grigore Alexandrescu și Goga, Arghezi și Ioan Alexandru ; i s-a închinat Nicolae Iorga, scormonindu-l cu instrumente de fîntînar, pe sub trupul de scufundată navă al țării vechi, pînă la milul primar al istoriei, readucîndu-l apoi la zi într-o unică, orbitoare lumină, ca primordial element de alegorie națională, ca simbol al vechimii, vitalității și dăinuirii neamului. Sub timbrul flecăruia din aceste imnuri de slavă răzbat, cu o fără de seamăn putere, cîntecele, baladele, doinele (vezi cutremurătoarea „Doină a Oltului !"), operele anonime ale poporului, folclorul dedicat rîului-rege al României fiind unul dintre cele mai bogate ale românilor. I s-a închinat Oltului, mai presus decît toți, autorul acestui folclor, țăranul locului, căci viața lui, din vecie și pînă azi, e un dar al Oltului, al apelor lui, al cerului lui. Sub acest cer de baladă, de un albastru pregnant, pregnant ca și zeama chimică împroșcată de podgoriile Subcarpaților, se rumenesc strugurii Drăgășanilor și pădurile de porumb ale Scorniceștilor, satul Eroului, sat-erou al recoltelor nepereche, sat-emblemă al unui ținut care varsă în visteria țării munți de grîne, ca munți de aur. Întregul Olt, cînd scapă de munți, e o junglă de vegetale, o junglă vie, umană, un paradis istoric, am zice, în care fiecare palmă de pămînt e din veac cercetată și cultivată, iar astăzi fructificată prin largi acțiuni de reconstrucție, de refacere și renaștere a acestui pămînt, întețindu-i zelul de a produce. O vastă rețea de canale de irigații (numai aici, în județul Olt, suprafețele irigate vor spori cu nu mai puțin de 156 900 de hectare în anii viitorului cincinal !) trimite apele rîului, supuse unei severe geometrii a belșugului, spre toate punctele cardinale. Legea Oltului, ca a oricărui rîu, este fertilitatea, dărnicia și harul. Dezordonată și uneori destructivă (amintiți-vă revărsările descrise de Bogza !), această dărnicie a Oltului se răsfrînge acum, prin canonul impus de om, bogat și egal peste toate pămînturile, peste viețile tuturor oamenilor.

Oltul, spunea Nicolae Iorga, „deșteaptă idei mărețe" în inimile românilor de pretutindeni. Oltul, spunea G.M. Cantacuzino, „parcurge țara cum parcurge viața un erou", împovărîndu-se de toate miracolele și sporindu-le prin demersul lui. Oltul, „Măria Sa Oltul", cum i-a zis Arghezi, e un rîu-definiție al nobleții, al frumuseții, al forței, al vitalității și dăinuirii noastre, al creației care azi, în anii *Epocii Ceaușescu*, se ridică la prestigiul unui poem.

Noua poemă a Oltului o scriu oamenii lui, care în aceste decenii-creație și decenii-forță, al căror focar de idee și faptă a fost Congresul al IX-lea al partidului, și-au revelat, mai viu ca oricînd, valuta majoră a hărniciei, și-au revelat facultățile demiurgice, transformatoare de peisaj și de istorie.

Lipindu-ți urechea de trupul de apă al Oltului auzi cum vibrează timpul, cu vuiet de mare, din capătul lui și pînă în veci de veci.

ILIE PURCARU

Pe firul Oltului

Mărturii despre un timp eroic

Paginile 12-13

Flacăra, Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" – sectorul export- import presă F.O. Box 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

Prețul revistei : 3 lei

41 505